

Ernshtayn, Tsevi Hirsh

▶Ve-zot ha-derashah
Lvov 1875

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY
HEBRAICA

RS 0065

Weil, Jacob

▶Shehitot u-vedikot
Prague 1796

1 OF 1

HOLE IN PAGE

שתיטות ובדיקות

הרב מהר"ר וסקב ווייל דל - עם הגות

גבול בנימין

אשר אסף וקצף גבול עולם שנכלו ראשונים ואחרונים ה'ס' הנעלה ה'רר בכימון ואלף בן הקדוש כהרר
מאיר ז"ל ווינטרניץ שוחט ובדק מה ק"ק פראג שלוקט וחיבר כל מידושי דינים והלכות
מסוקים מרובים ה'ס' הרבנים בית חדש ומרי חדש ובעל טורי זהב ובעל שפתי כהן ובקודת הכסף
ופנים חדשות ובית סילל וגם מחיטות ישנים והמטעים שבא לידו יחד על דגלו ועל מקומו כדי להאיר
עיני עברים של כל שוחטים ובדקים שכל אחד ואחד ינלא כל דין ודין מה שיבקש במקום הראוי לנו

נרפס פה פראג

שנת תקנ"ז לפ"ק

תחת - מפעלה אדתינו ואודיר הנדול עמו בכל האיץ - דחמן וחטיר הקיכר פראג השני הודו
ויתקשא מלכותו לאי

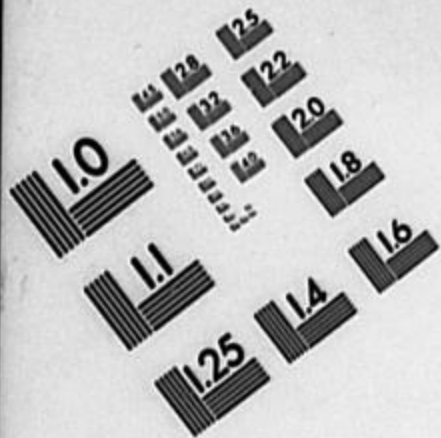
בבדוקט אין דער עלוימאנגלישע בוכהוקריה נומרה 31

Carolus Fischer,
Cxl. Reg. librarius, Revisor, Censor, &
Translator in hebraicis.

Association for
Information and Image
Management

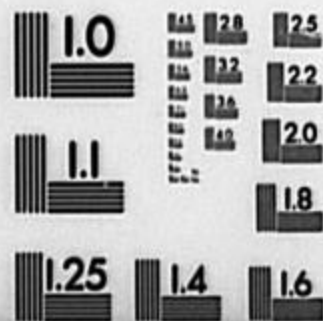
MS303-1980

Centimeter

Inches

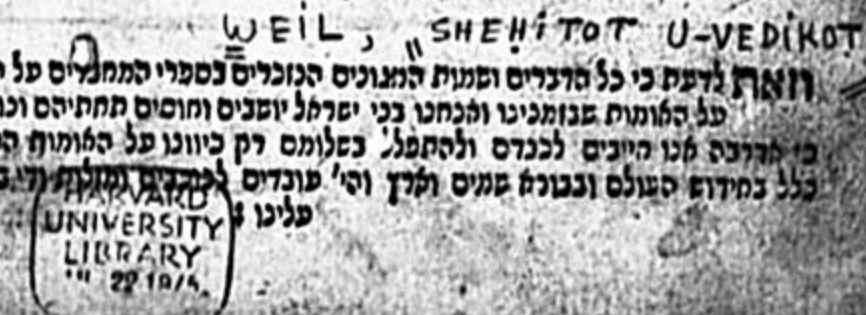

המחבר זה עשרים שנה שנבחרתי לשוחט ובודק מה עיר ואם בישאל ק"ק פראג עם רבותי אשר היו מקדש שוחטים ובודקים מומחים ומנוסים . זקלים וישישים חכמה ובינה דעובדה גם הרבה מעשים שנאו לידי משך זמן הכל' ושאלתי להם תמיד את פי הרבנים הגדולים המפורסמים אשר הם פראג חובים ועל פיהם יצאתי ובלתי . ואחריהם נמשכתי . באיסור ופיתר . בכל דיני ריאה חסיד ויחיד עד שהפנינו בי תלמידי לאמר לדורות כתוב לך את הדברי' האלה לזכרון בספר אחד עולה . חכרתי בלבי מה לו בריה קלה להיות דלה דלה . מבארות עמוקים . מספרי השמיטות ובדיקות הקודמים . אשר הם שבעים מווקקים . חריפים ובקיאים . וכמעט לא הניחו קרן זיוות מש"ס ושופקים אך שמתי אל לבי שהניחו לי מקום במעשה רב שנאו לידי כנ"ל : גם מרוב בקיאתם . האריכו למעניתם . והביאו דברי אחרונים אשר בקצתם אין פוסקים כמותם . באשר שאין עולין לפסק הלכה על פי ששמעתי מרבותי : גם סמכו והשמיעו הרבה דברים . ולפעמים חתמו לפרש דברי רבינו מהרי"ו והנהיגו מהר"ץ אשר צריכין פירש . גם נאחדו מקרוב הרבה שאלות ותשבות . ונגזו דא' צריך אני להודיע . לכן אורתי חלני וחכרתי חיבור זה הקטן . וקראתי בשמו **גבול בנימין** על שמי חובר חנר . גבול כל יעבור ויראה כל המעיין גדול התועלת מזה הספר . ובלשון קצרה . זאת התורה . וראתה סהודה . וכוכה לראות מקום מה נורא . אהבתי שפרי ליון המלוינים בהלכה :

המה יעמדו על הכרעה . למנוח ראשי תיבות המלוינים בהנהיגות **גבול בנימין** ב"ד ביורה דעה . רמ"א ר' משה איסרלש . רש"ל ר' שלמה לוריא . ז"ח בית חדש . ע"ז סווי והב . בס"כ בעל שפתי כהן . ע"ז עמדת זהב . כ"ה נקדחת הבס"פ . כ"ה בית היולל . או בדיק הנית . פ"ח פרי חדש . מהר"ן מה"רר יעקב חויל . מהר"ץ מה"רר צבי שוחט . ת"ז תיקוט זנח . ז"ל זנחי דק . ז"ר זנחי ריב . ת"ה תיקון הנדק . מ"ה מחויקי הנדק . רת"ש ר' תנחום שוחט . ז"ט זנחי טובי' . מ"ק מאמר קדישין . ב"ל בית לחם . ע"י עולת יצחק . מהר"א מה"רר אלי' קרודא :

הנה בשמיטות ובדיקות הישני' שנדפסו מה קהלתנו . שם נדפסו הסכמות הרבנים הגדולים על גבול בנימין וכו' להקל על הקוטים . לא הדפסנום כאן . כיון שהם ללא תועלת וללא טורח . רק נרשם מי ומי הם המסכימים .

ואלו הן
הרב **גאון** מוה"רר דוד אופנהיים זל"ה אב"ד דקהלתנו והמדינות פיהם ישי"א
הרב הגדול מוה"רר וואקף שפירא זל"ה אב"ד דמדינת ישי"א
הרב הגדול מוה"רר אלי' שפירא בעל המחבר אלי' זוטא זל"ה
הגאון הגדול מוה"רר יעקב ביא בעל המחבר מנחת יעקב ותק יעקב זל"ה
הרב מוה"רר ברוך אנויסטרליץ זל"ה אב"ד דק"ק קעלין ודדשן דקהלתנו ישי"א

הסכמה

פירי צנחרי ודהבא המאוריה הגדולים המאייים לארץ ולדדים . והחמדים שמו ומפנינים יקרים . הלא הלא הרבנים המופלגים הגאונים המפורסמים בכל שערים . ב"ד הגדול מ"י ש"ד ק"ק פראג ישי"א עיר ואם בכל עדים . גם יאידו לדרך דריים :

באשר שהספר גבול בנימין על שו"ב שחיבר המנוח מו"ה וואלף ווינטרכיץ זל"ל שהי' שוחט מומחה לרבים מה קהילתנו . הוא לורך גדול בעולם . ותועלת רב להשוחטים וכל כמה שהספר הוא יותר מזה קל יותר להשוחטים לחזור על למודם שהי' בקיאים בהלכות שו"ב . וספרים שהדפיס המחבר בעצמו אגב חביבותיהו כבר שמו חמו . וכעת קם חתנו הנעל"ה ר' **שלמה קיש** מבורר דח"ק נ"ח בן הישיב"ר יוסף קיש להדפיסו שנית לכבוד חמיו וקטו מו"ה וואלף הנ"ל וכדי' לזכות את הרבים . ושיחר פנינו להיו' אף ידינו חכון עמו ולגדור נדר לכל ישיב אחר גבול בנימין . בכן אחר ששאל בהגון אמרינו לפעלא עבא ישר כחו וחלו ופועל ידיו תרעה . אך שלא יהי' ח"ו עוסק במצוה נוקן אפי' בממנוס . לואת אמרנו שלא יעלה על לב אדם להדפיס הכפר הנ"ל הוך עשרה שנים מהיום . והצובר הוא בכלל ארור משיב גבול רעהו . והשומע וינעם וישמרהו יזר אורה . מכל פגע ולרה . וחכה לשיבה ולנצורה . ולראות עין בעין בכין בית הבחירה . ואור חדש על ליון מהרה . כ"ד המדברים לכבוד התורה . האלופים רבנים ב"ד מ"ש נ"י העומדים על משמרת הקדש לתורה ולעבודה מה פראג ישי"א . היו' יוס' שהוכפל בו כי טוב שבעה ועשרי' יום לחדש תמח דהלי שתא מהס **תקנון** לסי' :

הק' **מיכאל** בן הסגח מוה"רר ונחיל בכרך ולל"ה
 הק' **שמואל** פגל לגד' העומד על השגחת הוראה פ"י ישי"א
 הק' **אלטור** פלעקלש

דיני שחיטות בקיצור של המלקט והמחבר גבול בנימין

כל שוחט ובודק צריך להיות ירא וחרד על דבר אלקים ושלא יהיה ח"ו קל אף בעבירה קלה ח"ו תלא יהי' שיכור ושלא ירגיל לפחות הרבה אף בשהוא סובר . שאינו שיכור רק מעט מפני שאסור לשחוט או לבדוק בלחות מעטתו שכתב בטורי זהב הש"ס שידיו ואבריו כבדים עליו כו' וא"צ דאמרי' צפ"ה דר' שיכור . הרי הוא כשיקח לכל דנה היינו במידי דתלי' ברע' אדם אכל לא' בזה תלוי דבריו' איכריו דודאי אינו כשיקח פכ"ל . ובספר בית היולל כתב ז"ל אותם שוחטים ובודקים בקאלות קטנות או בישיבים שרגלין ולמודים לפנות הרבה אפי' שלא הניע לפירותו של לוט מאחר שהם רגילין בכך אינו יכול להבחין אם עושה דרכה או לא דלוי וכיון להעביר אית' ולגזור עליהם בכל עונשים קשי' שלא יתעסקו בעסק שמיטות ובדיקות עד שיקבל עליו שלא ישחכר עיד : וכן הייתי כוונת את עצמי בכ"מ שהייתי אב"ד מורה דק' עכ"ל . וגם שיהיה מחון

HOLE IN PAGE

שחיטות בקיצור של המלקט והמחבר גבול בניטין

הורדך ציור בו כמלא השוחט שאינו זהיר חריו בכל תיקוני שחיטות ונדירות הסכין לא די שגושה מעשה אכזריות בכדי ולא הועיל בתקנתו אפנים יש לחוש להאכל ממנה שיקנה נפש רע כמלא שזה השוחט חוטא ומחטיא וחטא הרבים תלוי בו לכן כל ירא וחרד על דבר ה' יהי זהיר מאוד בכל דיני שר' ובדיקו' הסכין ופגימתו וזהר שלא יהי' בסכין שום פגימה כלל אפילו שדומה לסאסאה דשבלתה ואף כשהיה' מן הנדדים שקורין איבר ליגט : וכ"כ מהר"ך בקיצור שחיטות שלו בראשית יבדוק הסכין אבישרא ואטופרא בהולכה והובאה שלשה רוחותיו דהיינו על חוד הסכין ועל שני נדדיו שלא יהי' בו פגם לא אונירת ולא מסוכסכת . ויהן אפר תחום במקום שאין גומ' ולא מים ולא כלי וקח העוף ביד השמאל' והסכין בימינו ויחיק מהארץ ומהכותל כדי שלא יוכל לרחוק צרנלו בשעת שחיט' שלא יבא לידי עיקר ויהי' כוונתו לשחוט כל מה שיביאו לו שאם כפטר בצרכה אחת ושחוט כל שני הסימני' קנה וגם וושט ויתפוס בסימנים או יחידו או יסייעו אחד כמו שגושה לבהמה . ולא ימשכו בחוק שמא יקרעו הסימנים כ"ס כשהוא תרנגול או עוף גדול שטוב להוציא לשוכו ושיסייענו לאוחזת בקנ' כדי שלא יבא לידי עיקר או שמוטה . אבל מ"ס בעולת יחזק כיון דהוציא לשוכו נרוע קא מנדע שעל ידי כן נתקצרו הסימנים זה אינו שהרי בעל ת"ו הסכים למהר"ך וגם במק"כ : וירחיב הובאה כדי שלא יעש' חלד' . ויברך ברוך אחתי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בצצותיו וצונו על השחיט' ושחוט בהולכה והובאה שלא ידרום באמצע הצואר לא למעלה משפוי כובע ותורבץ הושט ולא למטה מגנו של זפק והתחלת אנשיים ולמטה בבהמה עד אונה עליונה השמאלית עד מקו' שישער הושט וזהר שלא יחתוך במפרקת

כדי שלא יבא לידי גיסטרא וגם שלא יפגום הסכין ויבוק הסכין מעט לנדדיו כדי לשחוט הוורדין ואח"כ יבוח לנאת דמו על העפר וידחוק באצבע אגודל על שיפוי כובע אם הוא עוף ואז ילא הקנה ויראה גם הושט אם שחט רוב אחד בעוף או רוב שנים בבהמ' לא פחות ויבדוק שלא נעקר או באמצע או מן הלחי ואח"כ יכסה בקתא דסכין את הדם בעפר . ויברך ברוך אחתי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בצצותיו וצונו על כישור רם בעפר ולא ידבר בין ברכה לברכ' רק מזרכי השחיטה . גם באתי להזהיר כשיצאה לשחוט בהמה יהי' נוהר שאל יקשרו כל ארבעה רגלים יחד של בהמה ויזרוק הבהמה לארץ כי יבוא ח'ו לידי ריסוק איברים ואכיל טריטות לישראל . כמבואר ביר' סימן כ"ח סעיף א' וגם אל ישחוט ממטה לאע"ל דהוי דרסה נמורה עיין בהג"ה שלי מדין דרסה . והנה הרבה שואטים מרה"ן חריפות של הנל פיושנין על הכבש או תיש גדול ושוחטין מלמט' למעל' לא יפה המה עושי' וכשישחוט בהמה ימשוך בחזק יפה העור ואחר יסייע לו דוחק וחלילה לשחוט שום בהמה בלי סיועת אחר כי סימנים נשמתים לכאן ולכאן ויבא לידי דרסה : כללל של דבר שיהי' כל שוחט זהיר מאוד בכל דיני שחיטות ובדיקות ונדירות הסכין ופגימתו שח'ו הוא פונם ופגם נשמתו למעלה הגם שישראלים זהירים וזרזים הם ואינם נריכים אזהרה ביותר רך ורק במקום שיש חסרון כיס צריכין לזרז ביותר לכן צריך כל שוחט ובודק שיהי' זהיר וחרד מאד מאד במלאכתו שהיא מלאכת שמים ובפרטות ישמור משתיה רבה כמ"ס למעלה אף גם מן המעט לכל ישתה יותר מלמודו בימים הראוי' שישחוט בהם ואז יזכה לשתי מיון המשומר בעצבו ולאכנל מנשר וכו' שלמיו כי יבא ליון ברכה אכיר :

גבול

דני שחיטה ובו ד"א סעיפים

בנימין

(א) מסקינן כמו מסיק מן שאול לחיי עלמא כדמסיק שם בחולין ודלא כדאמרי איבשי מסקינן לפון מוסכס ע"י רוב כי הלשון זה כתיב בכ"ק חה בקו"ף . ולמה באמת השחיטה מן הצואר ולא במקום אחר כי עבר בעלי חיים דאוריותא ולא כמלא בשום מקום שיש מיעוט לער רק אם שחט מן הצואר כי שם אחת מהרה ע"כ ר"ל מפראנ : (ב)

מסקינן דשחיט' מן הצואר הלכי למשה

מסיני וקרא דושחט למאי אתי

דלא לשויה גיסטרא פי' רש"י שלא יעשה

דרסה פי' אחר פירש רש"י שלא יחתך כל

המפרקת לשנים אפילו בהולכה והובאה

גיסטרא פירש גיסי תרי :

השוחט אחד בעוף ושני בבהמ' שחיטתו

כשירי ורובו של אחד כמורה ר'

יהודה

ש"מ שכל הצואר כשר לשחיטה עכ"ל . ול"כ אם אמר מן הסימנים הייתי אומר רק הסימני' ותו לא ובאמת הלכה כר' בוורדין לכך אמר מן הצואר : (ג) הלכה ל"מ באמת הלכות שחיטה היו יודעין כך שלא היו יודעין יאיך נרמו בתורה כי בימי אבנו של מרע"ה נשתכחו ג"א הלכות ידועות ושחיטה חד מנייהו והעלוהו ע"י פלפול דשחיטה מן הצואר הלכה ל"מ ועל זה טפל הלשון מסקינן כאשר טפל דבר לתוך הגומא ונאכד' ואח"כ העלוה ע"י איש אחר והו מסקינן מלשון מסיק מן שאול לחיי עלמא : (ד) גיסטרא וגיטרא אסור משום שני טעמים חדא משום דכתיב ושחט משמע שחיטה א' ולא שתי שחיטות מיתה א' ולא שתי מיתות . כתוב בעולת יחזק היאך מרומו מן חיבת ושחט משום באותיו' דעלכ"ת מתחלף הטי' בדר'ת ושחט חד ולא שתי' משו' תרי מיתות לא קטלינן כי במפרקת תולה ג"כ חיות דכתיב ויפול עלי מעל הכס' וישנל מפרקתו וימת טעם אחד אם חתך כל המפרקת לשתיים אז אין כח בבהמה להחליק ולחיות דמה אם אין לה מפרקת כמו דאמרינן בחולין דף קי"ג שאובל את המפרקת קודם שחלא נפשה של בהמה הרי זה מכבד את הכשר וגחל את הנכיות ומבליע דם צאיברי' וכ"כ הש"ב ופ"ו צ"ד סי' ס"ז : (ה) דרסה דהיינו שלא ישחוט הסימנים בלא הולכה והובאה ואף במיעוט הסימנים . וא"ת איך נלמד מן ושחט שלא ידרום הסימנים וי"ל אין ושחט אלא לשון משך שכ"ח שחוט לשונם מה חך במשיכה אף שחיי' במשיכה וא"ת מה חך במשיכה אף שחיטה במשיכה בהולכה לחוד וי"ל כשמשכין החך על הקשת לזרוק היינו הובאה נמי . ומה שקרא לדרסה גיסט' מננו כשהוא מולך ומביא הסכין אין חוחרך אלא לדעתו כשהוא רוזה מושך את ידו אבל הדורס יבא לידי גיסטרא משום שאין יודע עד היכן כוחו מגיע משו' דאין צידו למנוע מלמשוך : (ו) אפי' בהולכה והובאה לפי שהייתי אומר גיסטרא אסור דוקא בלא הולכה והובאה לפיכך אמר פירש אחר . מרגלא בפומיא דשוחטים אם לא חתך רק רוב מחוט הלכן שהוא אסור משום גיסטרא וכ"כ רמ"א ביר' סימן ק"ד אבל בפרי' חדא כתב שבגמט דעת כל המוסקים להקטיר את החיתוך כל המפרקת והעלה השך שאין להחמיר בהשאר מרובה ושחוט הוא - ואף בהפסד מוע' המיתקל לא הפסיד עכ"ל ומ"ת את לא תעבוד עובדא בלא שאלת חכס : (ז) השוחט בחולין ס' השוחט דיעבד אין לכתחילה לא בבהמה לכתחילה לא עד כמה לשחוט ולחול איבשות אית' אלאחר צעוף ואיבשות אית' הרובו של אסד כמיהו ש"מ מהא דבטינן שני' אפי' בעוף לכתחילה לכך צריך השוחט שיהן צעוף ויבנו להחוט

שנים ולא אחד אפילו בעוף והמיקל בו לכתחילה וכו' ליתן את הדין : (ח) אחד בעוף ואמר לשחיטת העוף מן התורה מנין שכן וישערו להם שטוח אל תקרא וישערו אלא וישחטו ד' וישחט את האפור האח' גם הדין ד' א' תנא בר קפרא ואת תורת הנהמה והצוף וכל נפש החי' הרומשת במים הטי' הכתוב עוף צין בהמה לדגים לחייבו בשני סימני' א"ל שכבר הוקשו לדגים לפוטרו בלא כלום א"ל שכבר הוקשו לבהמה' הא כיצד הוכשרו כשי' אחד או ברובו ודני' דלא בני שחיטה ננהו מנלן דכתיב האן ובקר ישחט להם ומלא להם אס את כל דני היס יאסף להם דגים גאסי' בעלמא סני . דרש הוא גילתו בהמה שגברא'ת מן היבשה הוכשרי בשני סימנים פי' רש'י גם לפיכך יש לו חיות בריא וחוק . דני' שכבראו מן המים הוכשרו בלא כלום לפי שאין להם חיו' ביבשה כל עיקר עוף שגברא'ת מן הרקק אין לו כל כך חיות צריא וחוק לפיכך הוכשר כשי' א' או ברובו : (ט)

במהר"ץ חני'ר' מאיר אומר וזכחת מנבחר ומאכר באשר זויתך כזויתו לא כאמר אלא כאמר זויתך מלמד שזכרונה משה על הקנה ועל הוושט ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה ולא תשרו הכתוב אלא לחכמים לדרוש והם פירשו אש"ר ר"ת אחד בעוף . שנים בבהמה . דו"ב אחד בעוף דו"ב שנים בבהמה . וי"ל כאש"ר ר"ת למפרע דו"ב ש"ל אחד ב' מיהו . כ' הר"ן באשר זויתך בנימטרית רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה וכ"כ בעל הטורי' פ' ראה .

והנחת ממקום שזב חטיו . פי' במקום שזב המאכל והמשקה : (י) הורידין בע"כ' ה"ה נדיים וטלאים שלפניו לזולין אותו כאחד אס דעתו על כך לרדף לשחוט בהן הורידין עכ"ל . אבל בפ"ח כ' ש"ל חתיכות הורידין בבהמ' אפי' גדי' וטלא' שזולין לפעמי' שלימי' כיון שאין דרכו בכך . כ' בת"ה אבל בעוף כיון שרגילין לזולתו כו' נקט רגילין לומ' אפי' שדעתו מחיל' לכתחו ולבשלו אפי' לרדף לשחוט הורידין כיון שרגילין עכ"ל : (יא) שחט רוב א' בעוף בחולין דף דף ע"ב רב אמר מח' על מח' היו כרוב ורב כהנא אמר מח' על מח' אינו כרוב ומסקנ' אליב' דכ"ע גבי שחיט' אינו כרוב הלכך בענין רוב' דמכרי' תיכף בהרף עין ולא צ' מ"ס ואוחן שזודקין בכוז' תיפח רוחם וכשמתם כי בקל יוכל לעשות רוב פי' הנוטה : (יב) גס"ע כשי' ד' א' רוב אחד היינו רוב החלל הקנה אבל ברוב הטבעת לא בני לפי שאין הטבעתים מקיפין בהמה ובחי' א"ל הטבעת הגדול לפי זה יכולין למנא ששחט רוב הגרגרת ולא רוב הקנה שאלו שלפניו יתהפך הגרגרת בשחיטה בבהמה וכל לשחוט אז רוב הקנה ולא רוב הגרגרת באשר שהגרגרת פתוחה למטה :

(יג) כתב בעולת יצחק שקבלה בידו שיטנו לרוב בר אוחות הזכרים דווקא שהקנה שלהם כתפרד לפני חלקים למטה סמוך להגוף שהקנה מתפלת לכל דך הריאה ויש כמין כפחור בסוף הקנה במקו' שנתפלת הג' גרית שהיא כשר עכ"ל : (יד) במהר"ץ שחט שני חללי סימנים בעוף פסול ולא אמרינן יטריפו ויהיו כרוב כל אחד שחט א' וחזי' בבהמה שחיטתו פסולה ולא אמרינן יטריפו ויהיו כרוב כל אחד ובע"כ סימן ד' א' כ' גס"ע דש"ל מ"ס גס"ע מהר"ם מ"ץ י"ס נשחט כל הקנה בבהמה וגם שחט עוד החי' וזכה מן הוושט ומצירה פנימה מוושט לא שחט רוב כ"ל לאסור ע"כ : (טו) קנה או וושט פירש דה"ה היאיל דיש פלוגת' בחולין דף ד' ע"א רב נחמן ורב אר' בר אבהו רב אר' אמר מאי ה' מיוחד פי' מיוחד שבימנין דהיינו וושט ה"ה הלכה כר"א קת"ל . במהר"ץ וושט חרנוס ויבו עשו את הכבורה וושט עשו עכ"ל . פי' על מ"ס

במהר"ץ

במהר"ץ לזב הקנה היינו מתחלת הקרום ולמטה ולא רוב הגרגרת וקנה הא קנה קאמרינן אלא ג' להראות דה"ה קנה כמו הקנה הגדל במי' והוא קנה אבל הקרום הוא דך כמו וושט לכך מביא התלמוד שאין הקרום נקר' וושט פ"ס שהוא מבוה המאכל אבל קרום הקנ' מיקרי ודוק : (טז) פי' על עובי' הטבעת' ולא אמר דהיינו טבעת משום דס"ל בנתיקתה דווקא לא היו רוב טבעת רוב הקנה משום שאין הטבעתים מקיפין כל הקנה אבל בעוף דטבעתו' מקיפין כל הקנה ה"ה רוב הטבעת היו רוב הקנה משה כתב עובי' הטבעת' שאפי' נזי עוף אפשר מנא א' מטבעתו' עני' וזר הב' דק' ודוק : (יז) שאינו יודע וכו' ומרדכי הש"ס מאי קמ"ל לא לריבא ששחט לפניו ב' או ג' טעמים ושחט שפיר מהו דתימ' ה"ה מדלות' שחט שפיר האי נמי שחט שפיר קמ"ל כיון דלא גמר הלכו' שחיטה זימנן דשהה או דרס ולא ידע הלכך אסור לאכול משחיטתו : (יח) כ' ז"ל בספר מחוקק בדף גס"ע רבי פמ"ס גאון שכל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה ובדיקה אסור לאכול משחיטתו ומבדיקתו וכל שאינו מאכיל אחרים אינו מותר להאכיל את עצמו ויש לנו להלקות אותן השוחטים ובדקים לעצמן עד שיקבלו פליטה שלא לעשות עוד

עד שיהיו בקיין כד' ספרי קודש ובלמוד נכמה פרקים ויודע הלכות שחיטה וגם הלכות התלו' בריאה בעל ספ' ואסור לאכול משחיטתו ומבדיקתו עד שיהיו בקיין בכל טריפות שמתו חז"ל עכ"ל דהיינו כל הטריפות השייכים לשחיטה ובדיקה כן הוא בז"ץ : (יט) גס"ע ס' א' אין צריך לדע כל חלוקי דיני' אלא אס' אומר על הדבר הזה הייתי מסתפק ושאל קרינן ב' מומחה עד שיאמר על אסור מותר על דבר זה פי' אלו בא לפני דין זה הייתי מסתפק ושאל אבל בלחם הפנים כ' גס"ע הנהו מיימוני שעכ"פ צריך שידע ששהיות מצטרפות שזה דניל כל המחיל עריפו' בשחיטה ובדיקה לישראל ולקחו הכלבים את דמו כי האי דטבחיו בנפרי : (כ) במהר"ץ וסמך לחמשה הלכות שחיטה מן התורה מנין שכל' אלא השדה וזודה לזידה ה' רידיה ותידה לומר לך דבעינן שהשוחט יהי' בקי בה' דברי' שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקר : הקשה בעל זכתי רוב הא אמר ר"פ השוחט שחמשה הלכו' שחיטה מסיני הן וי"ל אפי' שהחורה רמה עליהן מ"מ פריין לא ידעינן מה הן ומה טיבן עד שאמ' הק"נה ומסרן למרע"ה בעל פה עכ"ל : (כא) במהר"ץ ופיתה שא כ' בליד תליך וקשתיך ולא השדה כד' חותיות כנגד שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקר שנס הס כד' אותיו' וציד למדו מבין ר' א' ועוף צריך אחד פי' בכו' א' השדה ר"ת הנהמה שנים דס' הכנסש ועוד השדה' העוף שחוט דס' הורידין הלכה ברבי יהודה בורידין . וצודה' ושלם יזלומו ויכסה דס' העוף : ל"י לבהמה' ופסוק בדכתיב על הארץ תשפכו כמים ועש' ואת פגם' שהוא המפרק ל"י לנשים יפסול מטעמים מבהמות טמאות עופות מדרגת' ימכפ' מלודס כא' אשר' כנשים אלוים שורים רחלים אדהבתו אפי' הסכין בתחלה תבדוק ופס' והביאה וגם הסימנים בדוק יפס' אחר' שחיטה . ואפי' אמר בעבור זה תברך גס"ע ע"כ :

דכשר היינו דוקא רוב הקנה מתחלת הקרום ולמטה ולא רוב הגרגרת דהיינו עובי הטבעת אבל לכתחילה צרי' לשחוט שני סימנים שלימים אפילו בעוף וצריך לשחוט רוב הגרמה לעינים אפי' בדיעבד : אמר ר"י אמר שמואל כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקר :

שחט רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה שחיטתו כשירה פי' קנה או וושט קנה הוא הקרום שבפני הגרגרת המחבר את הטבעת יחד אבל הטבעת עצמן נקראין גרגרת : ורובו של אחד כמוהו דכשר

דיני שחיטה

דיני שחיטה ובו יב טעמים
שהייה היכי דמי בגון שהתחיל לשחוט
ושהותר ונמך השחיט' שחיטתו
פסולה

אחת ולא שתיים. ט"ל מפני שהדס נבלע בשעת שהייה משום בעתותא והא דאמרי' דס ליברי' מתר
 י"ל דווקא שלא פי' כלל אבל פירש ואח"כ נבלע משום בעתות' אסור משום שאינו יולא לא ע"י מים
 ולא ע"י מלח ט"ל לפי שנעשה כבילה שיוצאה נשמתה ערס נמר השחיטה ואין שחיטה לאחר מיתה עכ"ל
 ובעל ז"ל חולק על עמיה' אלו וכת' עליו הנה פקח עיני' ורעה תחלה אמר משום שתי שחיטות ס"מ דמי
 הוא ולכסוף כ' אין שחיטה לאחר מיתה ועוד האריך
 בדלו' לסתור עמיה' דמהר"ץ ע"ס ולי"כ מ"ס מהר"ץ
 מפני שנראה כשתי שחיטות שאסור מיירי מפני
 גורא' עין כמ"ס מהר"ו השוחט עוף והעוף מפרכם
 אל ימיתנו בסכין משום שנראה כשתי שחיטות. עוד
 יש לחלק דברי מהר"ץ מ"ס מפני שתי שחיטות מיירי
 במיעוט קמח ומ"ס אין שחיטה לאחר מיתה מיירי
 במיעוט בתרא כדאמרינן בחולין דף ל"ב בעי רב
 הונא בריה דרב נחמן סהה במיעוט מאי פי' רש"י
 במיעוט סימנים שחט הרוב ושהה במיעוט בתרא
 וגמר שחיטתו מאי מי אמרי' כיון דעביד ליה רובא
 חיתבשר או דילמא כיון דשהה אזיל ליה מעשה קמח
 והווי ליה נקב דעלמא וטריס' תיקו וכל תיקו עבדינן
 לחומרא עוד טעם אחר כ"ל למה שהייה אסורה
 מפני צמר בעלי חיים שהרי אסור לכתחילה למרוט
 כוונת מביית השחיט' מפני צמר בעלי חיים ואין צמר

גדול מזה: (ב) כ' רמ"ל סימן ק"ג ואם נמצא גמי או כיוצא בו לאחר שחיטה או קנה דך או עגול תחוב
 לאורכו בקנה או בושט ונשחט עמו טריפה משום דוודאי הולך לשהות מעט ושהיות נמשהו: כ' הש"ך
 וז"ל ואם נמצא לאחר שחיטה גמי וכו' כחכ"ה דומה דין זה לדין בסעיף ד' כששהה בדבר שאין בו תורת
 שחיטה הוי שהייה וכ"ס הכא. ואח"כ כ' מאן לימא לן דשהה בשחיט' גמי דילמא לעולם חתך הוושט והגמי
 צבת אחת שזה בשום ממש וא"כ לא פסק חתיכות הסכין אפי' רגע אחד מן הסימן. נראה דע"כ אל הכי
 שהרי הסימנים הם מתוחים בשעת שחיטה והגמי אינו מתוח כי אינו מחוב' על הלחי והגמי והדבר ידוע
 שכל דבר דך שפוגע בו חידוד הסכין אם הוא מתוח נחתך מהר יות' משאינו מתוח לכך הוליל דהגמי
 ג"כ דך הוא ואינו מתוח אז חידוד הסכין שהה לחתכו יותר מנחתיות הסימן נמצא שלא חתכו שום
 בשום ממש עכ"ל: (ג) במהר"א כ' בשם בדיקות יסנים אם שחט בהמה או חיה ובשעת שחיטה נגע
 בדגש הסכין בכותל או בקרקע שהוא שהייה גמורה עכ"ל וכו' דאיירי באמצע שחיטה ולא בסוף שחיטה.
 ובדירי הוי עובדא בימי בחרותי ששחטתי שור והאלוף מהו"ר רר בער ז"ל שוחט ובדק בק"ק פראג עמד על
 גבי ושחטתי בהובאה תחלה ואח"כ בהולכה ובסוף הולכה נגעתי עם הסכין בקרקע ומסקתי מלשחוט
 והשור כבר הוי' נשחט כראוי והלך השוחט כ"ל וסאל לפה קדוש הגאון מו"ה שמעון ז"ל והבשיר השור:
 (ד) בש"ע סי' ק"ג סעיף ד' השוחט בהמה בסכין שאינו חד וכתעכב כשיעור שהייה בשחיטות מיעוטי
 אחרון של סימן ראשון הרי הוא פסולה ואנן אין בקיאות בשיעור שהייה לכך אסור לשחוט בסכין שאינו חד
 ס"כ ואפי' עוף אסור לשחוט לכתחילה בסכין שאינו חד לפי שצריך לשחוט ב' סימנים לכתחלה בעו' כמו
 בבהמה כך כ"ל: (ה) ומ"ס צ"ד סי' ק"א ס"ג לא שחט רוב הסימן במקום אחד כגון שהתחיל לשחוט
 וכת הפכו הסימני' דהיינו שכת הפך הוושט בשחיט' ואח"כ שחט בקנה ואח"כ נמר בושט ואח"כ נמר בקנה
 כשר לפיכך צרי' להסיר כוונת בעוף וגם אמר בכנשי' ללדדין כי שחט כשישחט קנה בסימני' יבואו הנוטות
 או הנמר במקו' שחיט' ויבא לידי שהי' ומעט זה צריך להסיר החבל או מטלית מעל הנואר קודם שחיטה:

(ו) או במקל אבל כל זמן שהדס מקלח אסור לעשות כן משום בעתותא דבהמה: (ז) וי"א דס כרת א'
 סי' ק"ג אם תלם נוטות מן העוף וי"א דס או חתך העור בבהמה עד שהדס יולא ממנה יש להסיר דחיישי'
 לנקובת הוושט: פ"ח כס' ה"כ וז"ל אם נתבונן הסוח' מתחל' שלא ליגע בו' כיון שתפס העור או העור
 והקנה לבדו בידו כהא כרמה וודאי שאפילו חתך כל העור וגם י"א דס ככשר דהא ליכא למיחש לנקיבת
 הוושט הכל אם לא תפס קום דבר בידו וחתך כל
 העור א"פ שלא י"א דס יש לחוש לנקיבת הוושט
 דהא חתן כפרק הבהמה השוחט חיה ועוף ולא י"א
 דס כשר מכ"ס שייכל לנקוב הוושט בלא י"א דס
 א"כ אין חיל' בין י"א דס ללא י"א דס עד כלן אבל
 ר' ליברמאן סיח' מפראג כ"מ"ס שחט טיבב הוושט ז'א
 א"א להאמין לנקוב את הוושט במריטו' כ"ל' או חתך
 עוד לבד אלא כ"ל דצריך לגרום ככר טיבב הוושט
 ולא הי' לדס מקום ללאת עד שחט מקום מכיטות
 כולת או טיבב בעור וז"ע ע"כ לא תעביד עובד' בלא
 ס"ח: (ח) אם נפסע העור מעל גבי הסימנים אין
 לשחוט לא בבהמ' ולא בעוף דחיישינן לנקיבת הוושט
 אע"ג דעיף יש לו הכשר בנדיקה לשחוט את הק"ה
 ולהפוך את הוושט ולבדקו מבפני' כדאמר גבי הווא'
 דלתי קמי' דרבא כי מסמח קועי' דמ' וכו' ואמר ר' י'
 ברי' וכנדיקה לקנה ולשחטה והדר כהפכה לושט
 וכנדיקה אבל לכו כיון דלא בקיין לבדוק מריטין
 הכל: (ט) מעשה הוי' בק"ק קראקא שטבח א' שחט
 עגל ולא שח' כי הם מעט מן העור ולא נקבחו וז"ה
 הרב מה"ר משה איזנבלש לשחוט במקו' אחר ואח"כ
 הפך העור ורמ' שלא היתה נקיבה והבשיר העגל:
 ר' משה איזנבל' כס' ה"כ יש אוכרין כל טיף או בהמ'

בבדיקת
 בהמה לבהמה עוף קעוף גסה לגסה ודקה
 לדקה: ושהייות מצטרפות ואנן נוהגין
 להטריף כל שהיוראין אנו בקיאות בשיעור
 שהיות ולפי סברות הגמיה שהייה כשר
 במיעוט קמח דקנה מידי דהוי אמצא חצי'
 קנה פגום והוסף עליו כל שהוא אבל
 לדידן פסול אפילו במיעוט קמח דקנה
 דדוקא בימי חכמי הגמרי' היה שהייה כשר
 במיעוט קמח דקנה מפני שהיו בקיאות
 בבדיקת

דנואריו מלוכלך בדם דאין אנו בקיאות בבדיקת הוושט וכן המכה בט"ז כ' כ"ל פשוט באם יש גדר יגע על
 סור החיטון ושחט במקו' אחר ורמא בלד הפנימי שאין רעותא בפני' על העור דאין להחמיר לכל הדיעות
 עכ"ל: (י) שחט יחזור האיני יהודי וימכרו לישראל והוא אפי' להחר שכתרמא רבור מפני שהוא קרום
 שעלה מחמ' מכה וטריפה וגם אין להשהות י"ב חודש שחט יבוא לידי חקלה פיר' ישחור ויאלכו ובשפת'
 כהן הביא אם היא תרנגולת שאיני' צריכ' להשהות' אלא ק"א יום כרי' שתתעב' ותלד שהרי טריפ' איני' יולדו'
 ויח"כ מותר: (יא) וכן השוחט יונה במהר"ץ הוא הדין שאר עופות אלא שדבר בהמה וגיזרה היא היכא
 דנפסק העור שהוא טריפה וכ' בט"ז כיון שתיקר הטעם משום גזירה דבר קשה להוסיף גזירה יותר ממה
 שנוב' בש"ס ומ"מ כיון דנהוג בהומר' זו כהא אלא דאין להחמיר דק באם י"א קלה דס בעינן פיש לו דמיון
 למסמח קועי' דמה אבל לא י"א דס אלא שנהיה האדמומית אין להחמיר כלל: (י"ב) ותלש' הנוט' וי"א
 דס לא ינמור שחיטתו. הק"ס ב"ר דהא במריטת כוונת קיימין ועדין לא התחיל לשחוט כלל ח"כמה לא
 יעמוד וכו' דלכפי נקט לשון זה לומר שאע"פ צריך לשחוט מקנה הכי' מיד וטעמא כדו כייה טריטתו
 כיכר אבל א"כ לנמור אותה כדי שימות אלא אחר שימכרו להיני יהודי ימיתנו לכיו' ע"כ: (י"ג) התין
 הרגם בחולין דף ל' התיז הרגם בנת אח' פסולה. מה"מ המ"ה שמואל דאמר קרא חן שרוט לשח' חרמ'
 דבר תנא דביר' יש געאל שחט אין ושחט אלא לשין מסך וכן הוא הווער זהב שחוט בידו ד' ה' הנה דבר

ר' ישמעאל אין ושחא אלא לשין משך ואצ"ג דאיהו נופא דרש צריש פירקן ושחט במקום שסח חטיוו ש"פ
חרתי: (ב) דרסה נת'ה דרסה מלשון הרי דורס פי' כל מה שהארי עושה בידיים נקרא דרסה וכלן כמי
דוחק הסכין בידו ודוחף אותו לנגד מטה כדרך שעושין לנטון מדוחף עליו'עד שנחתך לשני' זה נקר' דרס':
(ג) כגון שהחיו פי' דוחף הסכין לנגד מטה בכח אחד בלא הולכה והובא' כדרך שמכין צסיף כדי שיחתכו

הסימני' והו' נקרא החזה . את הראש לא ראש ממש
קאמר אלא סימני' לנגד דאי תימא חתיכת ראש ח"ב
הו' גיסטרא ואז פסול אף בהולכה והובאה והבא
בלא הולכה והיבא' קאמר וכקט ראש ואע"ג דלא הו'
רק סימן לנגד לפי שבנחתכו הסימנים לשנים ה"ל
כאלו נחתך כל הראש: (ד) אכל אס הולך או
הניא ביד' סי' ק"ד ס"ב שחט בהולכה' או בהובא' לנגד
אס יש בסכין כמלא' נואר וחוף לנאר כמלא' נואר
עס העור והמסקת כשר ואס לאו פסול שכל שאין
בו כשיעור זה א"א לשחוט בלא דרסה ע"י הולכ' או
הובאה לנגד . בפ"ח כ' כמלא' נואר וכתבו בתו' ר"פ
השוחט דף ל"א לכאורה נרא' שנרי' להולך כל אותו
מלא' נואר שחוף לנאר מיהו נראה דא"ל ולא הוצרך
שיעור זה אלא כדי שישחוט ברווח ופעמים שהסכין
חריף ושחט הרוב בלא הולכ' כמלא' נואר ע"כ וכ"כ
הרמ"ם ושאר פוסקים . ומיהו אף דבסכין חריף אס
אין בו כמלא' נואר וחוף לנאר והולך ולא הני' אף
מידוע לו שלא דרס שהסכין מרוב חריפתו שחט בלא
דרסה אעפ"כ שחיטתו פסולה מדרכנן משום דלא
פלוג רבנן וכן נחתכו' סתמא קתני לזה חזו ברור
ע"כ: (ד) ביד' סי' ו' ס"ד נעץ סכין בכותל או

**דרסה היכי דמי כגון שהחיו את הראש
בבת אחרי' להסימני' בלא הולכה**

והובאה: אבל אם הולך או הביא אם
הסכין ארוך כשני צוארי' עסה העור והמפרק'
או שחיטתו כשירה: אבל אם הולך והביא
אם הסכין ארוך אפי' כל שהוא חוץ לצואר
שחיטתו כשירי': והא דאמרינן שצרי' שיהא
הסכין כל שהוא חוץ לצואר כשהולך
והביא . היינו דוקא בבהמה שצוארה רדב
אבל בעוף שצוארו דק אפילו בסכין כל
שהוא כשר רק שהולך והביא ודרסה
אסורה בין בקנה בין בבושט בין במיע ט
קטא ובין במיעוט בתרא:

הקדה

בדבר החלוש והצביר הנואר עד שנשחט שחיטתו כשירה והוא שיהי' נואר הנהמה למטה והסכין למעלה
שחט סי' נואר בהמה למעלה מהסכין שחט חרד הנהמה בכונד נופא ותחחוף הסימני' בלא הולכ' והובא'
ואין זו שחיטה ואפי' אמר כרי לי שלא דרסתי פסולה לפיכך אס הי' עוף בין שהי' נוארו למעלה מהסכין
הנפוצה או למטה ממנה שחיטתו כשירה כ' בש"ך ואפי' אמר כרי לי וכו' דחייסין שחט ידרוס פעם אחרת
כך כתבו הפוסקים לפיכך אס הי' עוף וכו' משמע דבכל עוף שחיטתו כשירה וכל בהמה שחיטתו כסולה
ולא כיש חולקין בעוף בין קל לכבד וכו' כ"כ הבי' ד"מ וכ"כ הבי' : (ה) כ' רמ"א סי' ח' מי שלא יוכל לבער
יקח סכין כמלא' אורך שני נוארים של אותו דבר ששוחטין וי"א שמאער י"ד הנבעו' ורמו לזה ושחטתה בזה
מנין י"ד . וכ' בש' ב"ה והנה בימי חורפי הי' שוחט ובדק דמחא בק"ק נריסק דלישא ולא הי' ידע הסי'
והרמו של שיעור אורך הסכין י"ד אצבעות והעבירו הרב הגדול מו"ה יעקב ז"ל הב"ד דק"ק הנ"ל על שלשי'
יוס שלא ישחוט שום עוף או בהמ' עד אחר שלשים יוס מאחר שלא הי' יודע הרמו זה בעל פה באשר שראוי
לכל שוחט ובדק שמחו"ב לידע כל הדינים ושהיו שגורים בשיו עכ"ל . וס"ח בקונטרס אחרון כ' שאין בזה
כלום אף שאינו בקי ברמזים אין מעלה ואין מוריד ואינו ראו' להעביר בשביל זה ע"כ: (ז) ביד' סי' ק"ד
כשארס שוחט עוף ואוחז בסימני' בשתי אצבעותיו צריך שיאחז אוחז יפה שאס אינו אוחז אות' צעוב
פעמים שהיו כשמישים לכאן ולכאן ולא יכול לשחוט ע"י הולכה ויבא לידו דרסה . כ' רמ"א וכן לא יביח
אצבע על הסכין אלא יחזיק הסכך בקתא כדי שלא יבא לידו דרסה וגם נשעת הדחק דאין לו סכין מיוחד
לשתי טה

לפחותה שמתר לתחוב אזה דבר על עיקר . הסכין וצריך שיהיו כוהרין שאל יתחוב דבר כבד בעוקץ כדי
שלא יבא לידו דרסה ומוה העצם אסור לשחוט אף עוף גדול בסכין גדול . מה ששוחטין בו בהמות ורוב
שוחטין אינם כוהרים בזה בעונות הרבים על כן צריך כל מורה נדק להזהיר על זה עכ"ל: כ' גע'י בשם
רמ"א שיכור אל ישחוט אס שתה אזהה משקה המשכר . קצת יותר כדי לזכור אע"פ שאין שיכור כשיכורו של
לוג אסור לשחוט ולנרוק . כתב עוד בשם מרדכי מי שהוא זקן או מי שידיו מרתחין הן מכח חולשת או
מכח חשבה שנס כן ידוהס כפירות שחיטתיהס לוב דרסות המה אצ"פ שאומרים שגרי להס שלא דרסו
אפ"ה איגס באמנים מפני שהן עלולים לכך ע"כ . השוחט שיש לו ספק אם שהה או דרס בשחיטתו אמרו
חכמים ז"ל כל ספק בשחיטה פסולה:

דין חלדה ובו ד' סעיפים

(א) חלדה בחולין דף ק' חלדה מלשון חולדה שדחה בעיקרי . הבתים לפעמים מבוטה ולפעמי' מגול'
ביד' סי' ק"ד בין סימן לסימן בין ששחט התחחון כהלכתו מלמעלה למטה ובין ששחט
העליון מלמעלה למעלה שלא כהלכתו פסולה . בש"ך מכ"ס אס החליד הסכין תחת שני סימנים ושחט
מלמעלה למעלה מכ"ס שהיא פסולה: (ב) או תחת העור ביד סימן הנ"ל החליד הסכין תחת העור או
תחת זמר מסוכך . נואר בהמה או תחת מקלית
הקשור נואר בהמ' או שהמטלית מדובק בו בשעו'
ושחט שחיטתו פסולה: (ג) זמר המסוכך בהנהו'
רמ"א וכן יש לזהר בכבשים שיש להם זמר מסוכך
בנאריהס לחלוש הזמר שלא יבא לידו חלד' . ופ"ח
כ' וכן יש לזהר וכו' ובמדרכי סיים בעופו' יש למרוט
הנוצו' מהן שלא יבא לידו חלדה אס א"א בעכין אחר:
(ד) תחת המטלית דכל הכי איבעי' דלא אפשעי'
ענדינן לחומרם בכל חמשה הלכות שחיטה וחלדה
אסורה משו' דבעינן שחיטה מפורעת דילמינן מחץ
מה חץ בגלוי אף שחיטה בגלוי: ומהר"ך כ' דאחיה
ראש ראש לגזירה טוס מסוט' דנבי סוט' כתיב ופרע
הכהן את ראש וכו' ונבי שחט' כתיב וערכו בני אהרן
את הכתמים ואת הראש מה ראש נצו סוט' בגלוי אף
ראש נבי שחט' בגלוי דבפרהסי': (ה) הגרמ' פ"ח
כו' ק"ד פי' הכרע מלשון שוקל עין בעין ונחון לו את
גדומיו ריש סרק הספינ' פי' שמכריע ידו לחוף למקו'
שחיטה לי' רש"י ס"ק דחולין דף ט' והוא נמו' לישנא
דחיה דכתיב במלכים ב' וישכחוהו על גרס המעלות
ולכך נקרא טבעת הגדולה לפי שהיא עליון ומקיף
כל הקנה והוא חס ואחר' איגס תמי' אבל אס שחט

**חלדה היכי דמי כגון שהחליד הסכין בין
סי' לסי' ושחטו או תחת העור או**

תחת הצמר מסוכך או תחת מטלית קשור
בציאר בהמה הכל נקרא חלדה: וחלדה
אסורה בין במיעוט קטא בין במיעוט בתרי'
בין בקנה ובין בבושט:

**הגרמה היכי דמי כגון ששחט למעלה
מטבעת הגדולה אבל אם שויר**

מלא חייט טן הטבעת הגדול' על פני כולה
כנגד הראש שחיטתו כשר ויש מרבותינו
מכשידין אפיקו למעלה מטבעת הגדולה
עד שישחוט בתוך השפוי כובע ולכטה
בבהמה ער אונה עליונה דהיינו כשנ' פתין

הריאה

מאותו נד טבעת שהוא סמוך לראש כשר דהא עיקר . מקו' השחיטה למטה מהטבעת הגדולה: (ו) ויש
מרבותינו דהיינו למעלה בשפת טבעת הגדול במקום חבור גרמת אל הלשון . פינא ממנו נשטי עוקצין
כגרנדי חייטים והס נקראין בלשון חכמי' ז"ל חייטי הנבגרת ומתחת אוחז חייטים יוצא בעין אס דף בעין
הפחוס שצירין קנארפיל והוא מחוב' בצנר הלחי רחב . אלל הטבעת ומקנר והולך ומשפיע בעין כובע וכו'

בקרע אפיו כובע זה שנה לכי הכרזתם בחדם ובנהמה ומות ובעמות וסימן וכי' כע' יאועם כדלשו :
ולמטה בנהמה' עד אונה עליונה השמאלית כן כתבו כל הפוסקים וסימן לא אכלתי בלואי ממנו : (ג) תורבין
הושת משלשין דוכן לפי שהושע עמנו כשהותכן אותו כוויץ וככלל מיד ונראה שער הלכן מכסה פור
הארום מושע לכך כקרא תירבץ הושת וסי' דוכן תחת משאו וחדלת : זיר סי' ק' וקנלה כירי הקדמונים

הריאה עד מקו שמגיע אונ' העליונה בקנה
זבושט למעלה בבהמה עד תורבין הושי
דהיינו כשהותכין ועומד במקומו זה הוא
נקרא תורבין הושת : אבל חתכו וכוויץ
זה וושט עצמו וישוער זה פרשי' זיל ארבי
אצבעו ממקו חיבורו בלחי בשור הגדול
רבקטן לפי קטנו : ובושט למטה בבהמה
עד מקום שישעיר הושת : פי' בפנים עשוי
הושת חריצין חריצין כמו הכרס שקורין
פאצין דהיינו סטיך לכרס הפנימי : ובי' ק'
שיעורו למעלה בקנה כמו בבהמה וקמטה
בקני עד בין האגפין : דהיינו מקו שכתה הילין
האגפין כש' שיכבין על הגו דהיינו עד הגוף
ושישט למעלה בעוף עד תורבין הושת :
דהיינו טמקו שחתכו ועומד במקומו ואם
עשת משהו בתורבין פסולה : ולמטה בושי
בעוף עד גו של זפק דהיינו עד שמחחיל
להתרחב הזפק : ובאזווא שאין לה זפק עד
חלק הגוף : וביונה שאין לתורבין עד
טבליצ' : והגרטה אמורה בין במיעוט קמא
בין במיעוט בתרא : בין בקנה בין בושת :

עיקר

אין עוסק בחתיכת שחיטת הסימני' וחמש' הלכו' אלו אין לוארין אלא בשעת שחיטה ואם שחט בסכין
פגומה וכן אם נקטרו הסימנים ממקום חיבורם בלחי שפיר בשעת שחיטה הוא : (ג) ודחק עוף לת דגלו
בכותל כ' ב' השוחט תרנגולי' לריך ליהר שירחיק העוף מן הכוחל ומן הקרקע עלה יכעץ דגלו סס ויעקרו
הסימני' יי' בתי ירחיק תרנגולי' אל הבות' או אל הקרקע שאו אין לו בח לעקר' ע"ל : (ד) בחגלי' המר
רנה

רכל שמוט' ושחוט' כשירה שא' לא שמוטה שתעש' שחוטת' או לאחר שחיט' נשמוטה וכשירה - ואמ' רב כחמן
הא דאמר שא' לא שמוט' שתעש' שחוט' דווקא כשלא חפס הסימנים אבל חפס הסימני' פ' כמו שא' כו עושין
כששוחטין תרנגולי' והופסין העו' עס הסימני' היטב כדי שלא יתלכללו הסימני' או שאחר מסייע לו כששחט
אוחא אפשר לשמוט' שחוט' שחוט' ע"כ לריך הסוח' לבדיק אחר זה וכי' לבדיק בדיקתן בזה הענין חוקק לגדול
על שפיו כוב' ולו הסימני' כולטין לחוץ אם לא חוזרין

עיקר היכי דמי כגון ששחט בסכין פגומי
או ששחט אצל כותל ודחף העוף
בדגלו בכותל והוא אחז הסימנים עד
שנעמרו הסימנים פסולה או שנעקרו
הסימנים ממקום תבורן בלחי זהו עיקר :
ועיקר פסול בין במיעוט קמא בין במיעוט
בתרבין בקני' בין בושת : וכל ספק שאירע
לאדם וכפק לו אם אירע קודם שחיטה או
בתוך השחיטה או לאחר השחיטה פסולה :
זה הכלל כל ספק בשחיטה פסולה : השוחט
צרי שיבדוק : הסימני' לאח' השחיטה : ואם לא
בדק הסימנים לאחר השחיטה שחיטתו

פסולה : שלש

הפחיטה כדפרשתי לעיל : (ג) עס ה'ת' ששחט בסכין פגומה ואפ' כשר ומתרחץ כגון ששחט ושהה למות
הנה בסכין ופה אסור להמית מפני שנרא' כשחי' שחיט' אבל בסכין מלא פנינו' מותר כ' הש"כ ולא כהירא
וכן משמ' מל' הסמ"ק שכל' לא יחזור וישחוט בסכין או בקורדום לפי ששהה דמתם קורד' פגום הוא - ועוד
הרי הוא אסור משום עיקר במיעוט בתרא כמהר"ך כ' עיקר אסור' משום דבתיב ושחט ולא ועקר :

בדיקת הסימנים וספק בשחיטה ובו טי סעיפים

(א) בש"ע סי' ק"ד שחט את העוף כדרכו בהכר' ולאחר נמר השחיטה מלא עבדת מן הגרנר' שלם על
הסכין כ' רמ"א יש מטריפין בזה וכן עיקר ואין לשנות הנה כדין זה בתחבטו כל הפוסקים
זה אסור בשנת' על הארץ אפי' כשהוא חתך העב' מלך אחד זה מתיר בשהות מחותך ע"כ לא רגליו
להאריך כדין זה ג' אינו מן הדלוי' לשו' פוקט להורות דין בזה וצריך לשאלת חכם : (ב) כל ספק בשחיט'
פסולה מ"ק דחילין אמר רב הוב' בהמה בחי' בחוקת איסור' עומד' פ' בחוקת אינו זבוחה עד שיודע במה
נשחטה מ' בסכין בדוק לע"פ שראוין אותה הנהמה שחט לפגמו שחיטה ראו אפ' לריך לודע שבסכין
כדיק כשחטה ואם אינו בדוק אמרינן כעש' ע"י עיקר ואינה זבוחה היא שאין ספק מלוא מודי וודאי ע"כ
כל ספק שחיטה אינו יכול להוציא אסורה של בהמה מיד חוקתה וחוקתה אינו זבוחה היא ופסולה : (ג)
הג"ה רמ"א סי' ק"ה ויש לבדוק אחר זה אם שחט כדלוי' קודם שזרק העוף מידו אבל אם לא בדק חתלה
בדיקין אפ' ולא חיישינן שמה כחוקתה הכי' ע"י פירכוס - ופ"ח כ' ולס' חיישינן כו' ואע"פ שנמנ' בשחיט'
אשכנז דחיישינן אף בדיעבד כבר הסי' על זה מהר"ך מהא דאמרין פרק השוחט דרבי יוסף שחט עופא

צהדי דפרי ואפי' שהיכל על הארץ לא חייבין שמה כתרוב החתך ועוד כדמבחי בשמעת'ס' השוחט
דף ד' ו' דהשוחט בלי' שחיטתו בשיר' אף שאינו בודק מיד אלא עד הביקר ולא חייבין שמה מחמ' הפרוטם
כתרוב החתך ומ' לכתחילה צריך לבדוק הסימנים קודם שיורוק העיף מידו כמ' ש' בהנ'ה משו' דלמא
משחלי ולא יבדוק אח'כ ולא דמי כלל להאי דשחט עופה צהדי דפרי דהתם נמי הי' בדקו מיד כשהי' מניע

לידו וכ'כ בסי'ט'ז ועוד דהת' לא אפש' בלא' ה'ומ'מ'
דעת הנ'ח לחל' בין כמנא הסי'שחט בול' לכמנ' רובו
דבשלא כמנא שחט אלא רובו חייבין וכ'שכן משמע
מפי' רש'י א'כ לא כתבון בכוונת רש'י וגם עיקר
הדין אינו מכון דאף ברובו שחט לא חייבין להבי'
וש'כ' כ' בשם אביו ז'ל דודאי דרך הקנה להחמיק
וחייבין דבכל נעשה רוב בפירכוסו אבל כשנמלא
הושט שחוט רוב כשר דאין דרכ' להתקר' אל' באורך
ולא ברוב ע'כ וגם זה אינו מחו' כדמוכח ממתני'
דקחני השוחט בלילה ולמחר השב' ומנא כותלי'
מנאי' דם כשירה וסתמא קתני לי' אף שלא מלא
שחוטים אלא רוב הסימנים וכן עיקר בכל גוונא :
(ד') השוחט בלילה צריך להיות לבוק' כנדרו כדי
לראו' מקי' השחיט' ולבדוק כסימני' ושני כרו' חשבו'
לבוק' והבי' נוהגין : (ד') כ'רמ'א סי'י'ט ואם שחט
דבר דאתילד בו ריעותא וצריך בדיקה ישחטנו בלא
צרכה וכשנמלא כשר מנרד על השחיט' ובלנד שיה'
כמד' לשחיטה : ואם שחט בבית המטבחיים שהוא
מקום מטובף יברך ברחוק ד'א קודם שנכנס לשם
ולא ידבר עד אחר השחיט' וכ'פ' הנ'י' ושאר אחרונים
צריך כשירה ואפי' לעצמו וכ'פ' הנ'י' ושאר אחרונים
ובט'ו כ'ישחטנו בלא צרכה ויש נוהגין לשחוט עמו
שחיטת' כשיר' וזה עדיף עמי וכוונתו תהי'נ'כ על זה
וככון הוא כמו לענין כיו'י דם הפו'פלי :

דין סכין ובו יג סעיפים

(א) שליש מדות בסכין פ'ק דחולין אמר רבא

שלוש מדות בסכין פי' שדין מד'ו אינו
כדין מדה זו אונ' פסולה אפילו בדיעבד מסוכסכ'
לכתחילה אביר לשחוט בה ובדיעבד כשרה עולה
ויורד שוחטין בו לכתחילה : (ב) אונ' כ'מהר'ץ

מלשון אונ' בק'ץ לחמה . שמאסף ומקבל פרכס' וכך הסכין של אונ' רש'י לו שני עוקצין כשה'נו שהוא
אונ' ומאסף הסימני' כי העוקץ אחד מחליש והשני מאסף הסימנים : (ג) מסוכסכת מלשון וכסכתו
את מוצ'ים במצ'ים פי' מלשון חביך ובליון כמו כנסוד אבנים דפ'ק דב'ק : (ד') עולה ויורד כנחש ואין
בו פנימה שוחטין בו לכתחילה . וש'ך ופ'ח כתבו אפי' ב'או ג'עולה ויורד כשר לשחוט אפי' לכתחילה דאי
אמרת ש'או ג' קורע א'כ בל'קיימא באמצע דסכינא חורט' דסכינא מחליש ועולה ויורד קורע . ועוד
דנסתמא

דנסתמא מכשיון לי'אפי' בסכין קטן שמולך ומניא ודלא כנ'ח ע'כ : (ד') עולה ויורד וקשה דהוי ליה
למימר יורד ועולה דהא תחיל' יורד לחוך הפנימה ואח'כ עולה ממנה בבדיקות הסכין : וי'ל סדרך הש'ם
להקדי' עלייה ליריד' כמו מטפס ועולה מטפס ויורד כפרק עושין סכין : שמעתי ממחוטני הרב מוה'רר
שמואל בן הרב המפורסם ר'מ דרסן דקפלתיו מה'רר אל'י שפירא ז'ל על מה שפקשו המפרשים על
הש'ם הכל' האך אמר מטפס ועולה מטפס ויורד
איפכא הל'ל מטפס ויורד מטפס ועולה דהא תחיל'
צריך לירד ואח'כ לעלות ותיצ'ך דאשמועינן רבות'
דאף כמה פעמים מותר לירד לכך אמר מטפס וכו'
ר'ל אף שכבר יורד מטפס ועולה וגם מותר א'כ
לעפס ויורד ע'כ וא'כ ה'ה הכא דאתא לאשמועינן
דאף כמה עולה ויורד כשר לכך אמר תחילה עולה
ואח'כ יורד ודלא כנ'ח ע'כ ז'ל על מה שפקשו המפרשים על
דמיידי כשנוד' הסכין על האמצע דהיינו שהול' חוד
הסכין על האמצע וא'כ לק'מ דוק : (ד') הנה ד'ני
של מסוכסכת לא רציתי להעתי' באשר שכת' רמ'א
מאחר שאין לנו בקיאין היכי מקרי ריש' דסכי' מתת
יש להעתי' הכל באשר שאנו מחמירין בזמן הזה אפי'
פנימה כ'ס : (ה) ובש'פ' סי'ז'וסכין בגידה ה' מנל
ז'ד השני יפה לא ישח'ו צלד היפה לכתחילה גזירה
שמה ישח'ו צלד אח' שאינה יפה : (ז) כ'רמ'א ופ'ה
בסכין צריך שיש בו פנימ' ונשער בו שיעור שחיטה
בלא פנימה דאסור לשחוט בו אפי' במקו' היפה אפי'
אם כרוך מטלית על הפנימ' ואם שחט בו ואמר ברי
לי שלא נגעתי במקום הפנימה שחיטתו כשיר' : כ'
פ'ח ואמר ברי' לי היינו דווקא כשידע מתחיל' שהי'
עם פנימה אבל אם קסבר שאין עם פנימה ואחר
ששחט מנא פנימ' וקאמר ברי' לי שלא נגעתי במקו'
הפנימה שחיטתו פסול' משו' דכל מילתא דלא רמי'

הולך אבל אם שחט בו בדיעבד וידע שיש
בו מסוכסכת קודי שהתחיל לשחוט סכי'
עמותר לשחוט אז שחיטתו כשירה אבל
אם לא ידע שהי'בו מסוכסכת ושחט בו
שחיטתו פסולה . דחיישין שמה הולך
והביא ולא אדעת' דכל סכת' דלארמאי
עליה ראיניש עביר ולא אדעת' ועול' ויורד
לכתחילה ישחוט בו : השוחט צרי' שיבדוק
הסכין קודם שישחוט בבשר האצבי בשני
צידי הסכין בהולכו והובאה ועל חוד הסכין
בהולכו והובאו כן בציפורן בהולכו והובאו
דהיינו בין הכל יב בדיקו' וסי'מון דשהטת'
בזה ואכלתם בזה זה בגטטריא יב צריך
שיבדוק הסכין לאחר השחיטה שאם יט'י
בה פנימה בין אונ' בין מסוכסכת פסול'
השוחט

פלי' דאיכא לאו אדעת' . ובי'ט שא'א להשחיו הסכין וכו' בחול בשעת הדחק מותר לשחוט אס כורך
מטלית על הפנימה ולכתחילה יש לזכר אפי' אין לסכין פנימה דק בין קחא לסכין שלא ישחוט בו . כפ'ח
אם כורך מטלית על הפנימה כ'הכל בו בשם הר"ף דלא שרי מלא כשיש בסכין מלא צואר חוץ לצואר בלא
פנימה ע'כ פי' דאי איכא בסכין צלד מהכא ומן הדין צריך הולכו והובאה וחיישין סן יכתק המעלי' מעש'
ממקומה וישחוט אבל אי איכא בסכין כמלא שני צוארין אף שמולך ומניא לא חיישין לסאי חיה אינו אלא
לכתחילה אבל בדיעבד וראה שלא ניתק המטלית ממקומה שרי ע'כ : (ח) כתבו האחרוני' דה' בסכין
שיש לו עוקץ חד בראשו שמיטר לשח'ו בו בי'ט ע'י שיתחוב ראש העוקץ בקיסם וכן בשעת הדחק ואין זה
משיקר הדין אלא חומרא בעלמ' ע'כ : (ט) הנה בשאר דוכים צפ'יו שאין שוחטין אלא בדבר החלוש או
סכין מלובן או צור וקורדס וליפורן לא רציתי להעתיק מהאחר שאין שוחטין בזמן הזה אלא בסכין של ברזל
ולמה באמת שוחטין דוקא בדבר החלוש משום דאית' בחולין מנין ששוחטין בדבר החלוש ש' ויקח אברהם
את המאכלת . ובמהר'ץ למה נקרא סכין מאכלת לפי שהאכיל' את הגשר וגם בני יכתק נקרא' מאכלת לפי
שמהכיל זכות לישראל בכל דור ודור : ולי' על שם שהי'ס אוכלות ומכלה את הכל במדרש רבה מאכלת

שמכרת את האוכל ולמה נקרא שמו חליף לפי שמחליף את הנהמה מחיים למות . ול"כ שנקרא על שם סכין כדכתיב במ"א יומא מן החליפות ולפנים פירש"י ח"ל שהי' בהן כ"ד חלונות ששם נוכחן ככנייהם של קודש ובבין קורין חליף בלשון ערבי . ד"ה הנשם חליף הלך לו זה שאנו צריכין לעשות הולכה והובא . ד"ה חליף ר"ת 'חד' לא 'פגום' : (א) כ"כ"ד סי' סכין של אינו יהודי שהשחיתו צדחיים שלהם אף"אס היתה יפה שאינו צה פנימות וכע"ז בקרק' קשה עשרה פעמי' ואח"כ שחב צה מותר ואם שחש בלי שום הכשר מדיח בה"ש ואם קלף הרי זה מסוכן : בהג"ה בשפ' הדחק שאין לו סכין אחר מותר לשחוט בו כה"ג לכתחילה חבל לא ישחוט ע"מ לקלוף אח"כ : (יא) ב"ד הכל סבין שחש בו טריפות אסור לשחוט בו עד שידחיטו בלונן או יקחו דב'קש' ובהג"ה נלקחו יפה בשער בהמה בין כל שחיט' ושחיטה ושפיר דמי זאם שחט בו בלא הדמה מדיח בית השחיטה ואם רני' לשחוט בו טריפו' תדיר צריך נשיכה עת' פעמי' בקרקע קשה . בפ"ח לשחוט בו טריפות חדיר ובלונן ששחט הרבה בהמות וכמ"ל טריפות צדדי' דב'קש' לא שחוט אלא בנשיכ' . ומיהו כ"הב"ח שאם כל פ"ע וזעם לאחר ששחט הי' מקנ' הסכין יפה בשער בהמ' . וע"פ ששחט בסכין הרבה טריפות מותר משו' דלא דמי לסכין של אינו יהודי שחוטכין בו איסור תדיר בלא הכשר בנתיים ע"כ ולפ"ז נהגו הית' השוחטים שמימיהם לא נעצו סכיניהם וכ' עוד דווקא בבהמ' אכל בשופות דלא שכיחי' בהו טריפו' לא נהגו לקנח חמסם משום אבר מן החי יש לקנח : וכ' אעפ"כ יש להזהיר להשוחטי' שאפי' נשפו' לא מהני קטוח בנזות אלא שצריך דווקא לקנח בדבר קשה בנ"ו בלוי : (יב) צמח"ר מחויב כל שוחט שיהיו לו סכין מיוחד לשחיט' ויהא מנכח הסכין בתוך תיק ש"י : הוא בדוק ובפרט מי שהוא שוחט דמתא או מי ששוחט לאחר' ב"ע שמת' לבדוק כמו בחול ולא חייש בן שמי' שחיו ויתקן הכלי דאין אדם חוט' ולא לו אכל כששחט לעצמו ב"ב אסור לבדוק ושחיט' שמת' לבדוק לאחר שחיטה כמו בחול כי סן ימלא לאחר י"ט שהי' פגום וכמ"ל שאכל טריפו' כנר ב"ט ע"כ צריך לבדוק חכף אחר השחיט' ב"ט אכל ראוי ובלון שכל שוחט בפרט שוחט דמת' שיבדוק סכינו מעי'ט וינביע במקו' מיוחד כדי שלא ינטרף למיבדק ב"ט דאוקמ' לסכינ' לחוקתו ולא אמרינן וחמת עמידתו איפגם אכל לאחר השחיטה יבדוק הסכין כשאר ימות השנה : (יג) כ' האשרי והאידינא נהיגן שאין מראין סכין לחכס כי צימיהם היו הקנינים שוחטים בעצמן כדאמרינן הלי עבד' דלא סר סכינ' לחכס משמתין ל' אכל עכשיו דנשיגין בכל תפלות יבדאל שממגין אלשים ידועי' על השחיטה ועל תדריקה ולה' ממלו חבמס את כבדס כי הם ודויים ומכאן ראיה שהשוחט הממונה זופי סקהל שאם לא בדק הסכין מעי'ט שיבדל לבדוק הסכין ב"ט קודם השחיטה כי דווקא צימיהם שהיו הקניני' שוחטי' הי' אסור להס לבדוק הסכין קודם שחיטה דמתא ימלא פנימה וישחיו הסכין כדי להראות לחכס אכל עכשיו דאין ראוי למיטת שום שוחט כי אם ידיעין דהוא ירח שמים לא חיישי' דישחיו הסכין אכל כלאן ק"ק מראג הרבנים והנשי מעשה אין אוכלין בשר שחיטה כי אם שראו ובודדן הסכין קודם השחיטה ומי שהוא בעל כפס ראוי להחמיר לעצמו ולא לאחר' : (יד) ב"ד הי' ח' נדיקו' הסכין צריכה אבישרא ואטופר' ואתלת דוח"ה אהם פיה וב' נדי' כדי שלא יהי' בה פגם בלל ויבדוק בללע ובכוח' הלכ' שלא ישנה לבו לדברי' אחמים

השוחט היא עוף צריך לכסו דמו וצדדי שיתן עפר למעלה ועפר למטה :
ויכסה באפר כירה ובעפר המגדל צמחים ועפר תחית אבל לא בעפר לח ויברך ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על כיסוי דם בעפר :
 חס ושלם השחיטות מו"ה דר יעקב ווילנ"ל
 ופשיע' שלא יתן קנלה לאוחן שרנילין לשחות הרבה ואף שהמ' אינ' שיכורי' כ"כ באש' שהמ' אינ' מרנישין להם כמה שכורי' מו' לא וידיה' המה כנדי' מרוב שתי' ע"כ צריך כל רב ומ"ל להזהירם על זה (ב) כ' מהר"ץ רמו לבדיקת הסכין מן החורה מכין קודם השחיטה ולאחר השחיטה דכתיב ושחטתם בזה ואכלתם בזה ראשי תיבות 'בדוק' וזה 'הסכין' וקא' על ושחטתם ועל ואכלתם פי' בשחטתם לשחוט בדוק ואח"כ בשחטתם בזה לאכול דהיינו לאחר השחיט' או בזה ראשי תיבות 'בשר' וזוה"ה 'הבדיק' טעם אחר ויקח את המאכל' הם י"ב אותיות כנגד י"ב נדיקת הסכין : עוד רמו לבדיקת הסכין עכ' וזכ"ה ראשי תיבות 'זה' וזה 'בשחיטת' חרב 'תבוק' זהו לפני שחיט' ולאחר השחיט' הפוך חז"ה 'תבוק' חרב 'בשחיטת' זאת ואכלת . וא"ה מאחר שבדיק' הסכין מן החור' למה אין מברכין על הבדיק' וי"ל חיישין שמה ימלך ולא ישחוט ונמלא שבידך ברכ' לבלל עוד י"ל למה אין מברכין לפי שכל מנה ומנו' שאין עשייתו גמר מלהב' אין מברכין עליה וראי' מוכיח א"ע ג' דכתיב חסו הסוכו' תעש' לך אין מברכין על עשיית' לפי שאין עשייתו גמר מלאכ' פי' גמר מלאכ' הסכין אין עשייתו גמר מלאכ' שהרי צריך אח"כ שחיט' וכן צריך לבדוק להכני' עמיו בשפס זה אינו צריך לבדוק הסכין עופו' הרבה או בהמ' הרב' צריך לבדוק הסכין בין כל ח' וא' שאם לא עשה כן ובדק באחרונה וכמ"ל הסכין פגומה הרי הכל ספק כבילה אפי' ראשונ' כ' רמ"ה מי שרוי' להכני' עמיו בשפס זה אינו צריך לבדוק הסכין צון שחיט' לשחיט' . ובפ"ח כ' שצריך לבדוק כו' משמע דהיינו בדיק' כהלכת' אבישרא ואטופר' ואתלת דוחתת וב"כ מהר"ל . כ"ט"ז השוחט לאחרים ואח"כ נמלא פגום ממחויב לשלם כל הפסד דמזיק בידים הוא עכ"ל והאריך שם בראיות ומסיים דפטור השוחט משו' דמדמה דין זה לדין מי שמסס' בלב בחבירו דהאי הוה כעס' אחר השס' כ"ס כלאן דאין שום ריעות' דטריפו' אלא מכח ספק על בן' אין להוציא ממון מזה כלל עכ"ל : ובכ"ה השיג עליו וכ' היכי לא בעינן ברי הוקא אלא בגרמ' אבל הכל דמזיק בידים שהרי שוחט בידו צמכין פגומה' ח"כ לא הי' לו להכניס בספי' וב"כ שצריך הסכין לפגום כששוחטין הרבה והם כגרי הויק' : (ד) בס' הכל עייף י"ג שחט בסכין בדוק ובאבד קודם הבדיק' אחרונ' ואח"כ נמלא פגום שחיטתו בשירה . הואיל וי"א בהיתר חס שנמל' פגום אימור שיער בה עצמי' ולא ארדעת' דאוקמ' הסכין לחוקת' אבל אם לא בדק הסכין ושחט בו ובאבד אחר שחיטתו השחיט' פסול' כד"ה בסת' סכין אכל טבח ר"ל שוחט שיש לו סכין מיוחד לשחיט' ומקו' מיוחד לשחיט' שמלניע . שם חמדי' בחוק' בדוק הוא ואם שחט בו בלא בדוק' ובאבד שחיטתו כשיר' : ובפ"ח כ' ובאבד שחיטתו כשיר' ולא חיישין שמה עם עמידתו נפגם מעצמו ולא דמי לרקמן כהי' ט"ז דאמרי' אימור בדבר אחר נפגם דאקני' פתס . עה"ה הוא פגום לפגום ע"כ וכ' רמ' ארמ' לכל

הצריך לשנות הציפורן אחר קצת בדיקתו שמה יפגם הציפורן בחודו של סכין ושמה יש פנימה בצדדין שלא ירגיש בה לפי ששורת פנימת הציפורן . פ"ח נדיקת הסכין כתבו קצת אחרונים ח"ל דכי היכא דמלרכינן צדיקת אבישרא כנר הוושט ואטופר' כנר הקנה דהיינו כנר הנרנרת וכיון שאין אלו מרנישין נס הוושט והקנה לא ירגישו בפגם נס הציפורן ילהלחנו במעט רוק כמו שהסימנים הם מלוחלחים בחיי הבהמ' . כ' הרשב"א במשמרת הנית דף ז' בשם הראב"ד דיש לרחוץ הסכין קודם בדיק' וסעיד כי פעם אחת בדק הסכין לאחר שחיט' וכמ"ל יפה ואח"כ שכשך אות' צמים ובדקה וכמ"ל פגומה על כן אני אומר שלא יתן קנלה לסוס שוחט גמי שהוא קל בדיעו' כ"ה לירא שמים ופשיע' שלא ליתן קנלה מי שלא למד הש"ס ואינו יוד' להשיב כ"ה מה שלמד במהר"ו שכתב כמה דיני' בלשון קר' והניח לפוס' חורפ' כמה דברי' שלא פי' טעמ' ועי' יש בכמה מקומות ח'ו לטעות על כך כ"ל דאע"פ שיש לו קנל' לא ירי' ידו לשחוט עד שיהי' הרב מהקהל' חתום עליו כי רבה המכשיל' בזמן הזה ופשיע' שלא יתן קנלה לאוחן שרנילין לשחות הרבה ואף שהמ' אינ' שיכורי' כ"כ באש' שהמ' אינ' מרנישין להם כמה שכורי' מו' לא וידיה' המה כנדי' מרוב שתי' ע"כ צריך כל רב ומ"ל להזהירם על זה (ב) כ' מהר"ץ רמו לבדיקת הסכין מן החורה מכין קודם השחיטה ולאחר השחיטה דכתיב ושחטתם בזה ואכלתם בזה ראשי תיבות 'בדוק' וזה 'הסכין' וקא' על ושחטתם ועל ואכלתם פי' בשחטתם לשחוט בדוק ואח"כ בשחטתם בזה לאכול דהיינו לאחר השחיט' או בזה ראשי תיבות 'בשר' וזוה"ה 'הבדיק' טעם אחר ויקח את המאכל' הם י"ב אותיות כנגד י"ב נדיקת הסכין : עוד רמו לבדיקת הסכין עכ' וזכ"ה ראשי תיבות 'זה' וזה 'בשחיטת' חרב 'תבוק' זהו לפני שחיט' ולאחר השחיט' הפוך חז"ה 'תבוק' חרב 'בשחיטת' זאת ואכלת . וא"ה מאחר שבדיק' הסכין מן החור' למה אין מברכין על הבדיק' וי"ל חיישין שמה ימלך ולא ישחוט ונמלא שבידך ברכ' לבלל עוד י"ל למה אין מברכין לפי שכל מנה ומנו' שאין עשייתו גמר מלהב' אין מברכין עליה וראי' מוכיח א"ע ג' דכתיב חסו הסוכו' תעש' לך אין מברכין על עשיית' לפי שאין עשייתו גמר מלאכ' פי' גמר מלאכ' הסכין אין עשייתו גמר מלאכ' שהרי צריך אח"כ שחיט' וכן צריך לבדוק להכני' עמיו בשפס זה אינו צריך לבדוק הסכין עופו' הרבה או בהמ' הרב' צריך לבדוק הסכין בין כל ח' וא' שאם לא עשה כן ובדק באחרונה וכמ"ל הסכין פגומה הרי הכל ספק כבילה אפי' ראשונ' כ' רמ"ה מי שרוי' להכני' עמיו בשפס זה אינו צריך לבדוק הסכין צון שחיט' לשחיט' . ובפ"ח כ' שצריך לבדוק כו' משמע דהיינו בדיק' כהלכת' אבישרא ואטופר' ואתלת דוחתת וב"כ מהר"ל . כ"ט"ז השוחט לאחרים ואח"כ נמלא פגום ממחויב לשלם כל הפסד דמזיק בידים הוא עכ"ל והאריך שם בראיות ומסיים דפטור השוחט משו' דמדמה דין זה לדין מי שמסס' בלב בחבירו דהאי הוה כעס' אחר השס' כ"ס כלאן דאין שום ריעות' דטריפו' אלא מכח ספק על בן' אין להוציא ממון מזה כלל עכ"ל : ובכ"ה השיג עליו וכ' היכי לא בעינן ברי הוקא אלא בגרמ' אבל הכל דמזיק בידים שהרי שוחט בידו צמכין פגומה' ח"כ לא הי' לו להכניס בספי' וב"כ שצריך הסכין לפגום כששוחטין הרבה והם כגרי הויק' : (ד) בס' הכל עייף י"ג שחט בסכין בדוק ובאבד קודם הבדיק' אחרונ' ואח"כ נמלא פגום שחיטתו בשירה . הואיל וי"א בהיתר חס שנמל' פגום אימור שיער בה עצמי' ולא ארדעת' דאוקמ' הסכין לחוקת' אבל אם לא בדק הסכין ושחט בו ובאבד אחר שחיטתו השחיט' פסול' כד"ה בסת' סכין אכל טבח ר"ל שוחט שיש לו סכין מיוחד לשחיט' ומקו' מיוחד לשחיט' שמלניע . שם חמדי' בחוק' בדוק הוא ואם שחט בו בלא בדוק' ובאבד שחיטתו כשיר' : ובפ"ח כ' ובאבד שחיטתו כשיר' ולא חיישין שמה עם עמידתו נפגם מעצמו ולא דמי לרקמן כהי' ט"ז דאמרי' אימור בדבר אחר נפגם דאקני' פתס . עה"ה הוא פגום לפגום ע"כ וכ' רמ' ארמ' לכל

לכל טבח שיהא לו סכין מיוחד לשחיטה ואסור לפשו בו שום דבר ויזניע שלא יפגמו ומ"מ לא ישחוט בו
לכתחילה בלא בדיק' : (ק) ובסעיף ט"ו השוחט בסכין ברוק ואח"כ שיבדק עצמות דרך שני' שלא כדרך
הולכ' והובא' ונדק אח"כ הסכין וכמלא פגום שחיטתו כשיר' דאנו תול' בשבירת העצמו' כפגמו' וכן כל כיוצ'
בזה כגון שנפל הסכין על גבי קרקע קשה ודוקא שראינו שנפל' על חודה אבל מספיק' אין תולין לומר שנפל'
על חודה ואם שבר זה פגם המפרקת אפי' דרך שני' אין תולין בו מפני שהוא רך עד כאן . ומה שנמלא
בקצת הנהות שחיטתו להכשיר בנמלא סכין פגום לאח' שחיט' וכמלא חתך בעצם המפרק' מעשה כזה בא
לידי כמה פעמי' ולא רציתי להודו' כן גלי שאל' חכ' והסכימו פה כל בעלי הורא' להטריף כיון שמקור דין הוא
מריב' וכבר הביאו בב"י סי' י"ח שכל גדולי פוסקים ראשוני' ואחרוני' חלקו עליו ומסקנתו ספק דאורי'
להחמיר וכן מסק' בס"פ והסכמת כל האחרוני' חליל' להקל וכן הסכי' הרב המפורס' אב"ד ור"מ ורב דמדינ'
מנ"ה דוד אופנהיים נר"ו ובית דינו אכן היכי שיש עוד נד להקל כגון שהסכין לא יפגו' כל כך וכה"ג יש לנדר
להקל ובלא"ה אין להקל עכ"פ אין להשוחט להורות בדין זה ולנרד' לשאל' חכם דוק' : (ק) כ' בסעיף ק' טבת
שנמלא פגום ברשע הסכין ואמר זאת הפגמ' היא מפני שאני מכסה דם עופו' בו וכשהני שוחט אתי כוהר
שאיני כונע בפגימה מצבילין אותו וקרוב לומר שהכלים אסורים . ובפ"ח כ' מעבירין אותו לפי שמציד על
עצמו שאינו מקפיד בין סכין פגום לשחיטתו פגום אסור לכתחילה אף שכוהר
מלשחוט נגד הפגימה :

דין כסוי ולקוטי דינים משחיטות ובו כ"ד סעיפים

(א) ב"ד סי' ק"ח השוחט חיה או עוף צריך לכסו' את דמו בין צדין עתה בין שהי' מזומני' בידו כס' ח'
כ' חיה או עוף למעוטי בהמה ואש"נ דבהמה בכלל חיה כדאיתא בפר' המקשה שאני הכס'
דכתיב על הארץ תשפכו כמים . ואני מלאתי סמך על זה בבעל הטורים שכ' תשפכו בנימטר' פטור
מלכסותו : בט"ז בסו' הכל' מזומנים בידו דכתיב אשר יוד' ליד מכ"מ . א"כ למה לאמר יוד' למדך תורה
דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בהזמנה פי' כאלו הוא נד שאיט מזומנת לו כלומר שלא יאכל בשר
חדיר : (ב) כ' רמ"א סי' הכל' הביאוי הוא מזה בפני עצמו כמ"ש באש"ר פ' כיסוי דם כו' אבל שחיטה
בשירה אף אם הויד ולא כיסה : (ג) ובסעיף ב' חייב אדם שיבדק קודם שיכסה וכ' רמ"א מי ששחט פעם
ראשון תכרך שהחיינו על הכסוי אבל לא על השחיטה דמויק לברי' . בש"כ דמויק לברי' זה טעם
דחוק . ול"כ טעם אחר יותר מתקבל משום דשחיטה היא בידו ואינו מזה לשחוט דהא יכול להיט עולם
בלא בשר או שישחוט אחר אבל הכסוי חייב מוטל על כל בני ישראל שנא' ואומר לבני ישראל מזה על כל
בני ישראל : (ד) מהר"ך כ' למה מבסין דם של חיות מפני שביסוי דם של הנבל כשהרג אותו קין . והצופו'
שביסוי דם בתולים של רבקה כשנפל' מפל הגמל . פ"א כ' שמלא בספר חסידים שלא יאמר השטן איך
אדם החוטא ישחוט חיה או עוף שלא חטא ולכך מבסין דמן . אבל גבי בהמ' אין מקפידן כ"כ לפי שכוהנין
בבהמות מזהות רבות כמו מחטות כהונה . וקודם השחיטה בכור ראשית הגז סי' ג' גביל העגל שפשו
ישראל לכן אין מקפיד השטן . ט"א משו' דכתיב ביוסף מה בנע כי כהרוג את אחיכו וכסיתו את דמו שמתנו
ביסוי אצל יוסף ויוסף בני' עוף ע"כ : ואני מלאתי רמו' בב"הט פ' אחרי ז"ל חיה ועוף עפוינין ביסוי שאין
מקריבין מהם ע"ג המזבח שלא חתא קטרוג איך דם יאכל דם לכך זיה לכסותו ע"כ . ושאלתי את מחותני
הר' המפורס' מה ר"ר אלי' נר"ו ר"מ ודרשן דקהלתנו בעל המחבר אלי' וועט ורבה א"כ תורים ובני יונה
דמקריבין מהם ע"ג המזבח לא לכסות' ובחולין דף כ"ד קאמר דחייבין לכסות' והראה לי בספרו אלי' רבה
מה שהובא בשם ספר החינוך שכ' טעם הביסוי מפני שהנפש תלוי בדם : ויש קצת אכזריו' בנכשיתו לאכל
הבשר והנפש ישעך לפנינו ובבהמות לא נכשונו לפי שדם הבהמ' ניתן לקרבן ולכפרה על כפשותיו ואף
שגם במין עופו' יש מהן קרב' לגבי מונק תישע הוא נלדבר מעט לא חשש החור' ומפני כן מחייבת התור'
ביסוי

ביסוי בכל העופות ע"כ ואמר שיש לפרש כן דברי בעל הטורים : (ה) ב"ד וגם במהר"ך כ' השוחט בו
סקורין פופיל' אקס בלשון אשכנזי יפזר עפר הרבה קודם השחיטה כי ספק חיה הוא וצריך לכסו' דמו משפך
וגדי להוציא נפשו מפלוגת' ישחוט עוף ע"ג דם הפופיל' כדי שיוכל לעשו' ברכ' על הכיסוי . בפ"ח סי' ק"ח
כ' לשחוט עוף נ"כ אצל דם פופיל' ולא ע"ג דם פופיל' : (ו) עוד שם השוחט כו' ב"ט לא יכסה הדם ב"ט
מזני שהו' ספק חיה ולאח' י"ט יכסנו אם רשותו כיכר ע"כ וא"ת למה לא יכס' ע"י עוף ב"ט כמו שכחתי
לעיל וי"ל לפי שצריכין לפזר עפר הרבה א"כ הוי טירחא יתירה ב"ט לכך אמר שלא יכסה כלל . בפ"ח כ'
בס' הכל' אינו מכסה דמו אפי' יש לו עפר מוכן מפני שהרוח' אומר וודאי חיה הוא דאל' כ' לא היה מעריחין
לכסות דמה ויבא להתיר חלבה : (ז) עוד שם השוחט חיה ואח"כ בהמה פטור מלכסות אבל שחט בהמה
ואח"כ חיה חייב לכסו' כ' רמ"א כ' רמ"א כ' רמ"א חיה או עוף ואח"כ שחט עוד אחרת וכתבנו בידו אם יודע
שדם האחרון כזה דם הראשון פטור מלכסו' אבל מסתמ' חייב לכסות : (ח) עוד שם מי ששחט חייב לכסו'
שכ' ובסו' מי ששחט חייב לכסות ואם לא כיסה וראה אחר חייב לכסות שכ' ואומר' לבני ישראל מנ' על כל
בני ישראל ואם שחט וצא אחר וכיסה דמו חייב ליתן לו עשר' זהו בני' שכ' כף אחת עשרה והס' כ"ף בנמטר'
קוף ר"ל כשכט' מחבירו אחד ממאה צרכות חייב ליתן לו עשרה זהובים ובט"ז כ' אפי' שאין דין דיבי
קנסות בזמן הזה מ"מ באשר שקדם וכסה ועשה שלא כהוגן מש"ה צריך אותו אדם לפייס להשיחט ע"כ :
(ט) בתיוקין זבח כ' עפר למעלה ועפר למטה שנאמר בעפר ואמרינן בפרק כיסוי הדם עפר לא נאמר
אלא בעפר הלכך שהשוחט צריך ליתן עפר תיחוח למעלה ועפר למט' וקשה דה"ל עפר למט' ועפ' למעל'
שהרי למטה צריך להיות עפר טרם שיתן למעלה וי"ל כיון שא"ל ליתן למטה בידיים אלא בהזמנה בעלמא
סני וי"א אפי' הזמנה נפסא לא בעינן רק בכוכות הלכ' אבל למעלה צריך גתינה בידיים לכך אמר שצריך
ליתן עפר למעלה ועפר למטה : (י) כ' מהר"ך בשם י"ד סי' כ"ח השוחט חיה לא יכסה דמה עד שיבדוק
הריאה שדינה כמו בבהמה דטריפות הריאה . וה"ה בשאר טריפות ושחט הוא טריפה וכמלא שצריך ברכ'
לבטלה : וחיה צריכ' כ' סימני' כמו בבהמ' שכ' זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה . וכ' המרדכי חס' כטרפ'
החיה מכסה את דמה בלא ברכה : ובתשובת צמח צדק סי' קט"ו כ' דשאל ליה הרב בעל שער המרי' מה
דל' בהנהיג' ש"ע ב"ד סי' ל"ג דיותר שכיח ריעות' תחיבת קוף בושט באוחות שמלעיטין יותר מהרבת
הדיאה א"כ ראוי דאין לכסות דמן אל' עד אחר שתבדוק בושט משו' דחיה אין מבסין דמה עד שהבדוק
הריאה והאריך שם בפלפולא ומכ' . בנמה טעמים דיש להלק ביניהם וחדא מנייהו שהרי אפילו אם שכיח
נקיבת קוף מ"מ אינו שכיח דמטרפה בה דאם אינו נקוב מנ' נדדים נהנו להכשיר ובהרבה מקומות אין
בדקין כלל הוושט משא"כ בריאה דשכיח יותר טריפות דכמה מיני טריפות בריאה ואם זרק הריאה בלס'
בדיקה מדינא טריפה לכן שרי לכסות דם האוחות בלא בדיקת הוושט : (יא) שם השוחט חיה או עוף
ובחולין פ' השוחט ה"ה בהמה ולא ינא מהם דם כשר : וא"ת אמאי כשר והלא כל הלכות שחיט' אין אסורין
אלא בשביל דם וכן גבי שהי' אמרינן שהדם נבלע באיברי' ושוב אינו יוצא לכך אסור וי"ל שאני הכ' דאמר'
דם איברי' שלא פו' מותר אבל גבי שהי' פ' ונבלע אח"כ לכן אסור : כ' הר"ך וכן בא מעשה לידי באווח
שלא הי' לה דם כלל והתיר הרב מו"ס משה איסרלס אותה ואמר לי שמלא הטעם שיש לפעמים בעופות
משפחה אחת שאין להם דם כמו שנמלא בין הנשי' שלא הי' להם דם ומעשה בל' לידי באוחא ששחט כראוי
וביתה חי ליל' אחת וחזי ויז' ולא היינו יכולין להמית אותה וחכתה את ראשה כולה בקורד' ואז ינא ממנה
דם כמו בתחלה ומתה לאלתר והתירוהו : (יב) דם הניתו על הכות' ודם שגל הסכין בזמן שאין אחר
אלא הוא יגרור מן הסכין או מן הכותל ויכסנו אבל אם יש אפי' טיפה אחת א"ל לגר' ולכסות כתב רמ"א
מיהו ימתין עד שיתחי' ליד טיפן טיפן כדי שיכס' מק' דם הנפ' : (יג) כשהוודוה גילה אותה פטור
מלכסו' אבל כשהוודוה וניגהו חייב לכסות ת"ר וספק את דמו וכסהו כמה ששפך יכסה ולא יכסה
צרנל שלא יהי' המזהו בווי' עליו אלא וכסה צדו או בקתא דסבינא . אבל לא צראש של סכין : (יד) אין
שוחטין לא לתוך הים ולא לתוך הכלי פ' בלתי יאמרן לרובק לעובדי כוכבים זמולות הוא שוחט ואם יש בכלי

מים שאז אין הדם ראוי לזריקה אם הם גלולים לא ישחוט בו שלא יאמרו לצורה הנראת צמים הוא שחוט פי' לשל של צורה ואם הם עכורים מותר וכן אם יש בכלי עפר מותר לשחוט לחוכה כתב פ"ח אם הם עכורין או צבועים דלא מחחוי בהן צורה וכיוצא בו מותר לשחוט אם הם בכלי אכל צימים ובהרות אין חילוק ואפילו הם עכורים אסור משום שלא יאמרו הבריות לשל של ים הוא שחוט : (צ"ג) הי' בספיכ' ואין לה בה מקום פנוי לשחוט יכול לשחוט על גבי כלים והדם שותת ויורד לתוך המים או מוציא ידו הוץ לספיכה ושחוט על דפנותיה והוא שותת ויורד תוך המים ואינו חושש כתב מהר"ץ דוקא בהמה דלא בעי ביסוי אכל לא חיה ועוף : (צ"ד) ואין שוחטין לתוך גומא כל עיקר כ"פ"ח לתוך הגומא ואפי' שאיב' נקיייה מעפר אסור הטע' כ' הרשב"א בת"ה לפי שנראה כמאבק שם הדם כדי לאכול עליו סכן דרך הישמעאלים ומצאתי כתיב בהרמב"ן פ' ראה ח"ל כי במזרים היו זובחים את זבחיםם לשעירים לתוך הגומא והי' העבוד' ההיא באכילתן הדם ומתחברי' עמהם סניב הגומא והיו מתכבאים בו ומניד' עתידות ע"כ : (צ"ה) כתב רמ"א וזומן הזה דאין עכור'ם בכך יש להתיר בדיעבד כ' בפ"ח וזומן הזה כו' אפי' השוחט לתוך הגומא ממש ובשוק כ"ס לעיל בסו"א כגון צימים ובהרות או לתוך הכלי דאף מעיקר הדין שרי בדיעבד אכל בא"ז ב' שטוב ל' תחילה להחמיר : (צ"ו) מהר"ץ כ' מי שהלך בספינה או בדרך ואין לו עפר יקבל הדם בנגדו ויברך על ביסוי דם ובשמניע למקום עפר יגדור מן הבגד ויכסה בלא ברכה או שורף טליתו ומכסה בו ואע"ג דאינו מגדל צמחים ואשר מקרי עפר שג' ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת חט"ג שצובר משום כל תשחית כל תשחית דניסו עדיף וכן שוחק דיב' זהב ומכסה בו דמקרי עפר שג' ועפרות זהב לו ואין מכסין בשלג אע"פ שג' לשלג יאמר הוי ארץ דרך כס אמר איוב שיכולת ביד הק"ה לעשות אכל אנו רואין בחוש שמשלג הוי מים ולא עפר ועוד משום דארץ מקרי אכל לא עפר מקרי : (צ"ז) ואמר כירה מותר לכסות בו ואלו דברי' שמכסין בהם בזבל הדק ובחול הדק ובסיד ובחרס' ובלבינה מכותשת ואין מכסין לא בזבל הגס ובחול הגס ולא בסיד ובחרסית ובלבינה שאינו מכותשין ולא יכסה עליו כלי כלל עפר המדבר אין מכסין בו אע"ג שגדל מאיליו וכיון שאין מלמית מה שזורעין בו כ"ל מה שאמ' לעי' ההלך בדרך פי' שהוא במדבר : ואין מכסין בעפר לח אשמכת' מן הפסוק מי מנה עפר יעקב עפר הראוי למנו' : (צ"ח) אם שחט מאה חיות או בהמות או עופות במקום אחד ברכה אחת לכולן וכיסוי אחת לכולן בד"א אם לא שח בנתים בדברים שאין לריבן לשחיטה אכל אם שח יחזור ויברך אכל אם הי' שח מדברים שצריכין לשחיטה כגון הביאו לי לשחוט או אחו או כיוצ' בו מה שהוא נודך שחיטה אין לחוש : (צ"ט) השוחט הרכה בהקו' או חיות או עופות והביאו לו ויתר אם יש לפניו מן הראשונים שלא נשחטו עדיין או נפטרו בנרכ' הרחשוכ' אכל אם נמר לשחוט כבר כל אשר הי' לפניו והביאו לפניו עוד יותר וכסה הראשונים ויחזור ויברך על האחרונים ויש חולקין בדבר ע"כ ועו' וכגון לכל שוחט ובפרט שוחט דמתא שיהא כזה לכחילה להיות דעתו בשעת ברכה על כל מה שיביאו לו לפטור בברכה אחת : (צ"ב) מותר לשחוט בשבת ליולדות או לחולה שיש בו סכנות נפשות שג' אשר יעשה האדם וחי בהם ולא שימות בהם ואם שחט בשבת לא יכסה דמו עד אחר שבת באשר שחיטה דווקא מותר אכל לא ביסוי : (צ"ג) דם שנתערב במים אם יש בו מראה דם חיו' לכסות כתערב בדם בהמה רואין אותו כאלו הוא מים אם יש בו מראה דם חייב לכסו' ר"י אומר אין דם מבטל דם רב פמא אומר אין דיחוי אכל מנו' אפי' דם בתוך המי' לא בטל דהא אפי' אם נתבלע דם בקרקע חייב לכסותו וכל זה אם אין דם אחר מזה העוף שם לכסותו ככ"ל : (צ"ד) לא ישחוט חיה ועוף בי"ט אלא כ' היה לו עפר תחוח מעי"ט ואשר כירה מותר לכסו' בו והוא שהוסק מעי' טאבל הוסק בי"ט צריך שיהא רוח כ"כ שראוי לללות בו בי"ט ואז מותר אכל תהר שלא יכסה בניגולית משום מבכה : בא"ח סו' הל"ח השוחט בהמה בי"ט לא יתלוש הנמר לעשות המקום לסכין אלא מפניהו ומשכו אינך ואינך ואם נתלש כתלש וכן השוחט את העוף לא ימרוט את הטובה לעשות מקום לסכין כ' מהר"ץ אכל אם לא יכול לשחוט בלא מליטת כותף מותר לתלוש משום שלא יתקלקל השחיטה ונס מפני שדבר שאינו מתכוון מותר

בשם ר' יוד' משפירא :

(צ"ה) בהנהות רמ"א סו"א מקצת שוחט' כוהר' שלא לשחוט שום אורו' בשבת ובשבת אם לא שאוכלין מלכה משום קבלה שיש שצ' אחת באופן חדש' אם שוחט בו אורו' מת השוחט אם לא אוכל ממנה וכוהנת לאכול מן הלב חשד' צבס ר' יוד' חסיד : כ' הש"ך בסימן הג"ל מן הלב ובהנה"ת מכ' גי' איתא דכותב' לו מן הכבד - וראיתי עתה לאכול מן הרגלים : (צ"ו) בי"ד סו' י"ז השוחט את הבריא' ולא פירכסה הריו זה מותרת אכל המוסככ' והיא כל שמעמידן אותה בנער' או במקל ואינה עומדת אע"פ שהיא אוכלת מאכל צריא' שוחטה ולא פירכסה כלל הריו זו כביל' ולוקין עליה - ואם פירכסה הריו זו מותרת וצריך שיהי' הפדכוס בסוף השחיטה ולמשוך עד אחר השחיט' אכל מתחילתו אינו מועיל כיצד הוא הפדכוס בנהמה דקה ובח' גסה ודקה בין ששפ' ידה והחזירה או שפסע' רגלה אע"פ שלא החזירה או שכפס' רגלה בלבד הריו זו פירכו' ומותר אכל אם פשטה ידה ולא החזירה הריו זו אסורה שאין זו אלא להוצאת נפש בלבד ובהמה גסה אחד היד ואחד הרגל בין שפשטה ולא כפפה בין שכפפה ולא פשטה הריו זו פירכוס ומותרת ואם לא פשטה לא יד ולא רגל ולא כפפה כלל הריו זו כבילה ובעוף אפי' לא רפרף אלא בעינו ולא כשכס אלא בזנבו הריו זה פירכוס : (צ"ז) השוחט מאוכנת בלילה ולא ידע אם פירכסה הריו זו ספק כבילה ואסורה ואם רוצה לשחוט מאוכנת בי"ט לא ישחוט אלא כ' יש שהו' בי' לאכול ממנה כוית' ללי בי"ט ואם לאו לא ישחוט אלא כ' וכו' שאסור להכין מי"ט לחול : בי"ד סו' י"ז גדולי חכמים לא היו אוכלים מנהמה שממחרים ושוחטים אותה כדי שלא תמות : אע"פ שפירכסה בסוף השחיטה ודבר זה אין בו איסור וכל הרוצה להחמיר על עצמו בדבר זה הריו זה משיבא ובפ"ח כ' כל הרוא' להחמיר וכו' אכל מידות חסידות ליכא והו' בבהמת ישראל אכל בהמת של א"י מידת חסידות הוא שלא להתירה ואסורי ליכא : בשחיטות זאת ליהודה אסור לקנות לבתחילה בהמה מאוכנת ממי שאינו ישראל כי אסור לכל בר ישראל לקנות מתחילה ספק איסור וגם בצל ט"ו סו' קט"ו כתב בשם רש"ל שנהנו לאסור הכבש' שנדל בהן מין שחין שקורין בלאטרן שרגילין למות בהן ומיהו כתבו בשם א"ז דמאוכנת דאינו יהודי לא מתכשרה עד דקיימא אכרע' מאליה ואולה חרבעה גרמידי בדקה ומלא קימתה בגסה : (צ"ח) בי"ד סו' ט"ו אסור לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד לא שח האם ואח"כ הנון או הבת ולא שח הנון או הבת ואח"כ האם ואיסור אותו ואת בנו נוהג בנקיבות שזה צנה וודאי ואם נודע בוודאי שזה הוא אביו אין שוחטין שניהם ביום א' ואם שחט אינו לוקה שהדבר ספק אם נוהג בזכרים או אם אינו נוהג : עבר ושחט אותו ואת בנו ביום אחד מותר לאכלה ויש מי שאוסר באותו היום לאכול האחרון - יום א' האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה כיצד הריו ששחט א' ליל ד' לא ישחוט השני עד תחלת ליל חמישי ואם שחט הראשון בסוף יום ד' קודם בין השמשות שוחט הב' בתחילת ליל חמישי ואם שחט הראשון בין השמשות ליל חמישי לא ישחוט השני עד ליל ו' ואם שחט ביום אינו לוקה : בש"כ כ' הטעם דמתא בין השמשות הוי יום ד' : (צ"ט) ואם הוא כרוך אחרים חוק' שהיא אמו : כ' בט"ו מתמתא שהיא מולידתו והניקתו וע"כ כרוך אחרים כ' בש"ך אין חוששין איסורא אפי' הוא דומה ממש בתואר האם או בשאר סימנים שנגוף וכ"כ רש"ל : (ק) הלוקח בהמה אין חוששין שמה נשחט' אמה או בנה היום וא"כ לשאול אחר זה כ' הש"ך דאיכא ספיקא שובא שמה אם אין לו ואת' ל' יש לו שמה לא לקחה לשחיט' ואת' ל' לשחיט' שמה מכאן לאחר כמה ימי' ישחוט : כ' בע"הט פ' אמור וכי תזבחו סמך לאותו ואת בנו נח למה שאומרי' ד' פרוקים בשכ' צריך להודיע אמו מפרתו היום לשחו' - כ' בש"ך ובפ"ח בש"הר"ן אכל על העובר להזייר הלוקח ולהודיע אם שחט האם או הנון הי' אפי' שלא בד' זמני' והם ערב פס' וערב ר"ה ערב עזרת ועי"ט אחרון של חג : (ק) אם שחט וכו' אין איסור אותו ואת בנו כוהג אלא בשחיט' שג' לא תשחטו אכל אם ניחר הראשון או כתנבל בידו מותר לשחוט השני : כ' הש"ך ועי"ח או כתנבל כתנבל האחרוני' שאם כתנבל בידו מאחד הדברי' שאנו מחמירין בו כגון שהי' צמישט בתרא או שנמצא סכין פגו' לאחר שחיט' דאסרינן להו מספיק' וכן כל כיוצא בזה אין לשחו' הנון או האם אחריו ע"כ : כ' הש"ך בכלל זה אם שחט וכמלא עדים' לוקין אם ישחוט השני דהא לא כתנבל בשחיטה חק פשוט : וכן מובאר בדברי הרמב"ם שג' זו"ל השוחט את הראשון והרי הוא ספק כביל' אסור לשחוט השני ואם שחטו אפי' אינו לוק'

ע"כ: (א) בה' ששחטה אמה או בתה היום ונתערב' באחריו ונרדף לשחוט מהם כולד חקנתו כנכשניקו וניידו ממקום קביעתו ויקח אחד מהם ושחוט דכל דפריש מרובה פריש ושנים הנותלים אסור לשחוט' הו' בש"כ כ' ממקום קביעתו דכל זמן שהם ביחד בעלי חיים לא בעלי אפי' באלף ואסור לשחוטן היום משו' דהו' מחנה על מחנה: (ב) ב"ד וולד של בהמה אם אין יודע בודאי שכלו לו חדשו אסור לשחוט משום ספק כשל עד תחילת ליל ה': בט"ו ליל שמיני וע"ג דנבי קרבן כתיב מיום השמיני והלאה שאני קרבן דאינו ראוי להקריב בלילה דכל קרבן הוא ביום דווקא ולא בלילה: (ג) ב"ד סי' ט"ז אין סומכין על אינו יהודי בנדו"ק קטנים הניקחים ממנו ואומר שהם בני ח' ימים כ' בש"ך אין סומכין כ' לפי שאין קיבו יאודי נאמן אלא בעדו' אש' וכ"ש כ' אן שהוא אומר להשכיח מקחו כ"כ הרשב"א בהש"ב סי' רמ"ג לפ"ו אפילו אינו יהודי המס' לת אינו נאמן. דהא בעדו' אשה קיימת לן דאינו נאמן אלא במס' לת ע"כ. ובספר ב"ה כתב בנדו"ק קטני. ואין להקשות מ"ש בטור א"ח סי' תקי"ג סי' בהג"ה אינו יהודי המביאין בלי' ב"ט דאשון ומס' לת שולדו' מאתמול מותר לסמוך עליהן ע"פ' המורה"י דיש צינה עכ"ל וא"כ אף כ' אן ראוי להאמינו מה' בני ח' ימים זה אינו דחשבתו בלדו' מ"ש א"ח סי' תקי"ג דוקא ב"ט שחל בהמ"ע שבוע אבל י"ט שחל ב"ה בשנת שיש לחוש שחל נולדו בשנת ואיסור דאורייתא אינו נהמן וראיתי בהש"ב סי' ע"ט והב"א דא"ה ממרדכי ריש ב"ה דהת' גבי בינים אינו אומר דאינו יהודי אומר להשכיח אדרבא גרוע קא מנרע שכיני' הנוולדים מאתמול אינם משוכחים כ"כ מנוולדים היום כי הנשים הנוולדים היום המה משוכחים ויתר א"כ באיסור דאורייתא לא סומכין במס' לת ע"כ: ב"ה ח' בנדו"ק קטנים כ' הרי"ק המעתי מסי בקיאים שכל שנולדו שינוס בידוע שעברו עליה ז' ימים שלימים ע"כ גם אנו שמעתי כן: ועוד אנו שמעתי לנדון בקרנים שכל שאינו רפוי עדיין שיכול לחשוב בה הציפורן אלא שהם קשים וחדודים בידוע שצנרו עליהם ז' ימים שלימים ולמעשה צריך לנדו' בשינוס ובקרנים אם גדלו השנים וקרנים הם קשים וחדודים במכין עליהם להחירם הא לאו הכי אין ראוי להחירם כלל ע"כ: (ד) ב"ה סי' תל"ז סי' ט"ו השוחט בהמ' ב"ט טוב לו שלא יבדוק עד שיפשיט עורה שאם תמצא עריפה לא ראוי להפשיטה ע"כ כ' במג"א להפשיט' ב"ה שרי כוסן משום תחילתו אלא במלאכ' דרבנן אבל הפשט דאורייתא ע"כ ובעט"ו כ' השוחט בהמה ב"ט מותר להפשיט עורה קודם הבדיקה דכיון ששחט בחוקת היתר היא עומדת עכ"ל: (יב) ב"ד סי' ת"א ואם נמל' בנמוח מים וכו' כ' בהג"ה מ"ה א"ל לנדון אחר זה דסומכין ארובא ויכול להשליך הראש או למפור לאינו יהודי. בלא פתיחה כ' פ"ח ויכול להשליך וכולו זה פשוט דכולו עריפות לא נדקיקן משום דסומכין ארובא. וכן מבואר בחולין דף י"א דגרסינן התם מנא הא מלתא דאמרי רבנן זיל בחר רובא ואמרינן דחתו מריסא של עולה דאמר קרא וכתח' אוחו לכתחיה ולא כתחיים לכתחיים ולא חיישינן שחל יתקב קרום של מוח ומיהו היבא דאיבא ריעותא שפיתה משחנפת ומסכנת ראשה שרגילים לעשות כך כשיש לה מים בנמוח או אם לא נדק הראש הבהמה אסורה וכ"כ הג"ה וע"ו ע"כ:

כשהבודק בא לנדון יחתוך מעט בחצר הכבד מלך הנלעות כדי שיכנס באלבטו צלד ימין הנכמה שהוא ימין הבודק כשתלוי' ברגלי' כדי שימשמש אס כמרכה אונס או אומה לחצר הכבד ולא יחתוך לצד חלל הנוף והריאה כלל כדי שלא יחתוך שום מרכה ואח"כ ירחיב החיתוך ויבדוק תחיל' אס כמרה לפחות עוקלי אומה משומן שנק שתי הערונו' הנקרא קנה הלב אפי' מעט ואח"כ יבדוק נכחת בין ערוגה בצלעות. ובערוגה שלא כמרכ' לקנה הלב. ואח"כ יראה שהיה ג' אונות ואומה. ולא יהיו חבר עד שלא כשאר מרמא דאסא. ולא יהיו חלופ' שלל יהיו יותר גדולי' שאר האונות מאונת הסמוכה לאומה. וכן שלא יהיו שחוח בצד ימין מבדך שמאל וכן שלא יהיו יתיר בצורות אונת שלא בדרי דאונת יותר מטרפה דאסא אחר נשחקה ושלא יהי' יתרת באונת עליונה לצד ערשה שאו עריפה אף אדרבה להפסל אח"כ שלא יב'.

והא סירכות שאינם רירין כמחין במשמש היד לא מאומה לאונה ולא מאוכ' לאומה שלא כמדרן היינו מנב לב. ומנב לחוד. או אפי' מחוד של זו לבנב של זו. וכן מראשונה לשלישית. ושארין בה תרתי בועי דסמכין או אפי' אחת בשיפולי ריאה ואין חוט בשר מקיף. או אכל החרץ במקום הדק שאו אפי' חוט בשר מקיף עריפה. ושארין סירכא וולא מתוך הצוצה. אח"כ יכניס ידו ויולא עיבונותא דורדא מכיסה: וימשמש אס יש בה סירכא או צוצה שלא במקום החרץ. שאו דינו כדין האונות אבל אס הצוצה במקום החרץ אפי' חוט בשר מקיף אותה עריפ' או שינתה העיבונותא ממקומה חסירה או יתירה הכל עריפ'. ואח"כ יחתוך בחצר הכבד סכרד שמאל ויבדוק אומה ושני אונות הראויות בה הכל כמו שעשה בצד ימין: ואס יש לו ספק בנעו' או בשינוי המראות. יולא הריאה: (ועכ"פ כל בודק שנה הראשונה חייב להוציא הריאה ואו טוב לך) ואו יבדוק גם במראות הכשירות שסימנים המה כ"ל האכלנו:

(א) ב"ה נעל הטורים בפ' ראה בפסוק כי יתחין ממך המקום וכו' ונחת וגו' הפסוק הזה מתחיל בכף ומסיים בכף לומר אע"פ ששחט צריך להכניס בו כף ידו ולנדון הריאה אמרו רבותינו ז"ל מנין לעריפה שהיא אסורה מן התורה דכתיב וצטר בקדה עריפה לא תאכלו הן י"ח אותיות כנגד י"ח עריפות ועוד כתיב להכניל בין הטמא ובין החי' האכלת ובין החי' אשר וכו' חני דבי ר' ישמעאל אלו י"ח טרפות שכתמו למדע"ה צע"פ למדנו מכלן שאין מברכין על הבדיק' דחיישי' שמא ימצא טרפות ויצא ברכה לנטלה: (ב) חמט אונות פי' כמו ואון ר"ל בליטה וולאח מן הריא' כמו אונת הוולאים מראש של אדם ואמר ה' אונות ר"ל אונות קטנות מלבד האומ' שכלל נד שהיא ג"כ אונה ונקראת בשם אומה מפני שהיא גדולה כאס לבנים ומלבד העיבונותא שהיא קטנ' מכל אונה וסי' במקום גדולי' אל תעמוד: (ג) ג' מימין כו' דהיינו כשהריאה בתוך הבהמה והכפפה תלוי' ברגליה ואז האומות למעלה והאונה שאנלה בצד ימין היא הגדולה באונות והיא כקר' אוכ' לכובה וענה ולפעמים נקרא' אונה תחתונה ולפעמים נקרא' אונה הסמוכה לאומה והשני' ליה נקרא' אונה תלוי' וגם אונה קטנה ותוכי' שאנלה נקרא' אונה עליונה ולפעמי' נקרא' אונה המתפללת וגם אוכ' הסמוכה לצואר. ובנד שחל אכל האומה יש ב' אונות א' ארוך משוך כחץ וא' אונה עליונה ואינו ארוכה ונבנה באונה עליונה של ימין: (ד) ב"ד סי' ל"ט אין לנדון אחר שום עריפות מן הסת' כ' הש"ך דרוב בהמות כשירות הם חץ מן הריאה צריך לנדון מן הבהמה וחיה אס יש בה סירכה. לפי שעלולה לערוף מחמת הסירכות ושאר עריפות דשכיחי בה. וכל הפורץ נדר לאכול בלא בדיקה ישכנו נחש וברמ"ה ונהנו ג"כ לנפח וכו'. ונקנת מקומות מקילין שלא לנפחה רק אס היתה בה סירכה עוברת במשמש היד. וב' רש"ל א' כל שאר דיפות' שצריך לנפח: (ה) ב"ד מי שקרע בטן בהמה וקודם בדיקה בא אינו יהודי או חיה ונטלה והלך לו הרי זו מותרת וברמ"ה ויש מחמירין אס כהבדה הריאה ואין להפיר דק בהפסד גדול או בנדו"ק ועלמים וחיות שאין סירכות מלויות בהן. מלחתי כ' באילות מה שגדלן בביתו אס כהבדה הריאה יש לבדוק בצלעות כי על הרוב יש להן סירכות בצלעות כ' הש"ך ויש מחמירין כדי שלא ישליך הריאה במזיד בלא בדיקה ואס השליך הרי זה עריפה והפורץ נדר ישכנו נחש בטפ"ה כ' אף שהחזירן כשהן קצובין יש להחמיר כשאין הפסד גדול: (ו) ב"ד סי' ל"ו ריאה יש לה ב' קרומים יתקב זה שלא כנגד זה כו' נפ"ו בזה כשירה כמו הקורקן כסי' מ"ט ולא דמי לוואס סי' ל"ג דהת' ע"י שהיא מופשט מחוץ אפילה מתרמי להדי ורמ"ה ב"י ש מרטיין והשעם דכיון שהריאה שואגת כל המאפי' גמול' ופשיטא ומשמש קול אכשר דמתרמי

INFORMATION OBSCURED

אחדדי וע"כ הדבר פשוט דלא אסרו אלא כששניהם מרוח אחת : ונכ"ה חולק עליו וס"ל דהא איכא טעם
 אחרינא משום דלפעמים הרוח נכנס בזה ויוצא בזה ולפ"ז גם בנ"רוחות טריפה : במהר"ץ כיוצא העליון
 ולא התחתון כשירה כגון שהי' לה גילדה ונקלף וכשאר כחמה אדומה בחחתון כשירה וכל לפרס כדאי'
 ע"כ לולב הגזול אמר רבא האי אחרונה דאינליד כהאינא סומקא כשירה פירש"י ע"כ כהאינא סומקא תמר'
 אדומה וה"פ זה לאח' שנקלף כהפך לאדמימות כדרך
 כל הנקלפים והא ראי' א"ס יש לאדם שחין או גדר
 והא"כ כתרפ' ונקלף אוחיו שחין או גדר כשאר בלוחו
 מקום אדום ככ"ל : (י) ב"ד בסי' ה"ל אפי' כנלד
 פו' נקלף קרו' העליון כולה כשיר' אלא שזריב' בדיק'
 ר"ל כפיחה ודוקא כנלד אבל בנתי' קרוס עליון
 לחוד א"ל בדיקה כמ"ס הס' ד"כ רמ"א מיהו א"ס כמ"ל
 צוע' על מקום שנקלף העו' עליון יש להעריך כי הוי
 קרוס שעל' מחמת מכה פירש כל קרוס שעלה על
 הנקב המעריך בריאה אינו קרוס הואיל וסופו
 לסתו ולסלק לאחר זמן וכ"ה ס"ך ה"ה אפי' בוע' ממי'
 זביס . כתב רמ"א בסי' ה"ל י"א א"ס נפחו הריאה
 ונקרע הקרוס מחמת הנפיחה טריפה וכ"ה ס"ך כ"ל
 דהיירי שנפחה כדרכה אבל א"ס נפחה יותר מדאי
 כשירה דאמרי' בעודה בחי' לא היתה כ"כ נפוח' וכן מעשה בכל יום שמכשירין . ובנדיקות מהר"ץ ושאר
 אחרוני' כתבו וא"ס נקרע הקרוס מחמת נפיחה סניב היבש יבש הוא וא"ל בדיק' לראות א"ס יבש הוא וטריפ'
 ע"כ ואפשר דבכ"נ מייירי כגון דאיב' שום ריעות' כריאה כגון יבש או בועית או מראה פסול' וכה"ג דזריבין
 לנפחה לראות א"ס קעלה בנפיח' וא"ס נפחה כ"כ עד שנקרע הקרוס ואז אין כאן ריעותא דטריפה בממ"כ
 או דייבת לה כדקודם נפיחה טריפה היא משום הריעותא שיש בה ואי כלאחד נפיחה הא נקרת הקרוס
 ודוק : (י) ב"ד בסי' ה"ל ונס' במהר"ץ ריא' שנשמע בה קול הנד' כשנפחין א"ס ניכר אותו המקור שממנו
 נשמע הנד' משיבין עליו רוח או חנן א"ס מתנדנד בידוע שהיא נקובה וטריפה וא"ס לא ניכר המקור משיבין
 אותה במים פושרין וכופחין אותה א"ס מנכנץ המים טריפה וא"ס לאו בידוע שקרוס החחתון בלבד יקב
 והרוח מהלך בין שני הקרומים ומפני זה נשמע בה קול הנדה וכשירה . כ"רמ"א וא"ס שמה פעם א' ב"ס
 חמין או קרוס טוב אין לה בדיקה אפי' בפושרין . בפ"ח כ' במים חמים או קרוס : בגמ' צחמית לא דכוונו'
 דקרורי לא דמטרשי פיר' סי' דכוונו' לה והנקב נסתם . דמטרשי לה ומקשי אותה כאבן וא"ס אין נקב בעליון
 מתקרע העליון מחמת שנמתח ולפ"ז כל שנדק במים קרוס ולא בנכנץ כשירה אבל הר"ן כ' בשם אחרים
 דמטרשי לה וסוחמי הנקב ולפ"ז בכל גוונא לא מהני בדיקה וכן יש להחמיר כמ"ס בהג"ה . כ' האגוד' פרק
 אלו טריפות סי' מ"ו דהנן לא בקיפין בהך רק דנבי סירכה הנחוק ע"י משמש ומיעך ביד בודקין אותה
 בנפיחה ובמים פושרין כחוס הרוק אבל בשאר ספיקות טריפות אין סומכין על בדיקת הנחה במי' פושרין
 שאין לנו בקיפין וצ"ח א"ס הי' כופס כראוי הי' מנכנץ והעובר על זה מאכיל טריפות לישראל ע"כ : (י) כ'
 מהר"ץ וכן לפעמים שהליחות סוחמת הריאה עד שהסימפון אינו עולה בנפיחה אז יחן מים פושרין בקנה
 וינטע ויספוך לחוף אולי יעלה בנפיחה : או יהפוך כל הערוגו' והקנה למטה וימשמש ביד על אותו מקור'
 וא"כ יכעט כדי שיצא הליחות שבקנה והסימפון וא"ס אז תעלה בנפיחה כשירה וכן בא לידי כמה פעמים
 ובדקתי בזה ואז עלה בנפיחה והכשרתי : (י) כ' ברוקח מעשה בריאה שהיתה נדד שמאל רק אונה אחת
 וראיתי שהי' באונה כמין סדק והיתה גדולה מדין האונות שניה כשנים ולדה אחד הי' ארוך מחברתה
 והכשרתי : ובדוקח חפרו אחד מן האונות ואחד מן האונות גדולה במראה ובמשך כשיעור שני אונות
 בידוני'

חלוק טריפה : אי חסר או יתיר אי מהאונות
 בין בצד ימין בין בצד שמאל טריפה והיחידות
 העומדת שלא בדרידאונה טריפה : ויש
 מרבתינו שמשטרופין יתרת אפילו עומדת
 מקמי' ויש מכשירין ויתרת העומדת בדרי
 דאונות ובשנפחין הריאה אז היתרת גוטה
 לצד גבה של הריאה או היא טריפה אבל
 בשנפחין הריאה וגוטה לצד קמא של
 הריאה או היא כשירה :

כדוני' כשנים אפי' בלא סדק וכשירה : לכן נריך הנודק להשים לב על הסדקים שהם כנגד חלק האונות כי
 הרבה סדקים יש לריאה אלו הולכין לכאן ואלו הולכין לכאן . וה"מ בשל אונ' אבל בשל אונ' הסמוכ' לאונות
 א"ל סדק רק א"ס היא ארוכה ועבה או היא כשירה : (י) ב"ד בנפוחות אש"ר מעשה בריאה ביד ימין שהיו ב'
 אונות גדולות והשלושית ניכר בה חיתוך גמור שהוא כדי להכסיר ע"י והי' בו עוד שני אחר שלשה אונות
 מנד שמאל ואסר רב אחאי והסיב ר"י לא ידעתי מה דא"ס לאסור א"ס לא קיבל מרבתיו בקבל' כי נדח' להיו'
 היתר גמור ודבר פשוט שאין בזה טעם נד' איסור וכן נוהגין ק"ק קראקא : (י) ב"ד סי' ל' ונס' במהר"ץ
 ריאה שנתדוקנה וחסרה מבשר עבותה א"ס הסמפונות קיימים אפי' מחזיק החלל בינה ומחנה כשיר' אבל
 יותר מרביעית טריפה . וכן א"ס צפנים כגון גומא ואיכה עול' כנפיחה טריפה דחסרון מבחף שמה חסרון
 אבל א"ס עולה בנפיח' כשר : (י) ב"ד סי' ל' ה' אונות אית לה לריאה כו' וה"מ חסרו אחד מימין או משמאל
 או שהיו ב' בימין ונ' בשמאל טריפה . במהר"ץ למה חסר ויתר וחלוק טריפה ז"ל לפי שאינה יכולה לחיות
 כש"ה הוא עשך ויכונך מלמד שנרא הק"כ כונכו' לאדם שא"ס יתהפך מיד הוא מת ומטעם זה משמ' אפי'
 יתרת העומדת בדרי דאונ' דכל יתר כנטול דמי אבל לית הלכתא כרבה אלא כל היבא דקיימי בדרי דאונ'
 ואינה נוטה לנד נבה כשירה אפי' ארבעה וחמש' ולא אמרינן כל יתר כנטול דמי אלא היבא דלאו אורחיה
 כגון חמש רגלים או שתי מרות וכיוצ' בו : ופי' כל יתר כנטול דמי פי' כאלו נחחק היתרת והיו נקב' : ט"א
 לפי ששניהם יונקים מאחד אחד ואין כח באחד ליתן יניקתו לשנים וא"כ האחד גובץ על השני ונוטל יניקתו
 וא"כ אותו אבר סופו לייבש וזה כנטול דמי . מלאתי בשחיטות יסן טעם יפה על פל יתר כנטול דמי לט'
 שכשפך דואג האדומי והניד לשלול בא דוד אל בית אחימלך אמר דוד חסד אל כל היום שמעיין נובע תחת
 הלשון שמיני' ואלא הרוח וכשם שמעיין נובע תחת הלשון כך כל אבר ואבר יש לו מעיין בזמן שכל אבר ואבר
 יונק ממעיין שלו ויכל להתקיים אבל א"ס שני אברים יונקים ממעיין אחד אינם יכולין להתקיים ע"כ : ט"ב
 שמעתי למה חסר ויתר וחלוק טריפה מפני דאמרינן כל מוס דע' : (י) וכן א"ס נמצא יתרת ככוף שיבולי
 האומה כשירה כ' ברמ"א דזה מקרי בדרי דאונה וא"ס בנד' אחד של ריאה חסרה אונה אחת אלא שבכוף
 האומה שבאותה נד' היתה בליטה כמו אונ' אפי' שדרך האונות להיות כמנוכות זו לזו וכיון ה"מ מנסקת
 בציבה כשירה : וכ"רמ"א ויש נוהגין להטריך בנפח' גאונא כי כל מה של מטה מן הוודרה מקרי שלל בדרי
 דאונה וכן נוהגין במדינות אלו : ולא דמי למה שכחתי לעיל א"ס כמ"ל יתרת שכשירה שאני החס דהאונ'
 היו כתיקונן וא"כ בליטה זו לא נרע משאר יתרת העומדת בדרי דאונה אבל כאן נחסר אונה אחד אין
 הנביטה זו משלמת החסרון וכן מחלק מהר"ם ל' וכן אונה דבוקה לחברתה ויש מראה כדק' ביניהם כשירה :
 (י) כ"רמ"א ובמהר"ץ בשם מהר"ק אונות קדבוקות להדדי ומין בהם סדק יש לבדו אחר הסמפונות וא"ס
 יש לה שני סמפונות או ודאי ב' כינה וכשירה כי כל אונה ואונה יש לה סימפון זכו' דסדק' ונופילין
 להכסיר ולא להטרוף : כ'הס"ך דאפי' בריאה אחת אמרינן כן דהיינו א"ס הי' בצד שמאל אונה אח' ונ' סדק'
 שהסדק אחד מועיל להכסיר ושאר סדקים אין כחשבים לכולם ולא אמרינן ממ"כ או חפ"ש כדק' אחד במקור'
 אונה ח"כ הוי חלוק דתוי הרבע בשמאל ושלבה בימין אלא אין חוששין בסדקים כלל להטרוף ע"כ וכן א"ס
 האונה דבוקה לאומה אף שאין סדק ניכר בה ג"ס היא ארוכה ועבה כשירה : (י) ב"ד סי' ל' א"ס חסר
 אחת מכל גוונות ואין בה אלא כטרפא דלבא כשר הא פחות מטרפא דאשא טריפה : וכ"ה מהר"ץ וכל דווק'
 אונה האמצעית א"ס היא קטנה כמו טרפא דאשא או כשירה אבל א"ס אונה החתונה היא קטנה כל כך הוי
 חלוק וטריפה . ובז"ר כ' בשם מוה"ר שמשיה שוחט ובודק פה פראג פהק הלכה להכסיר שאין שני מקום
 פוס' באונה זו וכן הוא במאמר קדושין : (י) כ' ה"ך וא"ס היתר' עומ' בדרי דאונה וכשנפחין הריאה
 כחשקיה חודה ושיפולה למעלה לנד נבה של ריאה אפי' העקמומית יותר גדולה כמו טרפא דאשא כשירה
 שלא חפרו יתרת שלל בדרי דאונה רק מקום שורטה שאינה נשרפת במקום הכסר ולא משום עקמומית
 אבל א"ס נחשקמה והולכות למעלה אין כאן צית' מיחוש ובסבי' גדול' לחוף לא מטרפין כיון שעומד'
 וגושרת' במקום הכסר : וכ' הס"ך משמע מדברי הר"ך דכיון שנמצא יתרת נריך לנפח וכן בשאר ריעותא
 בידוני'

שנועא במקום הריץ לא הזכיר כ"ס ויש להקל ומצדק לזה שהיתה הפסד מרובה ע"כ : (א) ביד ס"ל'ה
אונות של ימין אינן דומה לשל שמאל וכו' כשאונה האמצעי גדולה מאונה שמאלה או אם אונה עליונה של
שמאל גדולה משל אונה עליונה של ימין או אם אונה של ימין גדולה מאונה של שמאל . כ'מהר"ך עוד יש
חלוק אונה תחתונה לשל עליונה או אם האונות עומדת למטה והאונות למעלה או שאם נתפרדה אונה
עליונה של ימין מן הקנה למטה יותר משל שמאל כל זה נקרא חלוק : אבל הש"ך כ' כל זה מיקרי חלוק
ומהרש"ל פ"ט ס"י ל"ט מכשיר כל אלו החילופי ואינו מטריף אלא החלוק שהוזכר בטור ובש"ס ובפוסקים
גם החלוק כשהאונה למטה והאונות למעלה שהוזכר בדברי אחרוני' וכ"כ הב"י להקל בהפסד מרוב : וט"ו
פ'בדאיבז עוד ריעותא א"ע"פ דלא מטריף בשבילה מ"מ מנערף בהדי ריעות' זמריפה : הפגה מהר"ך מ"ס
שי"ג נ"בד שמתל וב' בימין כולמה נקוט חלוק הואיל ויש חסר ויתיר וי"ל משום יתרת אין להטריף משו"ד הוא
יתרת בדרי דאונה ומשום חסר כמי לא הועיל ויש כאן ה'אונות החשבון מלא ה"א שהוא כשר קמ"ל שהוא
מריפ' משו"חלוק כ'פ"ו בתור' חיים ולפ"ו אם יש ד' בימין וא' משמאל שהוא כשר משו"יתרת אין להטריף הואיל
יש יתרת בדרי דאונה משו"חסר כמי לא הואיל דיש חשבון האונה מלא משום חלוק כמי לא הואיל דיש יותר
בזד ימין מנכד שמאל ע"כ : (הג"ה והש"ך פסק בש' כל הפוסקי' שהוא טריפ' ע"כ אל יקיל בלי הורא' חכס) :

דין עינוניתא וכו' י"ג סעיפים

אגו נהגין להטריף: העינונית' דרכ' לעמוד
למטי מן האונות ויש לה חריץ ושנופחין
הריא' החריץ מכון נגד החיתוך שבין אומי
לאונה וגבה כנגד הלב ופניה כנגד הכליו'
אם נהפכי כגון שהחריץ נגד הלב וגבה כנגד
החיתוך טריפ' : אבל אם החריץ הפיך מעט
למעל נגד האוני או למט' לאומי כשיד'אם
העינונות' שינת' מקימה אפי' פורתא טריפ'
ושיעורה כחלטון ביצה בבהמ' דקובנדולי
לפי גודלה ויש שכתבו שאם גדול' מעלה
של הדם אז היא כשיר' ואם היא גדול' יותר'
מאונ' שאצלה דהיינו אונ' התחתונה הסמוכי
לאומ' טריפה : ואם נחלקה לשנים ויש להם
שורש אח' כעובי אצבע אגודל כשידה ויש
שבחבו בבהמ' דק' בעוב' אצבע אחד ובגס'
שני אצבעות וצריך שיהא בו תואר וורד :

אם חסר' או אם שינת' מקומ' והכי נהוג כי יש רבנות סוברין כן ואין משנה ממנה וכן אם שינתה תוארה
וצורתה הרגילה בה טריפה וסימן ותכחש שר' ה' שינתה רחוקה הפוכה : כ' הש"ך אם שינתה תואר' אם
אין לא חריץ כתואר עינונית' טריפה ואם היא גדולה יותר מדפי באונה הסמוכה לאומה או כשהי' משוכה
(חדדה

וחדדה לאונה ולא ענולה טריפה . (ד) כ'מהר"ך דווקא בעינונית' אמרי' שינתה מראה טריפ' ולא באוני'
דקיס להו לרכנן דאונה פעמים ענולה ופעמים משוכה או חדדה או עינונית' דרכה ענולה . כ' ש"ך
בשם רש"ל שמאל כתוב בשם איש זקן אחד שאם העינונית' גדול' אפי' כמו אונ' אמצעי' של ימין טריפ' זמיהו
ראיתי הרבה בודקין מקילין בזה ולא מטריפין אלא כשהיא גדולה כ"כ באונה הסמוכה לאומה וכן דעת
מהר"ו ונר"א אפי' למהן דמכשירין יתרת מקמא מ"מ שינתה תוארה וגדולה כ"כ טריפה דהוי כמו חסרה
וורדא דזה הוא אונה ולא וורדא ע"כ : (ד) כ' ש"ך וי"ל והפרש שנודע איהו הוי יתרת הוורדא ואיהו יתרת
מקמא הוא בשיש לה תואר וורד כצורתה וכהוויית' אפי' עומדת בזד שמאל הוי יתרת ווורדא דהא נראה
לעין דשתי וורדות הן אבל כשאין לה תואר וורד ממש כענין שיש להחשיבה ליתרת יש להכשיר כיון שאינו
עומדת במקום הוורדא וכו' וכן אפי' אינה עומדת במקומה ואין לה תואר' ורד ממש ויש לה כיום בפני עצמה
הרי ניכר ששתי וורדות הן וטריפה אבל אם אין לה תואר וורד כלל אף דיש לה כיום כשר' וכ"כ הב"ח בפי'
ה' שמעשה כזה בל לידו כמה פעמים והכשיר ואם עומדת במקום הוורדא ממש קבלתי מפי הרב אמו' ז"ל
דנוהגין להטריף אם יש לה תואר וורד קצת אבל אם דומה ממש לאונה יש להחשיבה יתרת מקמא ע"כ :
אבל הט"ו כ' ז"ל ומ"מ אם משכחת אונה יתירה בפנים אפי' במקום הראוי' להיו' וורדא אין כאן פכול דשתי
וורדות אין כאן דצורת אונה אין דומה לוורדא כמ"ס התו' כו"ה ה' אם כמלאו שני וורד' א' בימין וא' בשמאל
דלא שייך יתר כנטול דמי כיון שאין היתרת עומדות במקום הראוי' לה ודוגמא לזה אמרינן גבי יתרת רגל
בסימן כ"ה ע"כ : וראיתי בפסל כ"ה בקונטרס אחרון שהשיב על ט"ו ודחה ראיתו וכ' אומר אני דיתרת
כהאי כנטול דמי דשאני הכא בריאה דאי כימא כנטול הוה ליה ניקנה הריאה והאריך בראי' פ"ס ע"כ לא
תעבוד עובדא כזה בלא ש"ח כמו שאירע לי מעשה שברקתי שור ומלאתי בריאה שהי' לו שני וורדות אחד
בימין ואחד בשמאל והי' לכל אחד כיום בפני עצמו ולא ראיתי להכניס ראשי בין שני הרים גדולים מאחד
שיש מחלוקת בין הפוסקים כאשר כתבתי לעיל והראיתי לדעת הרב הגדול המפורס' אדוני מ"ו אב"ד ור"מ
דקבלתינו מו"ה דוד ז"ל והיו יושבי אצלו הב"ד מו"ס וכשאו וכתבו בדב' אצו' הרב הכל' לנופח' הריא' ולא הי'
הוורד שנכד שמאל כשאר בתוך הכיס וגם הראיתי דוורדא שנכד שמאל הי' ענולה אלא שלא הי' לה חריץ
בשאר וורדא וקיימא לן דוורדא שאין לה חריץ היא טריפ' מעט שאין לה תואר כשאר וורד' א"כ למה יצדק
זה להטריף שהי' נחשב ליתרת דוורדא ומטעמי' הכל' הכשירוהו אב"ד ובנייהוף ב"ד מו"ס : (ה) כ' רמ"א
בסי' הכל' ובמהר"ך אם כמלא שתי וורד' ויש להם שורש אח' כעובי אצבע א"ע"פ שיש סדק פי' בשור' הנשאר
כשר ואם א' הפוך והשני אינו הפוך או הולכין אחר היותר גדולה כ' הש"ך אדם מוך ליה ויש להם שור' אחד
קאי דאלו באין שור' אח' פשיט' ראשי' שניהם אינם הפוכים טריפ' דהוי ליה ב' וורד' ומ"ס הרמ"א הולכין אחר
היותר גדולה ואם היא אינו הפוכ' כשאר וס' אחרי רבים להטות . וכ' הש"ך אם היא אינו הפוכה מדל' נקט
אפיכא הולכין אחר הנדו' ואם היא הפוכה טריפ' משמע דה' בשניהם שווי' טריפה ובכד בא מעשה כזה
לידי והכשרתי לפי שהקטנה היתה הפוכ' ודלא כמהר"ך שמסתפק בזה ע"כ : (ז) כ' רמ"א בפי' הכל'
הוורדא דרכה להיות בכיס' אלא לא כמלא לה כיום או שיש לה כיון או שיש לה כי' ואי' מונחת בחוב'
ואף כשמניחין אותה בחובה יוצא ממנה כשנופחין הריאה טריפ' : כ' הש"ך בשם רש"ל שצטק דאפי' אין לה
כיום כלל כשר : וכ"ס אם יש לה שני כיוסין או שאינו מונח' בכיס' : וכתבתי מ"ב הספ' למת' רש"ל אלא שב'
מאחר שבכד נהגו בארצות הללו לאסור כשיחסר כיום או שאינו מונחת בכיס' אין לגנות המנהג דלא יהי'
אלא כדברי' מותרים ואחרי' נוהגין בו איסור כו' וכן כ' מהר"ך עינונית' דוורדא שיש לה שני כיוסין או שאין
לה כיום טריפ' וס' ווי וי לחסרון כיום וכ' דווקא באם יתיר כיום עומד' בימין משום כל יתר כנטול דמי וטריפ'
ולא בזד שמאל וכן כהנתי בק"ק קראקא ע"כ : ובנית לחם כ' שמאל כ' צדמשק אליעזר קבלה בשם בודק
מומח' מק"ק קראקא דלא מיקרי ב' כיוסין אלא כשיש להם עינונית' אחד ונהגו' משניהם שהוורדא מונחת
פעם בזה ופעם בזה והוא כשי' לכל אחד גיד בקצות' ושפה ואם חסר' א' מכל' אלו כשר' ע"כ : (ח) ביד אם
חסר מקצת מן הוורדא יש לנדו' באוני' או באומה בזד שמאל . ובפ"ח כ' דלא דמי לעינונית' אלא כמלא בזד
שמאל

שמאל דהבא השורש עומד במקו' הראוי אלא שחזר קצת בראש עינונית' וכך הוא רגיל למצוא כזה שמאל והיינו רבית ייכו . וכו' אם נמצא החתיכה החסירה במקומות הנ"ל יא דכשר כי כן נמצא לפעמים בנדיים וטלאים וכן יש להכשיר אם יש לה תוא' וורד בשור' שלא כעובי אצבע . וכו' הר"ם במחזיקי בדיק דהכי פירושו וכן אם בו תואר השורש שהוא עובי אצבע שהוא שייך בשורש אבל התוא' ששייך בראשה דהיינו עגול' וקלוס' אין לה ואתה תואר נמצא בתוכ' הדבוק למקו' אחר רואין אותו כאלו הוא דבוק בראשו אז אם אינו הפוכ' יש להקל בהן ככ"ל : (ט) כ' הש"ך וכן אם יש לה תואר וורד כו"ל הר"ך כגון ק"ק קראקא כוהנן שאם העינונית' כתקט"ק שורש ניכר כשירה ומהר"ם זכ"ה שלו השיג עליו והאריך שם לסתור טעמו של הר"ך וסי' דבריו כיון דטעמ' בטלדינא נמי בטיל ולא נהירא דאף שדבריו נכוונים לסתור טעמא מ"מ טעמא אחרונה איכא דכיון דיש שורש הרי כל הורדא קיימת והדין דין אמת ע"כ : (י) כ' מהר"ך מ"ש ר"ו אם שינת' מקומ' אפי' שורתא קבלתי מאבי תורי יצחק יעקב ז"ל שכן משערינן אם שינת' מקומ' אפי' לנדוק אח' הימפותות של ריאה לפי שכל אונה ואונה יש לה ממסון וכן דרכה האונה עליונה והאוכ' האמצעי' הם באין ממסמון אחד ומתחל' לשני' האונה החתוכ' והאומ' והעינונית' הם ג"כ באי' ממסמון אח' ומתחלק לשלשה כזור' שי' הסימפון של העינונית' פות' מהם בין שני סימפונות ואם שינת' מקומ' אפי' שורתא מיד תוכל להכין וכן בדקתי ומצאתי ע"כ . אבל בע"כ' שצורת שלש' הסימפונות הנ"ל המה כמין סגול' ע"כ : (יא) כ' מהר"ם זכ"ה כיון הנקרא שופיל אקס דרכו להיות שני חודדות וכן לרוב חיו' הגדה וכשרים ואין איסור' יתיר' וורדא להן כיון שעל הרוב יש להן ולחיות הגדה שני וורדו' אבל אם חסר הורדא ערים' אבל בשאר דיני עריפו' דינס שיה לבהמה הן לענין סירכו' או צופו' ומראו' ולחואר וורדא ולחוקקה והפוכ' רק לענין יתרת וורדא ע"כ : (יב) ואם יש וורד א' ויש לה ב' ראשי חריון אפי' שיש להם שורש א' עריפה כי ראש החריון מחלק לשנים : (יג) אם נמצא וורד חוץ לכיסה עריפה שאז וודאי שינת' מקומה אבל נופחין הריאו' היטב ומכניסין אותה תוך הכי' אם כשא"ס בנפיחה כשירה אבל אם יוצא לחוץ ואינו' נשאר בתו' הכי' אחר נפיח' וודאי שינת' מקומ' וטריפה ופ"ה אם נמצא בחוץ הכיס ולידע מקרה שנפחוה ופ"ה אותה נפיח' חוץ הורד' חוץ לכיס' ואינו' יכול' לעמו' טריפ' דוודאי שינת' מקומ' ואין יכול' לומר דלמא שהבדוק מנפח ביותר כשהיתה נפוחה בחייה אדרבה כל זמן שנפחה ביותר מתנדל הורדא בכיס ביותר ופשיט' דהי' לו לתמד בחוץ הכיס ובפ"ה שהתואר מעכב מלגל' אז וודאי שינת' מקומ' ככ"ל אם נמצא העינוניתא נקוב' אפי' שהל"ם כותם את הנקב אפי' עריפה :

דין אופתא וכו' ו' טעמים

(א) ב"ד סי' ל"ו ריאה שקשה בעץ במשמש' טריפ' כ' רמ"ה ה"ה אם קלה בעץ טריפ' פ"ה אם קלה בעץ וכו' וקס' דהא כל הריאות הם קלות ונפות על פני מים וז"ל דקלה דקאמר היינו שהיא קלה צטבעה יותר משאר ריאות אבל מה שפירשו שקלה בעץ נקוב אינו כלום דעץ נקב' בש"ס מאן דכר שמה וראיתי בל"ח דף קכ"ו שכ' שהוא פיר' דפחיהא שאמרנו בש"ס מל' פחו כמים בעץ שהוא נמס' בטבעו שהיא קל על פני המים ע"כ אפטר שכיון למ"ש ע"כ : (ב) ב"ד ריאה שנמצאת נפוחה כמו עיק' חרות של דקל אוסרין אותה מספק כמוב' בס' ב"ה ריאה שקס' בו' פ"ה ריאה דדמיא לאופתא והיא כנישתא היא וודאי טריפ' והנה יל"ד והח"כ כ' בע"ש ריאה שנמצא' נפוח' בו' אוסרין אות' ממס' ולפי דברי ב"ה הוא פ"ה של כנישת' משום דכנישת' ונפיחה ומחזה כולם אח' היא ולכן אוסרין אות' ממס' כמ"ש הב"י וא"כ קשה שבאן בס"ה א' כ' ריאה שקשה בעץ במשמש' טריפ' דהיינו וודאי עריפה ובס"ה ב' כ"ל ריאה דנפיחה בו' אוסרין אות' מ"ס והל"ם חרות של דקל קשה בעץ וודאי להיות וודאי עריפה והני' בתיבת' שם ול"כ דלק"מ דכ' בהר"ם במחזיקי בדיק ריאה דומיא לאופת' איכא דאמרי דפחיהא ואכ"ד כנישתא ונפיחה כולו ענין קשוי הן רק שיש הפרש בין קשוי קשוי הן א"כ מה אכ"ד וי"ל באמת דפחיהא ונפיחה כולו ענין קשוי וקשוי דפחיהא כשהדקין לקשוי דהיינו קשוי דנישתא אפי' כשהדקין אות' אינה יורדת לגמרי ועומד בעין וקשוי דפחיהא כשהדקין אותה יורדת וחזרת לעלות אבל קשוי דנפיחה כשהדקין אותה שוב אין חזרת לעלות א"כ טריפ' קאמר ריאה שנמצא נפוחה אוסרין אותה מספק ע"כ :

(ג) ריאה דדמיא לאופתא בע"ז נשם מהר"ם ל' ס"ל'ה סעיף י"ד ריאה שאין לה חתוכה דאונה מעט' כריינט בלחד ששחט פרה שמי' כשבדק הבדוק לא מלא לא אומה ולא אונה ולא שום סדק והיתה כחתיכות צער אחד והי' שם צורך אחד מחכמי איסטרייך ולקח סכין וחתך בקרום עליון פי' בלוחו מלכו' הכיסוי העליון שכתקדם עליו ופתח אותו נכחת והי' קולף אותו ופשוטו נכחת כולי' מאליה אז ראה אותה הריאה כשאר הריאות והכשריה ואמר שראה מעשה כזה

ריאה דדמיא לאופתא טריפ' פי' שקשה במשמושה בעץ אי נמי שהיא לבני

בעץ אי נמי שהיא קלה בעץ אי נמי שהיא חלקה בעץ שאין לה חיתוך האונות פי

שלגמרי אין נראה בה חיתוך האונות אבל אם יש שם היכר שצידו אחד ארוך יותר

מחבירו כגון האונה הסמוכה לאוסה דרכי להיות ארוכה ועבה מאונה אמצעית ואם

היא דבוקה לאומה ואין בה שום סדק אם נמצאת ארוכה ועבה מאונה האמצעית אז

היא כשיר' עוד יש היכר האוני' נסיא האומ' שבצד שמאל נמוכי' מו' שבצד ימין זה הוי

היכר כשבדוקה האונה בצד ימין אל האומה אבל אם יש שם סדק בין מלמעלה בין

מלמטה אז היא כשירה : ודוקא שהסדק עומד במקום הראוי להי' אונה אבל שאר

סדקים אינם מועילים : תרי היכר סדק כלל דהכי רבותייהו ורחייהו דבקטנות לית להם וכשמנדלים מתנדלים האוני' בהדיהו . כ' בס' מחזיקי בדיק כ"ל דווקא כשאין לו היכר אונות לגמרי אבל אם לא יד' אפי' לא ריק בצד שני אין לה שום דין אופתא כמו בגדולים : כ' הש"ך וכו' שאין נקראין רכין לענין זה רק תוך ל"ו ללידתן וגם בגרדין אחר אמר שמניקחן . דהא מצינו נבי בצור שאין נקראין טלאים לטפל בעליהן עמהם קודם שיתנו לכהניס ריק עד ל' יום אבל לאחר ל' יום אפי' שנגרדין אחר אמר ומניקחן אפי' חשיבי בגדולי' בלשון אחרון ל"ו היא בעצמ' קולא גדולה להם בדבר שלא נמצא בש"ס ובפוסקים והבו דלא להוסיף עלה אלא בדדיעין בודאי דהוא תוך ל' יום אבל מספק אסור עכ"ל : (א) תרי אונות פא"ט אמר רבא הכי תרי אונה דסריבה להדרי שלא כסדק לית להו בדיקתא לאכשור' וטריפה אבל כסדק היינו רביתיהו וכשירה אף בלא בדיקה והכי כהוגז סירכ' פי' דינות חוט ריר יוצא ממנו ונחרך למקום אחר מיהו אם אידע בכסדק שנפחוהו ומסקו זיקא עריפה ואין נקרא כסדקין אלא בשתי' או חלל' או מחיתוך של זו לחיתוך של זו ואפי' בלכנסן ואפי' בה פירוש אבל מבנה של א' לבנה של זו או אפי' מחיתוך לגב' או משיפולי' לשיפולי' או משיפולי' לחיתוך או אפי' מחודה

כשאר הריאות והכשריה ואמר שראה מעשה כזה כ"כ הי' באיסטרייך : (ד) ב"ד סי' ל"ה ריאה שאין לה חתוכה דאונה סריפה כ' מהר"ם בתיקון הבדק וכו' דבהך אופת' אין מועיל צו רק היכרס העומדי' בפני' אבל היכר סימפונות המגולר' בסי' ו' אין מועיל כאן משום שדבר זה דהיינו אופתא אין פוסלת משום חסרון רק משום שינוי בריאה : (ה) ומ"ש מהר"ך ואם סדק כמלא' הפרש ביניהם בשיעור עלה הדם בין בעיקרו בין בלמענו בין בסופו כשיר' וכ' מהר"ם במחזיקי בדיק בשם מהר"ך ריאה דדמיא לאופתא יגביה אות' נגד הפשט אז תוכל לראות אם יש שם סדקים . כ' הש"ך דווקא שהסדק עומד במקו' הראוי להיות אונת' . וכ' רמ"ה ויש מכשירין בהיכר סדק כל שהוא אפי' שאינו כטרפא דאם' ויש לטמך עליהו אם יש הפכד מרובה : (ו) ומ"ש במהר"ך האונה החתוכה דרכה להיות ארוכה ועבה מאוכ' אמצעי וגם אם האומ' יות' גבוה משל שמאל אם היא דבוקה באומה לגמרי רק שנראה היכר סימני' אלו במקום הראוי להיות אונה מקרי היכר וכשר : כ' מהר"ם בתיקון הבדק וענין זה לא קאי על דינא אופת' אלא קאי על ענין אחר פי' אם לא נמצא חשבון האוני' אז כהן סימן לזה שאין חסרה רק דבוקה לאומה אבל אופתא אינו עריפה משום חסרון רק משום שינוי בריאה' כאשר כתבתי לעיל : (ז) כ' רמ"ה י"ה דבגדוי' וטלאים אין להטרי' אם לא נמצא בהן אונות אפי' בלא היכר סדק כלל דהכי רבותייהו ורחייהו דבקטנות לית להם וכשמנדלים מתנדלים האוני' בהדיהו . כ' בס' מחזיקי בדיק כ"ל דווקא כשאין לו היכר אונות לגמרי אבל אם לא יד' אפי' לא ריק בצד שני אין לה שום דין אופתא כמו בגדולים : כ' הש"ך וכו' שאין נקראין רכין לענין זה רק תוך ל"ו ללידתן וגם בגרדין אחר אמר שמניקחן . דהא מצינו נבי בצור שאין נקראין טלאים לטפל בעליהן עמהם קודם שיתנו לכהניס ריק עד ל' יום אבל לאחר ל' יום אפי' שנגרדין אחר אמר ומניקחן אפי' חשיבי בגדולי' בלשון אחרון ל"ו היא בעצמ' קולא גדולה להם בדבר שלא נמצא בש"ס ובפוסקים והבו דלא להוסיף עלה אלא בדדיעין בודאי דהוא תוך ל' יום אבל מספק אסור עכ"ל : (א) תרי אונות פא"ט אמר רבא הכי תרי אונה דסריבה להדרי שלא כסדק לית להו בדיקתא לאכשור' וטריפה אבל כסדק היינו רביתיהו וכשירה אף בלא בדיקה והכי כהוגז סירכ' פי' דינות חוט ריר יוצא ממנו ונחרך למקום אחר מיהו אם אידע בכסדק שנפחוהו ומסקו זיקא עריפה ואין נקרא כסדקין אלא בשתי' או חלל' או מחיתוך של זו לחיתוך של זו ואפי' בלכנסן ואפי' בה פירוש אבל מבנה של א' לבנה של זו או אפי' מחיתוך לגב' או משיפולי' לשיפולי' או משיפולי' לחיתוך או אפי' מחודה

של זו לחודש של זו. שאגלה או אפי' מחודה של זו לחיתוך של זו. שאגלה הכל כפי שלא כסדרן וטרופה : (ב) כ'מהרץ שלא כסדרן טריפ'סו מחפסת' לכאן חו מחפסת לכאן והקדום מפרק ואפי' שלא החפר' פדיון האיל וכו' לסתו' כסתו' דמו אבל כסדרן הינו רבתי'סו וכשר שזו מנינה על זו והדר דרי פיר' ששוכב' זו אלל זו והקרו' הולך וחוק כך פיר'ש'י ופי' עוד עמס איחור סירכ' לפי שאין סירכ' גלל נקב שמחוק

שהריאה שואכת כל מיני משקה והמשקה נעשה עב בתוכו ויואל מעט מעט דרך הנקב ונקפה ונעשה קרום ואפי' שהוא סות' הנקב ואינו מוציא רוח הא למדין. קרום שעל' מחמת מכה בריאה אינו קרום שאפו לסתו' והקס'ר'י על פירש'י מה מועיל כסדרן כיון דקרו' מחמ' מכה אינו קרו' והסירכו' מחמת נקב סיה בנ הכיחא במקו' שהם סמוכו' כ'כ כנון שחברת' סוגמ' אבל במקו' שהם רחוקים לטרסי' וכי' תימ' ס'כ' א'כ מה מחלק בין כסדרן לשלא כסדרן לחלק בין סמוכות לשאינו סמוכות וי'ל מה שאנו הומרים שקרו' מחמת מכה אינו קרו' היינו כשנסרך למקום אחר ומתפר' אבל במקו' שאינו מחפרק בגין כסדרן או הקרום הולך ומחחוק ומגין ולכן כשר : (ג) מ'ס צס' מ'כ שאפילו אם עומדת כסדרן במקום החיתוך וכפרדו האוכו' עד שגרא' מקו' הסירכ' נקר' ג'כ שלא כסדרן עכ'ל וכ' ש'ך ולא כהירא גם לא משמע הכי מדברי הפוסקים והאחרונים וכן כוהגין להכסי' ויש שאין מטריפין אלא בראש' לנגמרי' אבל אם ליכא חלון מכשירין אפי' בדבק' כולה ביחד מראש' עד סופ' . אם יש סירכ' או קרום בין אונה לאומ' למעל' מחציו ויש חלון כ' הע'ז בשם רש'ל ומר'ל מפראנ' להטרי' אבל הש'ינס בפ'ח כתבו בשם כל האחרוני' שאין חילוק בין אונה לאומה וכ'כ הר'ך שמעתי שמכשירין כל החלונות וכן ה'רר אליעזר תווירמייזא מכשיר בכל

תרי אונות דסירותי להדר' בסדרן בשיר'י פי' כסדרן היינו בי' אונות . זו לזו שאצלה ודקא שנסתכה זו לזו למטה מחציה לצד העיקר של האונות : אבל אם נסרכ' למעלה מחציה לצד ראשה זהו נקרא שלא כסדרן וטריפה : ואם נסרכו הראשונה לשלישית או מקטא של זו לגבשל זו שאצל או אפי' כחוד של זו לגבי של זו וההכל נקר' שלא כסדרן וטריפה : אבל אם סי' כה יוצאת מבשר האונה במקום זה ונסרכה לאוחה אונה עצמה במקו' אחר כשר וכן באומ' אם סירכו יוצאה מטנה ונסרכה לאוחה אומה עצמה במקום אחר כשר : מהר'יל אונה הסרוכה לאומה כסדרן רשי' מכשיר ורת' מטריף : ושאל אחר המנהג :

עינינותא

ענין כסדרן מדמפליג חלמוד' בין כסדרן ובין שלא כסדרן ולא מפליג בכסדרן נוס' אלא כל כסדרן כשר טעמא מאי מפני ששוכנת בדוח' במז' החזה ואם נסרכה אפי' ע'י בועה כשר . וכ' ויש שאין מכשירין אלא בויכא או כיואל נו משום דהוי הפסד מרובה ומ'מ אפי' בויכ' יש שאין מכשירין אלא כמלח אצבע מראש האונות והאומות וי'א ב'אצבעות ודוקא בזהמות ישראל אבל לא בזהמו' של אינו יהודי ובפאינו יהודי דוקא מחציו לזר עיק' : כ'כס' מ'כ ומסתכב' שאין להקל ביות' מחציו בזהמו' של אינו יהודי דהא מהרי"ו לא מכשיר גם בזהמות ישראל רק עד חציה אף במכשירים ביותר מזה השיעו' בזהמות ישראל מ'מ יש לילך אחר דבריו בזהמות אינו יהודי ע'כ וכן הוא במהר"ל . וכ'ל דהוא הדון לענין חלון לטורך שנת וי'ע' יש להקל אפי' בשל אינו יהודי : (ד) כ'פ'ח ס'יל'ט סעיף ק'ז ואין להקל אלא בזהמו' ישראל כו' . כ'כסס רד'ו בתשובה שאם הטבחים נוטלי' שגר מהכשירות לזר ולוקחים בשר ממנה כפי מנהגם ומן הטריפה אינם לוקחים כלום כקדמות בזהמות ישראל שלא חלקו חכמים בין הפסד מועט להפסד מרובה עכ'ל ואין לסמוך על זה ומילתא דפשיטא שלא חתירו הפוסקים אלא דוקא בזהמות ישראל לנגמרי' וכן כתבו כל האחרונים זולת בכמה דינין שרבו האוסרי' כו' שאין להתי' אלא בהפסד מרוב' הכלל שחלקו בין הפסד מועט להפסד מרובה וכ'

וב' עוד אינו דומה הפסד מן הכיס לסכד רוח ומסיים הדבר צרור שתשובה זו לאו בר' כמכא' האל ומינה כשהדון צרור להחיר מקלובין אף בשנת כדחק ובע'פ' וכ'נסם מהר' מינך בתשובה כו'טו' דעכ'כל ינו' החול ועשיר בע'פ' שוין הן גמ' מהנהג' לומר להס' השנים כדי שלא יחמה שלמעמים אסור ולפעמ'מות' פ'כ' : (ה) כ'מהרץ ב' אונות דסירות בסדרן בהתיבי האונות אם היה ארוכה כ'כ עד שהסירות יצא' לחוף לתתובי' דאונות' כפי' בני' הרוסן מקול' אותה . בלשון עכ'ל . וקשה לי בשהיא איננה סרוכה רק כסדרן בכ'ל למה יהא שריפה לא יהא סירכ' כסול' אם היא תלויה דכסירה או אפי' שאר סירות תלויות ואין חוששין עם שהרוסן מקול' אותן וכ'ל אם אינו כסרך לשום מקום שאין להחמיר כלל ע'כ : (ו) כ'רמ' סוכן אם יש כמין קרום וכו' כ'ש'ך ופי' שאין חילוק בין קרום עב לרק בין אונה לאונה או בין אונה לאומה כסדרן מעקרו עד אמצעתו אין להטריך דרך היה להמית כך ונאין זה סרוכה ואין דרך קרו' זה למצוא חלל בין אונה לאונה או בין אונה לאומה . אבל לא בשאר מקומ' ואם גמלא בשאה מקומות' איננו קלל' סירכ' ובסמך ב'כ' וכן אם יש וכו' אין להטריך א'כ' כ'ס' אם הוא קרום ונאל' מעיקרו עד אמצעותו זוט לישב' היה יוצא' מעיקרו עד אמצעותו . אין להטריך א'כ' כ'ס' אם הוא קרום ונאל' מעיקרו עד אמצעותו זוט לישב' דרמ' א' בהג' בא להורות לנו . קולל' היכא דסירכ' יוצאת מעיקרו עד אמצעותו אין כוהגין להכשיר בלא בדיקה . ופי' כ'רמ' סוכן אם קרו' יוצא' דא'ל' נדיקה ובלמת' כ'ס' לפי שאנו כוהגין להכשיר אפי' בסירכה נמורה בלא בדיקה מכ'ס' קרום דאין זה סירכ' ונפקא מיניה באם באחה מקום שיהי' המכה של להכשיר בלא בדיקה דהיינו קפידה הוצאת' מעיקרו ועד תצו' אבל נפי' קרו' הוצא' מעיקרו ועד חציו בודאי א'ס' דנק' אבל בלמת' אם היה יוצאת יותר מעיקרו עד חציו נריך נדיק' אבל האחרוני' הקילו גבי קרום הפ'י (ו) האמצעותו ע'כ' : (ז) וכ'רמ' א'כ' שם סירכ' בשיר' אף אם יש סירכו' תלויו' גם בלוח' סירכו' הוא נקראת סירכה בפולה וכשר : כ'צט' אם יש סירכ' תלויו' כו' אבל אם גם אותה סירכה נדבקת למקום אחר סריפה אפי' לאותה אונ' או יאומ' עמ'ת' אבל הש'ך ע'פ' ח'כ' בספר' לאות' פונ' או חומ' עמ'ת' כשיר' ולא אמרו' דלילתא סירכה זו בלח' מהאומה וראשם השנו כסרך לאונה כלומר מחיתוך לבד דהוי כפק הפיקא אפקא מחמת הריאה שפק מחמת הדיבור ופ'ל' מריאה עמ'ת' בא' ראש' אחר' עמ'ת' ס' סמכרה חלמי' ראש' השנו' וכ'מ'יו אינו כשר הלל בשתן בש' הראש' שפחת' הס' דבה' מקמי' בנשיחה וכך מלמדי' צס' כ'ה דמכשיר' בזה יוצאתא קדישין כ'וכ'ל אם בקרום זה עלמו נדבק מקום' למקום' שגיה' הכל בא מחמת לחלוחית' הקרום ע'כ' : (ח) ניר' ס'יל'ט גס' כ'הר'ך צס' הרשק' א'ס' יש סירכ' מלוח' לאונה כסדרן והוא כסדרת' בשפת' האונות ונסתפ' אם היה דנג' או בחיתוך וכשטופח' הריאה הרב' נראה שהוא בחיתוך וכשאין טופחין אותה ב'כ' לא היתה הסירכה נכנס' בפני' אפי' חש ונמת' בעודה בקיפה לא בית' נכנסה א' כו' וידון אותה' כמנב' לבד או לא והשיב' רוב' בזהמות לשיבות' ורובל' דהורי' וכו' שכן כל שנכנס' א'ס' כפומה כ'כ' או לא' אפשר שכן הוא בעמ'דנה על חוקת' סית' עכ'ל :

ענינותא דזורדא בכ'ם שהיא נסרכה הוי שלא כסדרן בין שנסרכ' לכיפה או חוץ לכיפה הכל נקר' שלא כסדרן וטריפ' וסי' כבישת גנבי ימצא : במגענין נהגו להבשיר היבא דנסרכה לכיפה ואנו נוהגין להטריך :

דיינו רבי' י'הו' ב'ה'ך אפי' ג' דאמרינו אפי' ס' לכה גלל' נקב' אפי' כ' כשר מטעם דהיינו גבייתיהו : (ב) כ'ו' נהר' נ א ה י

מהר"ך שאלה על שני עינוניתא בצור אחד ע"י סירכה כאלון וסעיף שהיא טריפה כי הלב שוכב על הכיס של הנכב ודוחק הכיס על הנכב ומחמת הדוחק מפרק הסירכה והרי נקב וטריפה ע"כ וכל דמירי בשורש א' דאל"כ אפ"ל לא כסרכה להדדי טריפ' משום שני עינונית' דוודא בחדא ריאה אבל לפי מנהגינו שמעבין סירכות שלא כסדרן ואם ב' וורדות ככ"ל המה נסרכין זה לזה בדקין במישמוש ומיעוך ברוק או צמיס פוטרין : (ג) ב"ד ל"ט ס"ז עינוניתא דוודא ככ"מ שנסרכה טריפה אפילו לכיס שלה או חוץ לכיס (וסי' יטען על ביתו ולא יעמוד) : גם מ"ס לכ"מ שנסרך הריאה בין לגררת או לחזה או לשמטוכית הלב או לכיס או לטרפס הלב או לטרפס הכבד או לטרפס דעינוניתא שהוא סוף טרפס הלב או לרחס או לקלמלא שקורין (מוליגא ולסון אשכנז גראש"ץ) או לסימפון היורד בין שתי הפרוגות או לקנה הלב או לשמטוכית הסימפוכות או לכבד טריפה : וכ' מה"ר ר' צבי והיינו לדברי המחמירין באומה הסרוכה לדופן אבל לדברי י"א דמהני לה בדיקה כרוכה לאלו מקומות כמי מהניא לה בדיקה והכל כשר בבדיקה : וכל לפרס מה שאמר טריפה לפי מה דאמרי בש"ס בהמה בחייה בחוקת טריפה עומדת בשחטה בחוקת היתר עומדת והשתא ע"י סירכה או ע"י ריעותא אב"ח חוק' היתר ועומדת בחוקת טריפ' ומ"מ בדיקה מהניא לה וכן כוהנין בק"ק קראקא ע"י משמש ומיעוך ברוק ומיס פוטרין אבל אין לנו בקיאין בבדיקות אחר' עכ"ל ח"ך יהי' משמש ומיעוך אכחזב לקמן בעורת ה' באריכות :

דין אונה עליונה שנסרך ובו י"א סעיפים

(א) ב' מו"ה יעקב ווייל ומו"ה צבי אונה אם היא דבוקה כולה לגרר' בלי הפרש פ"י כשהיא דבוקה ואדוקה בגררת עד שאין ניכרת בה אפילו החיתוך כשירה דזה רבתייהו : ואם נפרד למעלה מעט שכי' החיתוך כשר : שכן גדוליה וא"כ בדיקה כלל אבל אם איכה דבוקה בדבק טוב והעור בין הגרנות ובין האוכ' היא רחבה כ"כ עד שיוכל להניח על הדיבק אכבש בין האונה ובין גררת לארכ' או אפ"ל ליכא חלק כלל בתוך הצור הדבוק אפ"ה אין זה אלא סירכ' וטריפה לפי שהגררת קשה ואינו סוחס וצריך מישמש ומיעוך ובדיק' ברוק ומיס פוטרין ע"כ וכל שמשמש לפוס ריהעא באשר שכתבתי לעיל בשם מהר"ו ומהר"ך דמירי באונה עליונה בשל ימין סדרכ' דוקא להתדבק מבח כי שם ביתה אבל רמ"א ס"ל ל"ט ס"ז כ' אונות העליונות היינו רבתייהו לכן כ"ל כשנא לדי שוחס שהאונה שמאלית יהי' דבוק שילך אלל חכס מורה הוראה וישאל על זה : (ב) ב' מהר"ך ובתיקון דקא אומה הדבוקה מעיקר' וכו' פי' ממקום שסתחיל לדבק עד סוף אותו דיבוק והוא הכל דבוק לסימפון שומן כו' בלא חלון ובלא סירכה כלל זהו רבתייהו אבל אם אין דבוקה בדבוק עד לאופו אלא שיש ביניהן הפרש כעין חלון או היא טריפה וכו' רמ"א אם היו האונות דבוקים לגמרי מראשן עד סופן כו' כ"הש"ך ז"ע מ"ס דבנוק לגררת שכשר כל שאינו יכול להכניס אצבע ביניהם ונצי סימפון כ' אומה הדבוקית מעיקר' לסוף לסימפון כו' וי"ל דקיס להו להכניס דהבא הכי רבתייהו והבא הכי רבתייהו וא"ל דטריפה זו דוגה לון ומ"מ לדינ' ז"ע ע"כ ואין ללמוד מתקומות אלו לשא' מקומו' שנסרכה שם הריאה כי בשאר מקומות אין חילוק בין דבוק כולה או לא ע"כ ופשוט הוא אחרן שמעבין שלא כסדרן מתעבין ג"כ הכי וכן כוהנין כל הנודקים עכ"ל : (ג) ומ"ס מהר"ו האומה למעלה במקום שהיא דבוקה אל הערוגה צריכה שתהא נפרדת לשם כעובי אצבע אגודל כ' מ"כ משום כשריאה נפוחה או ראשי האומות מתרחקים זו מזו והריאה בחי' הנהמה נפוחה היא ואם היו מדובקו' או ודאי תתפרק והריאה תתקב ; (ד) ב' מהר"ך בשם מהר"ל אונה שנדבק לשומן הלב מחמת שמטוכית

אומה

מיעוך : (ז) כ' הש"ך בשם הנ"כ נרא' בעיני שדקדק הרב בלשון לחלק בין עגל לעגל כל שהוא חוץ שנתו והוא יונק שאין ממעבין כרי' אבל פ"ה כ' שהב"ח לא דק במ"ס עגלי' הרכי' דבעינן תרתי אליבא דר"י ולית' דלי הוי חוץ שנתו אפ"ה שאינו יונק או ללאחר שנתו ויונק מקרי עגל דך ועיין בחולין מ' העור והרוטב דך ק"ך ז"ע : (ח) כ' הש"ך אבל גדי וטלא' אפ"ה שח"י' ונקי' כל שהוא נקר' בשם גדי וטלה בל' בני' אד' דינכס שלא למטך בהם וע"ל ס"ל ס"ק מ"ו עכ"ל : (ט) והנה גדי וטלא' לענין כאבדה הריאה או לפנין אופת' הוא לקולא מש"ה כשאין ידעינן צוודאי שהם הוד' ל' וי' אסור מספק אבל גדי וטלה כל זמן שנקר' אין בשם גדי וטלה בל' בני' אדם אסור למטך בהם : (י) ונע"י כ' שנקצת מקומות שאין ממעבין עד ג' רצ"ב ונק' מקומות ע"ה ובס"ב' כ' עד ד"ה זכ"ל לתת טעם בזה כדאי' בר"ה בא' באלול ד"ה למעט' בהמס' ופי' הגרנטורה שאין מעשרי' מן הנולדים בשנה זו על הנולדי' בחגרת' דהיינו בא' באלול מפני שהבטח' וסולד' באב או נמרח' זמן עיבורן וילפינן מקרא כדכתיב לנשו כריס האלן ועמק' יעטפו בר דהיינו באדר שהורע' נומחו וכיכר' ויולדת בלב דומן עיבורה של בהמה דקה ס' חדשים ע"כ : (יא) ובעל חוס' י"ט כ' אפ"ה שקדמת ויולדות קודם אב מ"מ אין מאחרין כי כן שמעתי מן הגליל וליק' אינן יולדו' וס"ב שפיר כ' ב"ה עד ג"ס שאו המה בודאי וותר מל' יום וק"ל : שמעתי ממחוזותי הרב קדנ' ל' מו"ה אלי' הרשן דקהלתינו בע"ה את אלי' זע"ה שאין לאסור כשהם נסרכים במקום שמכשירין בגדולי' בלא מיעוך כגון בסדרן וכה"ל דהא טעמ' דהין ממעבין גדיים וטלאים מפני הסירכות שלהם רבים ק"כ לא מהני משמש ומיעוך אבל נמקו' שכתבם בגדולים ג"ה משמש ומיעוך אין לחלק ע"כ :

קנסמה

ה בהמה שרבותינו התירו בשלש טענות' או די בכפיחה בחוץ מים פוטרין ודוקא כשנבדקה כוהנין כן אצל ע"י סירכה לא אבל אלו אינן בקיאין ליות דבוקה ואינה סרוכה לכן אין כוהנין בן לפי שהשומן הלב אפ"ה שהוא חלב טהור אפ"ה אינו סוחס מפני שעשוי ככובע ובל חלב שעשוי ככובע כגון הכרסחא וטרפסא דלכא אינו סוחס ונהג' כשנא לידו שהריאה שהיתה נסרכה לשומן הלב והי' השומן בלבד ארוק צם הייתי ממטך אותו חלב מן הריאה' עד שלא כשאר שום חלב ולפעמי' הייתי חוחר' אותו בסכיונות' כ' בדקת' אות' בכפיח' ע"כ ומר"ס ננד' הני' השני' עליו וכ' שמהר"ץ עלמו כ' על זה מאחר שאין לנו בקיאין אהה דבוק' ואינה סרוכה' לא התירו לנו רק משמש ומיעוך ואח"כ כ' שהי' יהונ' לחתך בסכין וא"כ לעולם יחחק הפירפ' צסכין ולא ימטך כלל ולא דמו למה שכ' בה"ה מנפחה בנהמ' שהיח' שמיכה ביות' והיו ראשי האונות מובלעין בשומן מרוב סלס הפריד רבינו ואלו השומן הן האונות ולא הי' נשאה דלדולי' שומן בריאה והיח' י"ס ועלה בכפיחה והכשיר כו' לא הוזכר שם שום סכין רק כ' שהפריס ולכן כ"ל שאין בדבריו כלום ע"כ :

אומה הדבוקה מעוקה לסופה לסימפון

שומן הדבוקה בשדר' כשר דהיינו רבתייהו אבל אם אינה דבוקה עד לסופ' או היא טריפה האומה למעל' במקו' שהיא דביקה אל הערוגה נגד הכליו' סמוך לחצר הכבד צריכה שתהא נפרד לשם כעובי האגודל ויש מכשירין אפ"ה בכל שהוא' אוני הסרוכה לשומן הלב טריפה ויש מקומות שנהגו לנענע הריאה ג"פ אם מתנתקת הסירכה מחמת הנענועה או מכשירין ודוק' בבהמות ישראל גהגו כך ולא בבהמו' של אינו ישראל אבל אם נסרך האונה לשומן הגררת טריפה ואין מנהג לנענע :

דיאה

מיעוך : (ז) כ' הש"ך בשם הנ"כ נרא' בעיני שדקדק הרב בלשון לחלק בין עגל לעגל כל שהוא חוץ שנתו והוא יונק שאין ממעבין כרי' אבל פ"ה כ' שהב"ח לא דק במ"ס עגלי' הרכי' דבעינן תרתי אליבא דר"י ולית' דלי הוי חוץ שנתו אפ"ה שאינו יונק או ללאחר שנתו ויונק מקרי עגל דך ועיין בחולין מ' העור והרוטב דך ק"ך ז"ע : (ח) כ' הש"ך אבל גדי וטלא' אפ"ה שח"י' ונקי' כל שהוא נקר' בשם גדי וטלה בל' בני' אד' דינכס שלא למטך בהם וע"ל ס"ל ס"ק מ"ו עכ"ל : (ט) והנה גדי וטלא' לענין כאבדה הריאה או לפנין אופת' הוא לקולא מש"ה כשאין ידעינן צוודאי שהם הוד' ל' וי' אסור מספק אבל גדי וטלה כל זמן שנקר' אין בשם גדי וטלה בל' בני' אדם אסור למטך בהם : (י) ונע"י כ' שנקצת מקומות שאין ממעבין עד ג' רצ"ב ונק' מקומות ע"ה ובס"ב' כ' עד ד"ה זכ"ל לתת טעם בזה כדאי' בר"ה בא' באלול ד"ה למעט' בהמס' ופי' הגרנטורה שאין מעשרי' מן הנולדים בשנה זו על הנולדי' בחגרת' דהיינו בא' באלול מפני שהבטח' וסולד' באב או נמרח' זמן עיבורן וילפינן מקרא כדכתיב לנשו כריס האלן ועמק' יעטפו בר דהיינו באדר שהורע' נומחו וכיכר' ויולדת בלב דומן עיבורה של בהמה דקה ס' חדשים ע"כ : (יא) ובעל חוס' י"ט כ' אפ"ה שקדמת ויולדות קודם אב מ"מ אין מאחרין כי כן שמעתי מן הגליל וליק' אינן יולדו' וס"ב שפיר כ' ב"ה עד ג"ס שאו המה בודאי וותר מל' יום וק"ל : שמעתי ממחוזותי הרב קדנ' ל' מו"ה אלי' הרשן דקהלתינו בע"ה את אלי' זע"ה שאין לאסור כשהם נסרכים במקום שמכשירין בגדולי' בלא מיעוך כגון בסדרן וכה"ל דהא טעמ' דהין ממעבין גדיים וטלאים מפני הסירכות שלהם רבים ק"כ לא מהני משמש ומיעוך אבל נמקו' שכתבם בגדולים ג"ה משמש ומיעוך אין לחלק ע"כ :

בגדולים ג"ה משמש ומיעוך אין לחלק ע"כ :

(א) כ'הר' ד'ה' הסרובה לדופן שאין הפנה יכול להכניס ידו בין הצלעות לריאה והיא נדבק' כאלו כסרכת' חן חושש' לה וכו' אומר לדבק טוב וכו' אבל חנו טהנין שמסירין בתחלה הסרכות ומן הצלעות ואח' כ' וזאת הריאה לחון ומסירין ה' אצילות' ע"י משמש ומיעוד עד שלא נשאר פה דילדול ריאה ונדק' ין בצלעות ובלוק או בפוסרין וכלל זה נקט כדכס שכל הסרכות נהגו למעך ולמשמש ביד אחר' לברוק בצפיחה חן במקיס דאיכא תרתי גרועות' שחילה למעך : אבל כסדרן מכסירין בלא צדיקה כמו שכתבנו לעיל דהיינו מחיתוך לחיתוך לצד ציפיק' וסירכה תלחה ואזנה עליוכ' הדבוק' ממז' כמו שכתבתי לעיל או בשותן הדבוק בצד' ובדוק' בשפיה דבוק' בפוש שלה כמ"ס דמ"ח וחיל' להבדוק להורות בדניס' המחולקים בין הפוסקים רק עילך לחכס' וישאל' ע"ז כי לא כתבו הדבוק' רשו' להדור' קי' להורות כ"א בדניס' הפסית' אבל לא שאר חידושי דינ' ושל' אמר הבדוק אחר' ופסלתי קבלה הרי אלו כחכס' וירא' וישביל ושמע' ת"ח כי גדול' שמש' ויח' מלימודה ואם עושה כן אשה לו וטוב לו : (ב) ל' בעי' אם נמצא ע"ג הריאה מולי' א שקורין שלופר' ק' או דתיח שקורין שוים' וזה מכה כשנמצ' מים בחלל הנוף ע"כ צ"ך לבדוק אחר נקבים כי בודאי נקבוה הריא' ומסס' ולא מים הנס' שאין בריאה מים דהא המשקין נכנסין לחוך הוושט רק הריאה שאזנת הלחלוחי' מכה שהריאה מנפח' ועי' דכא הויע' בחל' הנוף כמו מים ומה נא הזוים' והשלופר' ק' ורוכ' נקבי' חמצא במקום הנקודות האדומות שבראה וכו' אם תמצא מים בחלל הנוף צריך לראות אחר יבש' על כן צריך בדיקה אחר זה ודבר זה שכתב בנוף מלא' מים ורוכ' בודקים אולם כוהרין כזה : (ג) כ' דמ"א סוף סיל'ט ריאה שנמצא עליה כמו חלב כיסוי והוא נשר' בלוי קולמן אזהרה מפליה ואם הריאה תחתיו שלם ויכה כשר וכו' כ' מטר' צ' שלפממס' נתא' בריאה כמו שומן שקורין ווארלנין : שג"כ כשר רק שאותן חתיכות שבדוקין בה אסור השו' מילואם : וכו' דמ"א מיהו צריך לבדוק הריאה בצפיחה ע"כ : (ד) כ' פ"ח שלם ויכה כשר ויש מי שהנין כל שאינו יפס' דהיינו שיש תחתיו קמטים וכוונת' צזה טריפה חס"פ שלא היתה טריפה בלא' ושיבוש הוא והשיקף' עמ"ס הע"ז ע"ל שמצאנו יפה בלי שום טריפות וקמ"ל שהבטל בלוי אינו מעלה ואינו מוריד :

ריאה הסרוכי בשני צלעות שגמרה הסמוכי לצואר טריפה אבל אם אונס סרוכי מאותן שני צלעות עד צלע חמישית וצלע חמישית בכלל יש מקומי שנהגו להכשיר אפי' בהא גרירה : ויש מקומות שמכשירין דוקא בגרירה ובאלו הארצו' נהגו להטריף הכל' : לכן לא הארכתי בו :

דין ריאה הסרוכה לחצה ובו ג' סעיפים

(א) כ' הר' מ"ס מהר"ו ריאה הסרוכה לח' הכבד טריפה משו' רחמי' הסיר' כ' באה מן הריא' ומצד הכבד שנסרך לצלעות כשר ואש"ג דמ"א אם ניקב חצר הכבד טריפה ואין סירכה בלא נקב חס"פ כשר והוא שיש שני עור' לחצר הכבד ואחד חנין על חצירו ולכך כשר' אבל כשנפחה נק' ציט טריפה וכן אם שותם הכבד את הצק טריפה ושמעתי הטעם מא"מ יצחק יעקב ז"ל לפי שהריאה כולה מלא רוח והיינו קפירות והלב מלא דם והיינו חמימות ואיל'ני שהריאה מנפח על הלב לא הי' יכול להתקיים מפני חמימותו שיש בלב לבן מוכחת צחוך אריאה שהריאה מנפחת לה ומקרר הלב כדי שיהיו שניהם במזג השוו' כי הריאה צחוך קפירות בלב והלב צחוך חמימות בצפיחה ואם נקב חצר הכבד נקב מפולש או צה החמימות' כ"כ מן הכבד אל הריאה ונכר החמימות ומיעש הריאה לכך אס' נקב חצר' הצד טריפה : זה"ה אם סתם הכבד

הכבד את הנקב שאו תתקרב הכבד יותר להריאה עד שנגע צפיחה ומיעש הריאה לכך טריפה : (ב) צ"ג ס' מ"א ס' ה' ניקב טריפה הכבד נקב מפולש מצד הכבד טריפה : וכו' הש"ך ופ"ח מצד הכבד כו' כי הטריפה לחנה היא יותר מן הכבד ובגד ימין הטריפה אינה מכוסה מן הכבד ושם יכול להיות הנקב לחוק מן הכבד וכו' שהרי צד שמאל רחבה יותר מה שקיבו מכוסה מן הכבד ע"כ : (ג) כ' ט"ז נשם הב"ח מ"ס מצד הכבד ט"ס הוא ז"ל חצר הכבד : ולפ"ז כ"מ שנקב חצר הכבד טריפה וכן הביא רש"ל בשם כמה גדולים ולפ"ז יש להחמיר ול"כ דהא דנקט מצד הכבד לא אחי למיעטי שיהי' כשר נקב בחצר הכבד בשטח חצר הכבד דהא ודאי בכ"מ שיש נקב בחצר הכבד בין בימין בין בשמאל שהוא טריפה אלא כוונתו למעוטי לוחו חלק של חצר הכבד שהוא פרום על דופן הצמחה למי שהדופן מכה הנקב אף שאינו נכנס לתוכו ודביק בו מ"מ אין הרוח נכנס לשם דרך לוחו הנקב דהדופן מכה את הנקב וכשירה גם זה נכון וטעמא דאין הטריפות מצד עצמה אלא שסוף שכתבטל הכבד ומשום זה אין סירכה פוסלת בה וכל סתימה מהני בה אפי' ע"י סירכה דאין אמרינו אין סירב' בלא נקב אלא בריאה ואפי' קרום שעלה מחמת מכה אפי' חלב שמא שאינו שותם בעלמה שותם בהאי נקב ולא כמ"הר"ך ע"כ : וכו' בפ"ח בס"י ה"ג ניקב טריפה הכבד מצד הכבד טריפה : וקשה דא"כ אמאי לא קחני לה בכלל נקובי דמתני' וי"ל דכוון דאין פסול מצד עצמו אלא מצד הכבד שסוף הכבד ליכטל הא קחני לה כיטל הכבד : והכי משני בפ"א טריפות דף מ"ח דב' ביקבה דלחו מייכה מטרפה מש"ה לא קחני ולפ"ז כל שנקתס הנקב בשומן או שעלה עליו קרום מחמת מכה הוי סתימ' עכ"ל : שמעתי מחמתו הרב מו"ה יעקב דיין מו"ס בע"ה מכה יעקב נחק יעקב מ"ס ב"ד ניקב טריפה הכבד נקב מפולש מצד הכבד טריפה הכי פירושו שאין טריפתו מחמת עצמו אלא מצד הכבד שסוף שחנטל הכבד כמ"ס לעיל ח"כ שפיר קאמר אס' ניקב טריפה : מצד הכבד טריפה ודוק וא"ל להניח כלל : ד' תש"ך אס' נקב חצר הכבד במקום דמשמשא דו' דעכא כשר ואם כמ"א סביביו חושין לבניס' כמו חלב או הוא נקב יסן וטריפה :

דין סירכה תלויה ושאר דיני סירכות ובו י"ג סעיפים

(א) ב"ד ס' ל"ט סירכה תלויה ושאינה דבוקה למקו' אחר כשירה וא"ל בדיק' וכו' הש"ך ואעילו למ"ד דאין סירכה בלא נקב : (ב) ב"אן מותר לפי שסירכה הנק' מחמת צק' היא : סרכת' למקום אחר אבל סירכה תלויה אינו חלש' הפשטות ליתו' הריאה וכשר) : כ"ט ז' מ"ס ב"ד שא"ל בדיקה מ"מ לפי מ"ס דמ"א ס' ה' דנחנו באס' יש סירכה עוברת ע"י משמש כוונתו לבטח הוא סדן בזה דצ"י בדיקה דהא חד טעמא הוא דסירכה תלויה וסירב' עוברת שניהן אלו מחזיקין להתפשט' ליחה ע"כ : אבל חנו אין כוהנין כן ומכשירין בלא בדיקה : (ב) ח"ס ע"ה יעקב ז"ל סירכה תלויה היוצא מתוך הנופ' סריפי' והסירכה היוצאת מתוך הסיגריבאר ע"כ : וכו' מהר"ך פל זה גרועות שאינו דבוקה למקום אחר דהוי כמו בשר עצמו : אבל אס' דבוקה למקום אחר טריפה ע"כ : אבל מ"ס ב"ה כ' משמש מדבריו אס' דבוק למקום אחר ודאי טריפה א"כ הכל תלויה בדבוק ולא דבוק וקשה אס' יש כאלן פוסת ליחה א"כ דינו כמו ריע' ופס' בסירכה תלויה' כמי' טריפה ואי' אין כאלן טריפה לוח' חס"פ דבוק כמו גל' המהיכן יבא גי' הס' רכה דולמא מחמת נקב הסיכרי בזה דהא אין כאלן ליחה כלל' ואי' תימא משום תרתי גריעות' היא א"כ סלוייה כמו ליסרף : ועוד דהא סתם סירכה נקט מהר"ו בדבוקה מיירי כי לא כתב גי' תלויה לכן ב"ל דאס' אין כאלן טריפה לוח' חס"פ סירכה דבוקה כשירה עכ"ל וכו' ע"ו ס' ל' ט"ס ק"י ג' ע"פ ז' מ"ס הרב' צה"ה גלס' מהר"ו מטיכרי' כשרס' ל' :

ר"ל סירכה תלויה והוא דבר משוט דאל"כ לא שייך לומר כשר אלא עכ"פ בעי משמש דאם תעבור יבדקם
בנפיה דפשיט שלא עדיפא משאר סירכות וכו' וסיים שכלן משמש ומיעוד לא מהני משום חרתי לריעות'
עכ"ל : ואני אומר שמה אינו דאי' שהרי בכמה דוכתי' הרב מהר"ו מקצר בלסוכו סכ' כשר או טריפה ר"ל
עד הבדיקה : ועוד שהרי דברי בעל ט"ז סותרים זה את זה לעיל בסו"ל ז' ס"ק ג' כ' מוס' למדו כל הבדקים
להעריך במקום שיש ב' לקוחות ולא דמי לסירכה תלויה ואלת' מטיכרי דכשר דטיכרי אין עליה כלל סם לקוחת
וכאן בסו"ה כ' בהיה טריפה משום חרתי לריעות' מיקרי משמע מדבריו שהטיכרי חד לקוחת היא והסוכ' כ'
חד לקוחת א"כ למה מבטיר סירכה תלויה הלא אליבא דכל הרבנים דסירכה אפי' תלויה לקוחת היא ול"כ אפי' כ'
טריפה משום חרתי לריעותת' אלא משום הכי טריפה שהרי סירכה עיברת לריך בדיקה ברוך או בפועל
וכאן א"א למיבדק או מבדקין או לא משום שהטיכרי סוחס לפי זה וכל למיבדק במשמש ומיעוד עד שיסתל'
הסירכה מעל הטיכרי ואח"כ מכפחין הריאה אם נתבטח הטיכרי בקרום הריאה ובמראה הריאה או לריך
בדיקה אם מבדקן טריפה אם לאו כשירה מעטם שהרי בועה אם נתבטח אמרינן שהסירכה אינו מן הבועה
מכ"ש הכא אבל אם לא נתבטח כ"ל טריפה מעטם שכתבו לעיל ואח"כ תעביד עובדא בלא ש"ח : (ג) וכ'
דמ"א סירכה תלויה ואלת' מן הבועה טריפה ומן הטיכרי כשירה : מ"ש מהר"ו סירכה שהיא ממקום למקום
וכו' וכ' רמ"א דווקא שאין הסירכה קצרה מכשר הריאה בשכפחין הריאה אבל אם קצרה עד שמכח הבשר
חחתי' מקמט ואינו עולה בנפיה היטב כשאר הריאה טריפה : וכ' הש"ך אבל אם קצרה טריפה מסומ'
להנחק כו' ואע"ג דסירכה זו לא מחמת נקב היא בלא מ"מ כשכתבת' ה"י נקב מידי דהוי למ"ד יש סירכה בלא
נקב דלא כסדרן טריפה משום דכופו להחפרק ויהא נקב ע"כ : וכ' רמ"א וכל סירכה תלויה מעולה ג' כעס
כפוחת הריאה טריפה : וכ' הש"ך דאז ודאי כיקב' הריאה ולכן כנגס הרוח אל תוך הסירכה ועולה : וסירכה
שניתק ע"י נפיה כ' בתשור' משה אלפקר דטריפה ומדמה לה למיעוד ומשמש ולדין דמקילין במיעוד ה"ה
בהכי ע"כ : (ד) וכ' רמ"א כל סירכה תלויה שיש מכה בדופן כנגדה טריפה : להיינו כשיש כעין נגע ובהרת
שחורות בלבד אינו סומ' אבל אם נשבר הללע אע"פ שחור ונקשר קרינן מכה בדופן : וכ' הש"ך סו"כ ד'
ס"ק ג' נשבר' הללעות וכו' אפי' אם חזר ונקשר הללע אם הוא אפי' אם עוקץ טריפה : וכ' הקטעם דלפעמים
הנהמה שוכבת על צדה והריאה שוכבת על אותן עוקץ וחנקיב וכל הפומד לנקוב כנקוב דמי : וכ' הש"ך
שהסירכה תלויה לריכה בדיקה נגדה בללעות ע"כ : והנה באתי להזהיר כשנמצא איזה סירכה תלויה אע"פ
שאנו אין נוהגין כן לבדוק הריאה בנפיה בסירכה תלויה כמש"ל בשם ט"ז אבל בזה צריך על כל פנים לבדוק
בללעות אם לא נחת' משם הסירכה ובפרט שלפעמים השוחטים הולכין לביתם בין שחיטה לבדיקה לא יפס
המה עושים הנם שכ' רמ"א וכן השוחטים אלל אינו יהודי והניחו הנהמות בין שחיטה לבדיקה אין חוששין
שנא' אינו יהודי הכני' ידו ונת' הסירכה : כ' הש"ך דבדיקות הריאה היו זה מדרבנן ספיקא לקולא ע"כ אבל
לקחתילה חיוב על כל שוחט להמתין עד אחר בדיקה ועל כל פנים בשחיטתו הנהמות בין שחיטה לבדיקה
צריך לעשות סומ' מובהק בנהמות ואם לאו אסורין משו' בשר שנחלס מן העין . כ' רמ"א מיהו אם עבחי'
איכ' יהודי' רגילים בכך יש לחוש אפי' בדיעבד ולכתחיל' יש לזהר בכל ענין : (ה) כ' הש"ך מיהו אם עבחי'
וכו' וקשה לי כיהו דשאניו יהודי מרגל בכך מ"מ מאן לימא לן דהיתה סרוכה הא כיון שנקטעה בחוקת
היחר עומדת וכי גרע מנאבד הריאה דמכשיר בהפסד מרובה וכו' כיון דהגיה אלל אינו יהודי הוי כמויד
ע"כ צריך לזהר בזה : (ו) בי"ד סירכה תלויה על הבועה טריפה ובעל ט"ז מטריך על המי' זכים משו' חרתי
לריעותת' אבל הש"ך כ' בשם הב"ח שכשירה וגם הר"ך מכשיר משום שמלא כ' בשם אור זרוע דמים זכים לא
חשיב ריעות' לא לזנין סומיבי ולא לענין סירכה תלויה על הבועה טריפה ובעל ט"ז מטריך על המי' זכים משו' חרתי
(ז) כ' בע"י שקבלה בידו כשהסירכה ואלת' מן האונה או מן האונה ונדבקת באונה ענמה על הבועה ולא
בללעות וכשמנחם הריאה אז כתבסה הבועה אז יש לה דין כמו סירכה תלויה על הבועה טריפה וכן המנהג :
אונה או אומה ענמה ככ"ל : אבל אם נסרכה בללעות או למקום אחר או שהי' סירכה תלויה על הבועה אז
לא מהני שום בדיקה כלל דלא בודאי ואלת' מן הבועה אבל ממקום למקום י"ל שיקחת' מן הריאה ונדבק

על הבועה : (ח) כ' הר"ך וגם במאמר קדישין אם סירכה יוצאת מן הבועה יש למשמש עליה אם הנשר
וכסה הבועה אזי כשירה דהוי סירכה מחוך הריאה . מלאתי בשחיטות ר' תנחום שוחט דווקא כשהיה
בסרכת באותו אונה או אומה ענמה אבל בסירכה תלויה לא מהני הכי סו' משום חרתי לריעותת' וצריך
ש"ח : (ט) בע"י כ' בשם ר"ל מפראנ' טבח שעשה לו סו' נראש הכבש שהיה נראה שהוא טריפה ואמר בפיו
שהוא טריפה ואח"כ אמר כשר ואמר טעם לדבריו כדי שלא יקנו אחרים כלאמן כיון שכותן טעם לדבריו אבל
מ"מ מזהירין אותו שלא יעשה כך עוד פעם אחרת וכן הוא מנואר בפנים חדשות טבח שלפעמים אמר
בהמה זו טריפה ושוב אמר שהיא כשירה והתרו בו ב"ד שלא יעשה כך והשוח' ששינה בדבריו רגוי לקונסו
ולהעבירו ע"כ : (י) בי"ד סו"ל ט' טוב להפקות הבהמה וחיה קודם השחיטה . כ' הש"ך בשם הכל בו כך
קבלתי כל בהמה שלא הושקח' מים קודם השחיטה בולה מלאה סירכות דקות וקשות וכ' בשם רבינו סמך
לזה דאמר' בסוף בי"ד ל' למימר משקין ושוחטין מלתא אנב אורחא קמ"ל דלשק' אינש בהמתו קודם שחיט'
משום סירכה דמשכח . ופי' רש"י ז"ל שתהא טוח לפשוט וכו' שהם פירשו משום סירכות דמכתקות . ובעל
תו"ט נפי' המשכו' כ' שפי' השקפה תחיר ריאתה ואם יש סירכה חלושה כשמעת ונכרתת ר"ל הרי היא
ככרתת ואינו סירכה המטרפת עוד . מלאתי כ' רא"י לזה בשם הערוך ממ"ש בפ' ג' דתמיד השקו את החמיד
סמוך לשחיטתו כדי שאם היו סירכות בריאה מחמת הנמאה שמתדבקות בלב ובבלעות נפרדים כששוחה
כ' רמ"א יש למשמש ולמטך בסירכות ואומרי' כשכימחת ע"י מיעוד שאין זה סירכות אלא ריר בעלמ' ואע"פ
שהיא קולא גדולה אך שכבר נהנו במדינו' אלו וכן נוהגין כל בני אשכנז ואין ביד למחות מאחר שיש להם
על מה שיסמכו ימ"מ ל'ל הבדוק ירא אלהים שיועד לזה ולמטך בכח' ולא בחוזק כדי שלא ינהק ח"ו בכח
איזה סירכה . וכ' ש"ך ז"ל ודבריו המתירים אינו אומר ברוך שגבר בהם ונדבריהם וכו' וכ' בחקוני הבדק
אבל אינו עכשיו בדורותינו נוהגין למשמש ופה ובדקין בריר או נוזה ודין המישמש הוא כסד' הוא
שיתמשו תחלה מעט מישמשי ופה אם הסירכה התחיל' למטך יכול למשמש ישר בזה אחר זה עד שיתמטך
כולה דוודאי ריר היא לרש"י אין כאן נקב ולר"ח אין כיון סירכה לנא נקב ממנו אבל אם אין כחמטך בזה
אחר זה במישמשי ישרי' אין לנו למשמש בלתי כח ובחוזק יד כדי לפרק כי משמש בזה אין נקרא מיעוד
דק' קירו' אכן שמעתי במקנת הקהלות שאינן בני תור' שממעכין בחוזק או ע"י סמרטוט ענה או ע"י עפר
וחול אוי להם למקילין למטך סירכות שלא כשדרן שהם ע"פ הש"ס חוטאים ומחטיאים ואין להם חלעו' הב'
כירבעם בן נבט : ויש שאינן נוהגין וסומכין על כפיתו' הריאה והם מאכילין טריפו' לישראל דבסירכה נמור'
אין מעיל הנפיתה . רק אמרינן ריר בעלמא הוא וא"ל כפיתה ואז נופחין לחומר' ובעקבותיהם יוצאתו
שהמורים יזהירו יום יום על השוחטים ובדקים שלא יעלה מירא על ראשם שלא ישמעו לקול ענו' הקננים
רק יראת ה' יהי' על פניהם תמיד ולהרחיק הרבים מאיסור כל כבילה וטריפה לא תאכלו כפרט שהחור' כ'
בה ענין קדושה להראות לנו הרחק גדר וכל המיקל בזה סוף שיקבל דינו שהכלבים ילקחו את דמי כאשר
מנינו בס' חסידים מעשה בטבח אחד וכו' אבל ישראל קדושי' הם ואין לריבין אזהרה יותר ובקדושתן קיימין
וכל הזהיר בזה יתעל' במעלות הקדושה ונקרא קדוש שכ' ואכשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טריפ' לא תאכלו
ואיש הירא ורך הלכב עבודתו פסולה ע"כ : בי"ד סו"מ'ה אין לוקחין בשר מכל טבח ששוחט לעצמו ולמכור
לאחרי' א"כ הוא מוחזק כשפרות : (יא) בי"ד בודק שהניח ידו ואמר טריפה ואח"כ הכניס אחר ידו ולא
מצא טריפו' הראשון כלאמן : כ' ט"ז וש"ך דשמה השני העביר הסירכה כשהכניס ידו בחווק או הראשון העביר
בהולאת ידו ועד אח' כלאמן נאסורין בדבר המסור בידו : (יב) כ' בי"ד טבח שזכנים ידו ואמר טריפה
ואח"כ נתברר שלא כפתח הערפש ונמל' שהטלח לא נגע בריא' ופתחו הערפש ובדקוהו ולא היו בה טריפו'
מכשירין אותה : כ' ט"ז כרא' שום מיירי שהעבד אמר בפיו שבריה מלא טריפות אבל אם אמר סחם טריפה
יכול לומר שמלא איזה נקב בחצר הכבד מה שלא מלא השני אפי' אם אומר השני אני חפשי בחצר הכבד
ולא ראיתי שם נקב לא ראיתי אינו ראיה דאפשר שראה זה מה שלא ראה זה : (יג) כ' בט"ז הקונה רואה
ואמר שמלא זה סירכה במקו' שהיא טריפה המוכר אומר שהי' כמקו' שהיא כשיר' כיון שבאו שניהם בבת א'
לג"ד אין כאן עדות וסרי זה כנהמ' שבאבד' הריא' קודם הבדיקה :

(א) **עצם הנמלא ע"ג הריאה** . כ'טו' סו'ל'ט שראה כילדותו מעשה בענה אחד מן המומחים בריא' פני' עצם אחד דק וארוך קצת מונח על הריאה מבחוץ ודבק בעורה לרחבה וקלף אותה ממנה ונפח בה ולא הי' מבלבד והכסירה מטעם שהבדקים אומרים שמלעות הנהמ' קלף ודבק בריא' שתחת הצלעות ואח' כ' רחיתי דין זה סדרם בשם גדול' ול' דטרופה כיון שאפשר לו לנקוב הריאה גפי בדיקה [אמר המנהיג כהן השמיט המחבר סיום דברי הטו' וז' : מדין החלמוד כמו בריאה שהרגיש בה מחט בסי' ל'ו' סעיף ט"ו ואנו חין בקיחין בבדיק' כמ' רמ"א סו'ל'ט וכפי מ"ס בכל מדידיהבשר שלו תלוי בבדיק' מן הדין ותו דיש לחוש שמה ניקב גם במקום אחר וכן שמעתי ממר"ם יפה ז"ל : ע"כ : ובשחטות של ר' אכחוס שוחט כ' מקולפין אותו מהריא' ובדיקין אותו בנשיחה ע"כ חין לשום שוחט להורות בדין כזה וצריך לשאל להכס : (ב) כ'טו' גפי' מ' בשם ב"ח חס' נמלא ע"כ בחוף הלב קבלתי שמעשה ה' באשכנז בשול והכסירו חכמי הדור לפי שבך נמלא בלב הנבי כשתחקה הדם וכע"ש' עלם ואפשר שהיה נמלא ג' כ' לפעמי' בנהמה עכ"ל ויני' אומר חס' קבלה היא נקבל חס' לדין יש תשוב' חדא דהף צנני' חס' הוא מונח בענין שאם מחט הי' בו יש לאסור ועיין בטו' שהיה מטריף בשור באשר שאין לומדין מן משחינו מינו : אבל בפ"ח כתב שמלא בשמר שערי שמים במאמר רביעי דף ק' וז' וכל מינו בעלי חיים חין להם ע"כ בלכותי' מלכד מין האסור ובמין אחד מן השוורים שיש בהם ע"כ בלב לרוב גדול גופם וצריך חזק הלב כמו שאר איברי' סיני' ריכו' ענמו' לחזוק עכ"ל ש"מ מהא שהע"כ אינו מחמת קטוי הדם אלא שכך היא תולדה מן השמים ומעת' בהמ' שמונח בלב שלה ע"כ חין לשום חס' להתייר' עד שטרע שהיה ממין השוורים ומיהו' ע"כ שכל לדדיו גמים ואין צו חדות כלל בשו' נד' מדדיו יש להכשיר עכ"ל : וכ' לחלק ג' כ' בע"כ בריאה שלפני' כ' גידול' ולפעמי' צא מכה הכאו' הבהמו' : והע"כ שגא' מגידול' הוא רך כמו הכסבים שקורין קנארצו' כ'א' במ' פעמים לידי והקלפתי מריאה והיתה הריאה שלם מכל וכל והכשרתי בהכמה שאר חבירי' ע"כ צווי' הרב הגדול המפורסם מו' מו' אברהם ברוד' ר"מ כרו' : ולפעמי' היתה כשברה צלע וחזר ונקשר והי' על הריא' ע"כ הד והטרפתי ועל כל פנים חלילה להורות לשום שוחט בדין כזה כאשר כתבתי לעיל שח' לשום שוחט להורות כחדושי דינים ע"כ אימתי סיב' מעשה כזה לידו ילך להכס וורה לו : (ג) יבספר שג' זה לבינו שלא יקנו בשד מנהמה שקיפכו בה סירכ' שלא כהדרין ודומיהן וכן נוהגין פה עראג' וכו' ומה' אכס' מועשה עד היום וחייב על כל פ' שוחטים להגיד להם מיהו' בהמה שנכשרו ע"י מיעוץ או שנכשרה כפטוטה : (ד) גיד' סו' קי"ט ס"ד המוכר בשד ואח"כ נודע שהנהמה לא נבדקה כהוגן דינ' כמוכר דברים האסורים לדברי' סופרים : וכ' הש"ך ח"כ דומה לדלעיל בסו' ל"ט דאם נאכדה הריאה קידם הבדיקה דכ' שירה וכ' היינו דוקא חס' פטע' אחת חירע כן באוכס' או בשונג' אבל שיעמוד מי שידוע לנו שאין יודע לבדוק ובדק במזיד ושנאכל על' סמך בדיקתו זה וודאי לדברי' הכל אסור וכו' דאין מטלין אסור לכתחילה ע"כ : (ה) גיד' סו' א"כ סעיף טו' טעם שמעש' שלו מוכיחי' שהי' רוצה להכשיל הציבור להאבילם טריפות כגון שחתך הסירכות מעבירין אותו . ומ"מ פטור מלפסל דמי הבהמ' לבעלים . וכ' הש"ך דכיון שאינו אלא חס' פק' טריפה דמצי למימר דלמא כשירה היא לפיכך פטור דהמוציא מחבירו עליו דקאי : (ו) טעם שיוצא' טריפ' מתחת ידו חין לו התנוללות לומר שונג הייתי פי' באשר טראוי לכל שוחט ובדק שמחוייב לידע כל הדינים בעל פה : ושיהיו שגורים בפיו יותר מכל בעלי הוראות : (ז) טעם שיצא טריפה מתחת ידו מחמת שמינו בקי' יש לו חקנה שילמוד ויחכים : וכ' רמ"א והא דצריך לילך למקום שאין חכירין אותו לעשות תשובה היינו דוקא חס' עשה במזיד או מוחזק לכך וכו' ע"כ :

מדין תרי בועה דסמיכי וכו' ט' סעיפים

(א) **כ' הר"ך אמר רבא תרי בועה דסמיכי להדדי** לית להו בדיקה להכשירו דקיס להי' לריבון דמחמת נקב שהי' בריקה סמוכות כל כך והעלה הנקב

הנקב את הבעות הללו סמיכות הנקב ודוקא דסמוכות להדדי כחוט השערה או היא טריפה אבל אם יש פסע בוטון כרוחב קש כפירה והוא סמי' צמה שהפרס ביניהם מר' ריאה . כ' הש"ך דלי' הוי מר' מונג' לפ"פ שהיה ממראות הכסירות ה"ל כסמיכי וטריפה ואע"ג שעבשו נסחם הנקב טריפה דקיס להו דקרום פעל' מחמת מכה אינו קרו' כי סופו לנקו' כנקוב דמי : (ב) וכ' מאי שנא ב' בועה' שאין ביניהם רוחב כקש טריפה ובועה חדא דמתחזיא כחדתי כשיר' : וי"ל שכל בועה ובועה יש לה כים ושוכבת בה וחרתי דמתחזיא כחד' כשמקנין אחד מהם שופכין אהדדי לו וודאי ניקב הריאה בין סמי' בועה ונקב פסול בכל שהוא אבל בועה חדא דמתחזיא כחדתי כשירה חס' ניקב אחד מהן שופכין אהדדי שתי בועות נחדר' ח' הן ואין שום עור ביניהם וחדא היא וכשירה . (וסימן בניה אחד יאכל) וכ' הש"ך אע"פ שאופכין להדדי דרי' בדיקה לראות חס' נכים אחד הם מונחים שאם הם ב' כים טריפה משום דחיישינן לנקיבת הריאה : (ג) כ' הר"ך אבל חס' נמלא בועה על הריאה שנקלף עור עליון טריפה לפי ששטר התחזון הוי עור שעולה מחמת מכה . וכ' הש"ך סו'ל'ט בשם מ"ב אפי' בועה של מים זכים וכ' ר"ל מפרגא חס' נמל' ע"כ בועה שחן או וודאי יש כהן נקב וטריפה : (ד) כ' מהר"ך שמעתי תרי בועה דסמיכי או בועה בשיפולי או בועה מעבר לעבר חס' עולה קרום ומכסה הבעות כ' כ' שאינו כיבר כשירה והוא סמי' צמה שמכסה מראה ריאה ואפי' ע"י נפוח' הקרום מכסה עליה כשירה אפי' חס' תנקב זיוצא ממנה הליחה כשר דהדר ברי' אפי' ש"ל וודאי ניקב' הריאה הואיל וסמיכי כ' כ' נינהו מ"מ תחת הקרום הוא וחסרון בפנים לא שמים חסרון : וכ' הש"ך אפי' עומדת על הנבשושית או שאר ריעותא כשר כיון שיש מראה ריאה לא ה"ל חסרון אלא מפני' שקרום הריאה מכסה אותה דלא הוי בועה לאסר : וכ' כ' פ"ח סו' ל"ו סעיף י"א : (ה) כ' הר"ך תרי בועות דסריכי להדדי לית להו בדיקה לאכשורי' וטריפה דוודאי מחמת נקב שהי' נאחד נסרכו ולא זאת יכולה להחיות מחמת זאת כי הסירכ' מחליש הבשר שלא תוכל להצריא . תימא מאי חרי' ב' אפי' ח' כמי טריפה בסירכ' וי"ל דקמ"ל דאפי' סירכ' בין אונה לאונה נכה' ג' חדא כשירה כיון דקיימה במקום רבתייהו דלכות סותמת אהדדי אבל בתרי בועה דסריכי להדדי ד' עדים' . אפי' נחדא כחבתי לעיל צריך לש"ח מאחר שבטו' אוסר בכה' ג' משום תרתו לריעותא וכ' הר"ך חס' דנקט תרי בועה דסריכי או דסמיכי טריפה מכ"ס בסריכי וי"ל דסריכי לא תמלא בספרים אלא תרי בועה דסמיכי והפוסקים דקדקו מקו' ע"כ : (ו) וכן חס' היא בועה גדולה מפריד בין אונה לאונה והי' בצה סירכ' ויצא מבשר הריאה אפי' דהוי בין אונה לאונה כסדרן אפי' אינו סוחס כיון דהבועה מפריד בין זה לזה ולא סותמו : ולפעמים נמלא בועה גדולה שנריך לבדוק חס' טענת בסומטנות שחתיו ואם ניקב הסימכון טריפה ואם לאו כשר . והאשרי' כ' שא"כ לבדוק אחר ההימטון וכשר וכן נוהגין . כ' הש"ך מיהו היכא דקיימ' במקום הסימטנות חיישינן לדברי' הרמב"ם ובדקים לסימטון . אבל רמ"א כ' להטריף ואין לשנות : (ז) כ' הר"ך מעשה במוכפ"לי שנמלא בועה בקנה והתירה מטעם דהין לך בעריפות אלא מה שמנו חכמים ולא אשנחן בועה וסירכ' אלא בריאה ומעשה בא לפני מחותני הרב הגדול המפורסם מו' וואלף רב המדינה בן הרב הגדול מו' שמעון ז"ל שהביאו לפניו לשון משור וחתיכ' מן הגרנות שבדוק בתוכו והי' בלוחו הגרנות בחוף כמו בועה אבל בפנים היתה שלימה והראה לי הרב הנ"ל וחתכתי לפניו בלוחו בועה והי' בתוכו מלא מוגלא ונס' המאכל בהמה וקצת הי' נרקב ממאכל בחוכה והורה הרב הנ"ל הלכ' למעש' שטרופ' מאחר שהי' בחוכה ממאכל מסתמא שניקב ג' כ' הוושע ע"כ חין לשום שוחט להורות בדין זה כי אם שיראהו לפני מורה הוראה : (ח) כ' הר"ך והוא הדין חס' יוצא הסירכ' מקנה הלב כשיר' וכ' ד' ס"ס ל'ו אבל ב' ח' אוסר בכ"מ בקנה שנקיבתו במשקו אוסר ג' כ' הדי וצריך לש"ח : (ט) כ' הר"ך בועה כעין מר' קריבן שבין

בקש . אז היא בשר וסמיאכלמו בקש : וי'א
אם יש הפרש ביניהם בשני חושי ישר או
הוא בשרי בועה וזוחח ונראית כ' בנייביאין
סכין או קוץ ונוקבין אחת מהן האם הכונקא
בשני הבעות יוצא בנקב זה או בועה אחת
היא וכשירה : בועה
ב' כים טריפה משום דחיישינן לנקיבת הריאה : (ג) כ' הר"ך אבל חס' נמלא בועה על הריאה שנקלף עור עליון טריפה לפי ששטר התחזון הוי עור שעולה מחמת מכה . וכ' הש"ך סו'ל'ט בשם מ"ב אפי' בועה של מים זכים וכ' ר"ל מפרגא חס' נמל' ע"כ בועה שחן או וודאי יש כהן נקב וטריפה : (ד) כ' מהר"ך שמעתי תרי בועה דסמיכי או בועה בשיפולי או בועה מעבר לעבר חס' עולה קרום ומכסה הבעות כ' כ' שאינו כיבר כשירה והוא סמי' צמה שמכסה מראה ריאה ואפי' ע"י נפוח' הקרום מכסה עליה כשירה אפי' חס' תנקב זיוצא ממנה הליחה כשר דהדר ברי' אפי' ש"ל וודאי ניקב' הריאה הואיל וסמיכי כ' כ' נינהו מ"מ תחת הקרום הוא וחסרון בפנים לא שמים חסרון : וכ' הש"ך אפי' עומדת על הנבשושית או שאר ריעותא כשר כיון שיש מראה ריאה לא ה"ל חסרון אלא מפני' שקרום הריאה מכסה אותה דלא הוי בועה לאסר : וכ' כ' פ"ח סו' ל"ו סעיף י"א : (ה) כ' הר"ך תרי בועות דסריכי להדדי לית להו בדיקה לאכשורי' וטריפה דוודאי מחמת נקב שהי' נאחד נסרכו ולא זאת יכולה להחיות מחמת זאת כי הסירכ' מחליש הבשר שלא תוכל להצריא . תימא מאי חרי' ב' אפי' ח' כמי טריפה בסירכ' וי"ל דקמ"ל דאפי' סירכ' בין אונה לאונה נכה' ג' חדא כשירה כיון דקיימה במקום רבתייהו דלכות סותמת אהדדי אבל בתרי בועה דסריכי להדדי ד' עדים' . אפי' נחדא כחבתי לעיל צריך לש"ח מאחר שבטו' אוסר בכה' ג' משום תרתו לריעותא וכ' הר"ך חס' דנקט תרי בועה דסריכי או דסמיכי טריפה מכ"ס בסריכי וי"ל דסריכי לא תמלא בספרים אלא תרי בועה דסמיכי והפוסקים דקדקו מקו' ע"כ : (ו) וכן חס' היא בועה גדולה מפריד בין אונה לאונה והי' בצה סירכ' ויצא מבשר הריאה אפי' דהוי בין אונה לאונה כסדרן אפי' אינו סוחס כיון דהבועה מפריד בין זה לזה ולא סותמו : ולפעמים נמלא בועה גדולה שנריך לבדוק חס' טענת בסומטנות שחתיו ואם ניקב הסימכון טריפה ואם לאו כשר . והאשרי' כ' שא"כ לבדוק אחר ההימטון וכשר וכן נוהגין . כ' הש"ך מיהו היכא דקיימ' במקום הסימטנות חיישינן לדברי' הרמב"ם ובדקים לסימטון . אבל רמ"א כ' להטריף ואין לשנות : (ז) כ' הר"ך מעשה במוכפ"לי שנמלא בועה בקנה והתירה מטעם דהין לך בעריפות אלא מה שמנו חכמים ולא אשנחן בועה וסירכ' אלא בריאה ומעשה בא לפני מחותני הרב הגדול המפורסם מו' וואלף רב המדינה בן הרב הגדול מו' שמעון ז"ל שהביאו לפניו לשון משור וחתיכ' מן הגרנות שבדוק בתוכו והי' בלוחו הגרנות בחוף כמו בועה אבל בפנים היתה שלימה והראה לי הרב הנ"ל וחתכתי לפניו בלוחו בועה והי' בתוכו מלא מוגלא ונס' המאכל בהמה וקצת הי' נרקב ממאכל בחוכה והורה הרב הנ"ל הלכ' למעש' שטרופ' מאחר שהי' בחוכה ממאכל מסתמא שניקב ג' כ' הוושע ע"כ חין לשום שוחט להורות בדין זה כי אם שיראהו לפני מורה הוראה : (ח) כ' הר"ך והוא הדין חס' יוצא הסירכ' מקנה הלב כשיר' וכ' ד' ס"ס ל'ו אבל ב' ח' אוסר בכ"מ בקנה שנקיבתו במשקו אוסר ג' כ' הדי וצריך לש"ח : (ט) כ' הר"ך בועה כעין מר' קריבן שבין

וכונן עין טריבה וכן בועה שיש בה כחם כמראה וויינקסל טריפה אבל אם היקף כשר אבל מאמר קדיסין כ' שבעית נפל בדבריו וכל המראות כשירות על הנועה : ונהיה כתבו הסוסקים שהנועות דרכם להשתנות משום הכי אפי' מראה פסולה על הנועה כשר :

דין בועה בשיפולי ובו ט' סעיפים

(א) כ' הר"ך בועה בשיפולי תרגום של כחחית
ההר בשיפולי טורי בועה בשיפולי הריאה ואין חוט כשר מקיף אותה טריפה : וכ' רמ"א אם כופחין הריאה ומשמחין לגד הנועה אם ע"י כן חוט כשר מקיף כשירה והוא שיהי' בהיקף כשר מרא' ריאה וכ"ש'ך להקל אם אין בהיקף מראה ריאה'מאחר דכני' בחוט שער אחד א"כ לזה כוונתו אין לו מראה ריאה ועוד מאחר שהרבני' מכשרין בוע' בשיפולי יש להקל וכ' רמ"א אם לא הי' בהיקף מרא' כש' וצלו א"כ כודקים תומחי' וכפחוהו ומשמשו בה וע"י בקיאתן וכחן יפה שנפחוהו הריאה היטב ומשמשו בנקיאות עשו שהי' שם היקף כשר כשר : (ב) כ' הר"ך משה' לריך חוט כשר מקיף היינו משום שיש לה מעמידין וראי' כשאלם חותך באמצע באמצע כשר קל להרמ' אבל בשיפולי אצבע לא לפי שאין לו כשר סנינו : (ג) כ' רמ"א לוי י"א דככ"מ שיש שם חידו' מיקרי שיפולי ריאה אפי' למעלה נגד האונו' במקו' שהריאה דבוקה לשדרה אם הוא נגד חיתוך אונו' שערין הריאה שם חדה ונקדחת שיפולי אבל נגד האומות כשר דשם ריאה' רחנה ויכולה למשוך את הכשר סניב הנוע' והדר כרי' : (ד) בוע' העומדת כגד הערונו' ונוטה לגד השדר' ואינו עומדת באמצע טריפ' דסופו לנקוב שמתגלגלת הנהמה ונע"י מכשיר ככי האו גוונת כי לא החכר בפוסקים ככ"ל ומכ"ל להוסיף חומרא : (ה) טיכרי בשיפולי ריאה' כשיר' אפי' אין חוט כשר מקיף אות' וכ"ש'ך מפני דדין שיפולי לא מחכר בש"ס פ"כ הכשירו בטיכרי וב' הר"ך ודווקא טיכרי הנאים ממים זכי' כשרים ודרכה של טיכרי הנאים מחמת מים זכיים להיות לכן כפני' אבל טיכרי הנאים ממוגלא טריפ' ובעינן חוט כשר מקיף מפני שהטיכרי הנאים מתגלא לרכה להיות כפנים כמראה שגולל וסופו לנקוב ולכן טריפ' : אבל כגד' ה' חולק עליו וכ' מאחר דמהר"ו כ' אבל אם אין בהם מוגל' אינן אסורות משום סמוכי ושיפולי כו' ולא מחלק בין בלין מן המוגל' לכפין ממים זכיים ואדרבה כל דבריו אמוגל' כאמרו ובפ' אלנו טריפות כמי אמר התם רב אחי ורב אחי הו' חלפי בשוקא דטכרי' חו' סנך ריאה דהו' קיימ' טיכרי' טיכרי' וכל אמרו להו' ולא מדי פירש' טיכרי' הם נמחים גדולים וכגד' הוקשו כאלע ואין דומ' למרא' ריאה' אלל' למראה מוגלא וכי' ומתייש מאחר שמהר"ו כ' אבל אם אין בהם מוגלא קל' קשי' כאבן וקשה לימא קשים כאבן מחילל

ממילא ידעינן שאין בהם מוגלא אלל' בל' לומר שאפי' טיפה אחת ליחה אין בה הינה אסורה ובהא תלי' אלל' מ"ס מהר"ך שאם הטיכרי בל' ממוגלא טריפה זה לינו אלל' כל טיכרי שהן בה טיפה אחת ליחה אפי' מרא' מוגלא כשיר' ע"כ : (ו) תרי טיכרי דסמוכי להדדי אפי' קרום איכ' מבס' עלייהו כשירה ודווקא ע"י בדוקה שאין בה אפי' טיפה אל' של מוגלא וה"ה טיכרי דסמוכי לבועה ואין בה טיפה אחת ליחה כשירה : (ז) כ' רמ"א ב' בועות זה כנגד זה בין אונו' לאונו' כשירה אבל בועה כנגד טיכרי כה"ג טריפה . דהטיכרי קשה ומנקבת הנועה וכ"ל דה"ה בועה ממים זכיים מאחר שכ' רמ"א דהטיכרי קשה ומנקבת מה לי בועה ממוגל' או ממים זכיים סוף יח' נקב כריאה' מש"ס טריפה : (ח) כ' רמ"א ס' ל' ז' יש מכשירין אפי' תרי בועה דסמוכי אם המים שבה זכיים וללולים ומתוקים ויש לילך בזה אחר המנהג כו' וכ' עכ"פ במקום שאין מנהג מבורר ש' ריב' תרווייהו לאסור : כתב ש"ך בשם רש"ל שחולק על המנהג כו' וכ' עכ"פ במקום שאין מנהג מבורר ש' ריב' תרווייהו הפסד מרוב' ושעת הדחק וגם הוא כמ"ס מהר"ו סיהיו ללולים ומתוקים : והר"ך כ' קבלה ע"ז מ' ז' אם יהיו הרבה בוע' וכשתנדוק אחת מהן והיו ללולי' ומתוקים אזי טוב יהיו כולם ללולי' ומתוקים : וכ' חילוק בין מי' זכיים למים עכורים מים עכורים שדומה למוגלא טריפה שיש לקותא ואיני' וכול' להחיות וכי' המים המאדרים למרים סוף לרע ולא לטוב אבל המים זכיים וללולים כשרים וכי' דבש וחלב תחת לשונך : וכן כוונתן ק"ק קראקא וכן הוא המנהג כאן ק"ק פראג ובמדינות האלו שמכשירין מים זכיים בכל גוונת : (ט) כ' רמ"א בועה העומדת על הנכשושית או שאר ריעותא טריפה אם נשתנה ע"י נפיחה למראה ריאה כשירה : אם בועה עומדת במקום דמשמעת קול או שהנועה בעצמה משמעת קול טריפה . בועה העומדת על הקמט טריפה וה"ה כ"מ שיש תרתי לריעותא טריפה :

ממילא ידעינן שאין בהם מוגלא אלל' בל' לומר שאפי' טיפה אחת ליחה אין בה הינה אסורה ובהא תלי' אלל' מ"ס מהר"ך שאם הטיכרי בל' ממוגלא טריפה זה לינו אלל' כל טיכרי שהן בה טיפה אחת ליחה אפי' מרא' מוגלא כשיר' ע"כ : (ו) תרי טיכרי דסמוכי להדדי אפי' קרום איכ' מבס' עלייהו כשירה ודווקא ע"י בדוקה שאין בה אפי' טיפה אל' של מוגלא וה"ה טיכרי דסמוכי לבועה ואין בה טיפה אחת ליחה כשירה : (ז) כ' רמ"א ב' בועות זה כנגד זה בין אונו' לאונו' כשירה אבל בועה כנגד טיכרי כה"ג טריפה . דהטיכרי קשה ומנקבת הנועה וכ"ל דה"ה בועה ממים זכיים מאחר שכ' רמ"א דהטיכרי קשה ומנקבת מה לי בועה ממוגל' או ממים זכיים סוף יח' נקב כריאה' מש"ס טריפה : (ח) כ' רמ"א ס' ל' ז' יש מכשירין אפי' תרי בועה דסמוכי אם המים שבה זכיים וללולים ומתוקים ויש לילך בזה אחר המנהג כו' וכ' עכ"פ במקום שאין מנהג מבורר ש' ריב' תרווייהו לאסור : כתב ש"ך בשם רש"ל שחולק על המנהג כו' וכ' עכ"פ במקום שאין מנהג מבורר ש' ריב' תרווייהו הפסד מרוב' ושעת הדחק וגם הוא כמ"ס מהר"ו סיהיו ללולים ומתוקים : והר"ך כ' קבלה ע"ז מ' ז' אם יהיו הרבה בוע' וכשתנדוק אחת מהן והיו ללולי' ומתוקים אזי טוב יהיו כולם ללולי' ומתוקים : וכ' חילוק בין מי' זכיים למים עכורים מים עכורים שדומה למוגלא טריפה שיש לקותא ואיני' וכול' להחיות וכי' המים המאדרים למרים סוף לרע ולא לטוב אבל המים זכיים וללולים כשרים וכי' דבש וחלב תחת לשונך : וכן כוונתן ק"ק קראקא וכן הוא המנהג כאן ק"ק פראג ובמדינות האלו שמכשירין מים זכיים בכל גוונת : (ט) כ' רמ"א בועה העומדת על הנכשושית או שאר ריעותא טריפה אם נשתנה ע"י נפיחה למראה ריאה כשירה : אם בועה עומדת במקום דמשמעת קול או שהנועה בעצמה משמעת קול טריפה . בועה העומדת על הקמט טריפה וה"ה כ"מ שיש תרתי לריעותא טריפה :

מדין בועה הניכרת מעבר לעבר ובו ז' סעיפים

בועה הניכרת מעבר לעבר ובו ז' סעיפים
הסימפונ' שהוא אצבע סוף השפולי בקהמה דקה וביאצבעי' בבהמי' גסה וי"א ב' בדקי' ודי' בגסי' . טביאין סכין ומנקב' במקו' אחד אם כל המוגלא יצא במקום זה אזי אי' היא וטריפ' דחיישינן שם' נמוחו' הסימפונ' ואם לאו אזי שנים הם וכשירה . שינוניתא דוורדא אצל החריץ במקום הדקיש לשם סימפונ' אם נמצא שם בוע' ממריפין אפי' חוט כשר מקיף דגיבר היא מעבר לעבר :

סידכה

(ג) כ' רמ"א וה"ה מורס' כריאה דהיינו שקרום הריאה מבס' אחת ואינו גבוה מן הכשר הריבה דכשירה וכ' הש"ך מורס' היינו שקרוין בלתי' ר' שמרתי' כמו מראה אבן טוב שקרוין טרקום והס' גדילי' בין סוד לבס' ודרכה להיות אינה גבו' מן הכשר הריאה ואף שהקרום שמכס' עליה אין לו מראה ריאה רק מראה מורס' כשירה ואינה אסרת לא בסמוכי ולא בשיפולי ולא מעבר לעבר אבל בועה דרכה להיות בתוך הכשר ונקבת הכשר ונריכ' חוט כשר מקיף בשיפולי ובסמוכי הפרש כשני חוטי' שער ומעבר לעבר לריך' שיהכס' הנועה מעני' לרדים : ונע"י כ' אפי' שיתכסה רק טלד אחד לאחר כפיחת הריאה שהיא כשר : (ד) כ' רמ"א

ליתן לו אבנבוע שנמצא בו נקב היבא דלא ממשתה ידא דטנחא ולינו יודע אם נקב מחיים או לאחר מיתה עריפה ולא מהכי להקיף הבועה כמו שמקיפין בריאה משום דהבועות עשויות להשתנות : כ' ה"ך אבל במקום דמשתה ידא דטנחא תליין ביה להקל וכפירה ובלבד שיעיין בלעו' שלא יהי' שום ריעות' בלעו' :

סירכה תלויה היוצאת מחו' הבורע שריפי

ואפי' אינה נסרכה למקום אחר : אבל סירכה היוצאה מחו' הטינרי כבשר : מודסא של הריאה וקרום הריאה מכסה עליה ואינו גבוה מבשר הריאה אינה בועה ואינו אסיר בסוכ' :

אמום בריאה פייסקי' אחר בריא' שיש' כי

כל מרא' הריאה ואינו עי' הנפ' חיה מביא' יסכין או קוץ ונוקבין בו בנחת שלא ינקוברק הקרום ולא לחו' הבשר . אם יש בו מוגלא כשירה : אם אין בו מוגלא מניחין שם נוצה או רוק וניפחין הריא' אי' סבצבי כשירה : ואם לאו טריפה : וטוב ליתן בקטה מים חמים בימות הגשמים ומים קרי' בימות החמה ולנענע קצת ולשפוך לחוץ אורי יעלה בנפיהה :

ריאה

(א) ביד' סיל'ז' הריאה שנמצא בה מקום אטום כל שאין רוח נכנס בו ואינו עולה בנפחה מביאין סכין וקורעין הקרו' לבד וכו' וכחב הש"ך ולא לבשר דאל"כ יבא הרוח כשיחחד האטום ושם משם ולמטה נטמס וברמ"ס כ' ולא מקרי אטום אלא כשמרא' דומה לשאר ריאה אלא שאינו עולה בנפחה דומה למוגלא אינו אלא טינרי וכשר . וס' במינ' מחריב שלא במינה אינו מחריב וס' מהרסי'ך ומחריבי'ך ממך יבא : או יביא בהרעס וגורא בשמי' שמים : **(ב) כ'רמ"א** חף בלעו' יראה תחילה ליתן הריאה במים פושטין או ליתן מים פושטים תוך הקנה ולנענע אותה או למשחש הרב' במקום האטום ולשטך אח"כ מה שבתוך הקנה והם עול' אח"כ בנפוחה כשירה אפי' אם כבר כחתכה הריאה . אם יוכל לבדוק עי' שפופרת שיעלה מקום האטום בנפוחה יש להכשיר : **(ג) כ'מהר"ך** בשם ב"י וכי היבא דלא תידק מהכ' שכל רי' לריכה נפוחה שאל"כ האיד' הרגשו שיש מקום אטום וי'ל שפירע בה תקר' שנפחוהו אבל משום חששא שמה תהי' אטום או כיוצא בו א"כ לנפוח' וכ"כ ע"ז : **(ד) ומ"ש** בפנים ואם יש שם מוגלא : בע"ז והי' דם עבור או בשר נרקב פרי הוא כמוגלא . : **(ה) אטום בריאה כ' הר"ך** הטעם לפי שהריאה דוחפת על הלב ואם היא אטומה אינה יכולה להניף על הלב . טעם אחר משום שיש לחוש ליבש בלוחו' מקום והי' כמו נקב לכך טריפה : **(ו) כ' מהר"ך** וא"ת מאי בן אטום ליבש וכ"ל אטום אינו עומד אלא בסמיכי' פי' בעב הריאה ויבש עומדות בקליט' פי' בדק הריאה . סקסא מר"ס בב"ס משום דאטום עומד בקליטה יבא נקרא יבש וכי בשביל מקום עמידתו יהי' נקרא בשם אחר

אחר ועוד מי יבנה לנו שאטום אין עומד רק בסמיכי' והיבש בקליטה לכן כ"ל שאין הטעם אטום משום יבש דהא אינו כפרכת בליפורן אלא הכי קאמר אטום אינו עומד לליפורן רק בסמיכי' כי אז אין הריאה יכולה לנפח על הלב משא"כ בקליט' כי בעת שיעלה הריאה בסומכי' תגביה ג"כ מקום הקלוט' עמו ומניף על הלב ופי' זה פשוט הוא לתקן לשוטו לכל מבין : **(ז) כ'הר"ך** אם חרא' במקו' אטו' חוט אדום כמשך על האטום או ודאי אטום הוא וא"כ בדיקה אחרת וטריפה . אבל אם חוט לכן או נריך לנקוב החוט ולבדוק ככ"ל אבל פ"ח כ' לבדוק בכל גוונא והי' מנכנך כשירה : **(ח) בע"כ** כ' שמלא כתב באם יש סירכ' על האטום שהוא גרוע מסירכ' היוצאת מתוך הבועה ואין לה בדיקה להכשיר' ממנה כמשך אי מנכנך א"כ יש נקב דהא הסירכ' כשהי' מנכנך טריפה ואם אינו מנכנך א"כ הי' טריפה משום אטום וזה דין אמת :

דין יבש בריאה ובו יב סעיפים

ריאה שיבשה מקצתה עד שהיא נפרדת

בצפורן טריפ' : ריאה שחסר וילאחר שנופחין אותה נראית כמין כף כפופה כזה כ' טריפה : אבל אם היא חסרה כמין כף פשוטה : כזה כ' כשירה :

הריאה

(א) מ"ש ביד' וזמרי' ריאה שיבשה מקצתה כ'רמ"א והר"ך אם משרט' בליפורן על בשר הריאה ונשאל השירטוט בתוכה נקרא יבש וטריפה והטעם דכל אבר כשיבש הוי כאלו כעל דמי וטריפה ולכי נקט גבי יבש אפי' מקצת' טריפה : והוא כשנפרדת בצפורן אבל אם יבש כולם א"כ לנפרדת בליפורן רק כשרואין שהבשר מתכווץ זה הוי יבש וטריפה : **(ב) כתבו** ע"ז וש"ך לוכה דריאה שיבשה קצת שאינו כפרכת בליפורן מניחין לוחה במים פושטין וממשתה בה אי הדרא ברי' כשירה או יתן מים לתוך הקנה ולוי תחזור לקדמותה וכשירה כשתחזור : **(ג) כ'מיה'** היבא דיבשה לוכה שלימה אפי' שאינה כפרכת בצפורן כ' בהג"ה אור זרוע שטריפה וכ' הטעם דכיון שנמקה לוכה שלימה הוי כמו חסר לוכה : **(ד) ביד' ריאה** שנמקה כולה כ' בתיקון הבדק ריאה שנממקה פי' שנראה הריאה כמו שכתייבש אבל אין היבשו' מורגש בה ביד' זהו פי' כשנמקה בדפיד' פי' דדין נמוקין מתרגמינן דדין יבש' והחס' ע"כ אין לומר יבשין ממש דהא דרי' אש' חי' אין דריה יבשין רק שנקראין יבשים משום שאין להם חלב להניח התינוק ויכראין כאלו יבשין הן ה"כ כשנמקה דהכא הכי הוא : **(ה) כ' הר"ך** אם מחמת בן אדם שהפחירה כגון ששחטו אחרת לפניה וכיוצא בזה טריפה וס' כי רבה רעת האדם ואם בידי שמים כגון שפחדה נוקול רעם או ראת' זיקים וכיוצא בזה כשירה וסימן יראת' ה' טהורה וכי'ך בדיקתן משיבין במים חמים ובכלי שאין מתמזק מנוב' ונחלים כדי שלא ילכט מהרה ובזמן החום מושיבין במים לוונכין בכלי שהמים מתמזק כדי שישאלו קרום אם חוזרת לבריית' כשירה : **(ו) כ'רמ"א** דאין לסמוך על הבדיקה זו כי אין אנו בקיין בבדיקה זו אבל אם כראה שנה לה בידי שמים אין להכשיר בלא בדיקה כזו : ובזה יש לשמוך על בדיקתו : **כ' הש"ך** אפי' שנראה שנה לה בידי שמים ולא חזר' לבדיקת' לכ"ע טריפה דמוכח' מילת' דמקוד' לכן הפחידוהו ג"כ בידי אדם והריאה לעולם טריפה באשר שהיא שוכה במים כ'ד שעות פ"כ : **(ז) כ' במחזיקי** בדק אם כמז' בחלל הגוף מלא מים נריך לבדוק אחר יבשה מפני שהמים עומדים במקום היבש שאינו מתנדנד ואינו נדחו משם : **(ח) כ' מהר"ך** קמטים פי' חריצי' שנתכוו' הריאה ויש לחוש ליבש ודרכה לעמוד באונה אלא האונה נריך לנפח אותה אם מנכנכה טריפה ודרכה של קמט להיות אדום או לכן או לוכה : **(ט) בוע'** העומדת על הקמט טריפה כי תרתי לריעותא יש וכן כל דבר שעומד על הקמט אפי' שהוא כשר מ"מ אם יש תרתי לריעותא טריפה : **(י) ומ"ש** מהר"ך ריאה שחסרה כמו כף כפופה כ' הר"ך כ"ל שמי' רי' דוקא באומות הי' טריפה אבל אם נמצא באומות דנין אותה חסירה כמין יתרת בדרי' דלוכה וכשירה פ"ס אבל בס' מ"ב הסי' של מהר"ך והאר"ך בפלפולי' ומסיק שחסרון ככ"ף הוא על גב הריאה פ"כ יוכל להיות ג"כ על האונות כמו

על האומות : (יא) כ'רמ"א אם יכול להכניס אנצב אנודל מקרי חסרון וטרופה ואם לאו כשירה וכל זה כשירה החסרון מבחון לאחר כפיחה אבל אם היא מבחון כשאר ריאה חלה שנחבר מבשר' מבפני' אש' מחזיק החיסרון עד כדי רביעית כשירה : וע"ז כ'בשם רש"ל מ"ש במק"ת דיקות להטריף במין ב'ף כפופ' ומחלקין בין כפופה לפשוטה הכל ורעיון רוח הוא כל היכ' שעולה בכפופה כשירה ע"כ : וכ' ע"ז כדאי הוא רש"ל בסמוך עליו ובפרט במקו' הפסד מרובה וראיתי כתוב אפי' למאן דמטריף בכ"ף כפופ' דוק' כשניהם שווים אבל אם עוקץ אחד ארוך מחבירו כיון דאותו נד' התחיל להחרפהות גם נד' השני יחרפה וכוון שטרופות אלו חומרות הם וודאי יש לסמוך על סברות אלו וכ"כ הש"ך ופ"ח : (יב) כ'הר"ך מעש' שהביאן ריאה לפני ר' משה ממוכפליר משנפחה כפלה ממנה חתיכות חתיכות ולא ילא הרוח וזוה לנפח בחזק עד שנפל כל בשר הריאה וראה שהי' בפנים הריאה קרום חדש על הריאה ר"ל על הסימפוכית והכשיר והע"ג דאמרינן ריאה שנתחמם טריפה היינו כשתולין אותה טופלין ממנה חתיכות חתיכי' כ"ל דההם מיירי שנפול הנשר עם הסימפוכות אבל הכא הי' קרום חדש על הסימפוכות לכן הכשיר הריאה הנ"ל :

דין מראות הריאה ושאר דיני מלוקטים ובו כ"ב טעיפיים

(א) מ"ש הר"ך שמלא כתוב ריאה שהיא שחורה אינו לקוח' עד סכנכם השחורות תוך שני הקדומי' ויכניס לתוך הבשר וכל אם נכנס תוך שני הקדומים מנד אל נד אז וודאי הוא ליה כאלו גננם לתוך הבשר וטריפה וכ'הר"ם ונראה דלאו דוקא מראה שחורה הי' שארי מראות הפסולו' דינן הכי דהא מראות פסולות חשבינן לה כנקובה ונקב קי"ל דווקא ניקב קרום עליון ולא תחתון כשר הא ביקבו שניהם טריפה וכ"כ הרמב"ם מראה האסור בנקוב הוא חשיב עכ"ל לכן אם נמצא מרא' פסולה בקרום העליון ולא נראה בקרום התחתון יך' אלל חכם למצוא לו היתר במומו : (ב) וכן אין מראו' הפסולות אוסרין רק כשהן עומדין במקומן אבל זו ממקום למקום בין הקדומות לכן ולבאן וודאי אין זה ריעושה וכשירה : אם נמצא בריאה מראה כדיו ובכפיחה נפכה לאדומ' כשירה כי האי שחור ארום הוא : (ג) צ"ד סי' ל"ח אמרי' לו בלע"ז בל"א קורין געל : כהנו האחרונים דירוק כזה וטעו' או ככנף על גוים או כירוקת פני אדם החולה הנקראת געל זוכע הכל הוא מן ירוק געל' וטריפ' וכ"ש' ה"ה דגעל באתרון דינו כשעו' וטריפה : (ד) כנישרא טריפה וסי' בשר בשדה טריפה לא תחבלו : כנישרא פירש' כמראה בשר טריפה משום שנוטה קצת נ"כ למראה געל ומראה זו כיכר יותר בנבר שונן שהשומן של קצת צהמות הוא ירוקה געל מאוד מאוד : (ה) כ' פ"ח דאי במשמש דומה לבשר חז"ס שמראה טוב' טריפה וזה הסכים בה"ח ובשע' הדחק יש לסמוך על פסק המחבר להקל : (ו) ומ"ס חלוטין בינה וליבן בינה כ' ש"ך כלובן בינה או חלוטין בינה דווקא אחרי שנחבשלה אבל בעודה חיה אינו חלל אסוריו' וזלולה ולא לכן וכן משמע בת"ח אבל פ"ח דמירי' בעודה חיה וסי' לובן בינה ר"ל לנכונות קרום בינה ובהיה דתכן בריש געי' השתת בלמך לכן שנייה לא בקרום בינה : (ז) כ' צ"ד כל אלו מראות אינן פוסלי' עד שניפחים אותה

הריאה נפסלה בה' מראות וסינוך דים בביבל : דייו טודייקא פי' זפרין : כשו תאפי' דלעת האפפין בליא בישריא ביצה פי' חלמון ביצה ולובן ביצה כל אלו המראות פסולין בכל שהוא ואם מתלבנת עיי נפיחה כשהוא ממרס בו ביד ומשתנה למראו' הריאה כשירה כבוהלא פי' לאווי' צבע בליא ודומה לצבע רקיע כשירה : וירוקא כחציר וכירק עשב השדה כשר : ריאה אדומה רשי' מכשיר אפי' כילאדומה ורבינו חננאל מטריףא פי' בקצחה אדומה אבל אם היא מתלבנת לאחד נפיח' ודומה למרא' ריאה' מוד' רבינו חננאל שהיא כשירה

אותה וממרים בה בידו : כ' פ"ח משום דלפעמים אין הרוח נכנס בכל חלקי הריאה וכשממרים וממך' עם ציד עיי' נכנסם סם הרוח ועולה וכל אם נשתנה למראה המותר מותרת עומדת בעיניה אסורה : (א) מלאחי' בשם מהר"ל אף אם חוזרות למראה ריאה ממש או לאחד ממראות הכשירות אין להתיירא בלא ש"ס מופלג וטעמא משום שאין לנו בקיאיין בכל המראות ואפי' הכשירות ואפשר שהבודק סגר שחורה למראה כשר ואינו כן מבני מיפוט הבנותיו ע"כ : (ב) ומ"ס בפנים כל אלו מראות פסולות משום דהוי לקוחות מה לקוח' במשהו אף כל המראות פסולה במשהו ודומה לנכע דקיע וסימן כעצם השמים לעוהר' ירוקה ככרתי כשירה וסי' כירק עשב נתתי לכם את כל : כ' ט"ו כללל דמילתא ירק שקורין גרין או בלאב כשר געל טריפה אבל מ"ס הר"ך מראה בעין קריטון שטיין וכמו מראות וויינקסל כריפה ע"כ ולי' דאין להוסיף על הטריפות ובפרט שמראה וויינק' כל הלא היא אדומ' וכשיר' ע"כ : (ג) צ"ד יש מי שאומר שאין מראות הללו פוסלת אלא כשהשני בעור מחמתו ולא מחמת מוגלא שכתובו וכ'רמ"א וכן אם בא השני מרא' מכח שער שחור או דם נזרר המונח בריאה כשיר' ירוקה ככרתי כשירה כד"כ דאמר ר' נתן פ"א הייתי מהלך בכרתי הים והיתה אשה יולדת זכרי' ומלו אותו ב'ו' ומתו הד' הביא' לפני וראיתי שהוא ירוק ואמרתי לה המתין לו עד שיפלט דמו ואח"כ מלו אותו וחיה והעלו שמו נתן הנבלי על שמי : (ד) ככנדל כשירה וסי' ככד' אכנדך וסי' המראות הכשירות כאי'ל תאכלנו ככד' אדומ' ירוקה לאור' : (ה) כ'הר"ך וא"ת מה בין מראות כשירות למראות הפסולות מאחר שאלו צריכין ג"כ ליבן וי'ל דמראות הכשירות בליבן קצת ומראות הפסולות בליבן כולה ממש ככשר הריאה משום דהוי לקוחת : (ו) כ' הר"ם צ"ח אין דין עמו ללא מראות כשירות אפי' ליבן קצת אינו צריכין ולהכי נקראים כשירות וכ"כ רב האי גאון מראות פסולות אם נשתנו עיי' כפיחה למראה כשירות כשר ולא כתב אם חוזרות למראה ריאה שמע מינה שא"ל לחזור למראה ריאה ממש וא"כ ק"ו היא מה מראות הפסולות נחבשה עיי' מראה כשירות אם נשתנו למראות כשירות כ"ש שמראות כשירות ע"תן אין צריכין ליבן אך מראה אדומה צריכה ליבן ותו לא מידי ע"כ : (ז) כ' מהר"ל קנלה שיכול לידע אם יש מראה בריאה אפי' שלא הי' ריאה מן הנהמה וזהו הסי' מקיים המראה לעולם משונה במשמש היד מאחר בשר ריאה או מקיים מראה חלוק כמו ריר וי'ל דלעולם מקיים מראה היא קר נגובת עכ"ל : (ח) כ' הר"ך ריאה דאסיק בי' גילדל גילדל אוכמי חוותא כשרה פירש' דדמי' למזרע וי'ל קליפות כעין עיפת מכות אדומה דלא מטרפי בהו וכן הוא צ"ד יש בהן קליפות כמו נתקו והיא שלימה כשירה : (ט) כ' פ"ח פי' בלא בדיקה וכ"כ הרשד"ס ז"ל וכ' עוד שאם יש בן קליפה לקליפה שירכ' לא הוי כלום דהני קליפה לאו מגוף הריאה הוי ע"כ : (י) אוכמא פירש' שחורה אבל אינו שחור כדיו אלא ככוחלל וסי' כחול ארבה ימים דאי שחור כדיו הא אמר רבא כדיותא טריפה אפי' כ"ל ככוחלל ככ"ל : (יא) כ'הר"ך ריאה שהאדימה לפירוש רבינו חננאל בענין שתהא מתלבנת אפילו מקצת אדומה וצריך להתלבן כולה ולפירש' בין שאדומה כולה או מקצתה כשיר' כד"כ דאמר ר' כהן פ"א הלכתי לקטועקי' בכרתי הים והיתה שם אשה יולדת זכרים מלו אחד ומת שני ומת שלישי הביאה אותו לפני וראיתי אותו שחי' אדום ואמרתי לה בתי המתין לו עד שיפלט דמו והמתין לו ומלו אותו וחיה וקראת לו נתן הנבלי על שמי לכן ריאה שהאדימה נ"כ כשירה וסי' הלעיטנו כל מן האדום : (יב) צריך הבודק לדקדק מתי שיבא אדומה לידו : ויעיין בצלעות אם יש מכה בדופן או שאר ריעושה או לא מהכי מה שמתלבנת וטריפה : אבל הסי' והש"ך כתבו שאם לאחר כפיחה חוזר למראה כשר וודאי כשירה : (יג) כ' הר"ך אם נמצא מורני על הריאה פי' חולעים פליגי בה רב אמר ר' דוסתאי חד אמר קודם שחיטה פירשו וטריפה וח"ל לאחר שחיטה פירשו וכשר' והטעם כי בעוד שהנהמה הם אין החולעים יולדים מן הריאה אלא לאחר שחיטה שנתקרר הנהמה או רגילים ללאח' ובשירה : (יד) כ' פ"ח בשם מהר"ם מלובלי' בתשו' סי' קכ"ז שחולק על כל זה ח"ל דודאי אם נמצא נקב או נקבים בריאה ולא נמצא על הריאה שום מורכא אין להקל ולהכשיר ולתלות שבה הנקב פי' מורכא ואין לסמוך על הכרת בודקים שאומרים שהם בקיאים לרע לזוה נקב בלא מחמת מורכא או לעו' אבל אם נמצא החולעים בפנינו בין שנמצא בחוץ פנקיים

הנקנים או בחוץ על הדימה יש להכשיר כי יש הוכחה שהנקנים בלא פ"י מוכנה גם ה"ל הנודק לדקדק שומלמו כ"כ הרבה תולעים כמספר הנקנים ולזה הסכים הש"ך וכ' שכן ראה טהנן וכן עיקר: (כ"ב) כ' הר"ן וכן למעמים נמצא בחלל הנוף מלא מים נרדף נ"כ לבדוק אחר נקנים ורוב נקנים חזק: במקום שיש נקודות אדומים וכן בלא לדי כמה פעמים:

דין נקובה ושפוכה ובו ח' סעיפים

(א) ופ"ש מהר"ן אם נמצא הדימה נקובה וכו' כ' הר"ן דווקא אוחן נקנים יש לתלות בנודק כגון במקום שאין שם ריעותא אבל במקום שיש ריעותא כגון במקום סירכ' אין לתלות בנודק וטריפה: וגם אין מקיפין בבוטות כיון דמשתנות כל טפה שמה מראה אחר היתכן לה ונשתנה משום דמשתנה מראה הליח' תמיד: אבל במקו' דמשתמש ידא דנבחה תלינן בטבח: לשון מקיפין פ"מ מקריבין זו לזו. אבל בדימה מקיפין ודוקא מאוכה לאוכה. וי"ל לשון הקפה כמו חכוני מקיף פ"י אין ממתנין לראות ולבדוק אלא מטריפין מיד: (ב) כ' הר"ן קבלה על הנקבי' אם נמצא נקב אדום ורד סביבותיו או ורדלי נקב חדש הוא ותולין ביד הטב'. אבל אם תמצא סביב הנקב לכן וקשה כעין שומן: או ורדלי קודם השחיטה וטריפה: ולא משמע כן מהנהות רמ"א שכל נקב שהוא פתוח או שהושחר או שגדום סביב הנקב ואפ"י אם הוא אדום רק סביב ה"ל טהור נקב הנקב טריפה ולא תלינן בשו' דבר דוודאי מחייב נעשה וטריפה פ"כ: ביד' כ"ל פ"ו ר"ג שנתפס בתיבון וקודם העליון קיים שלם בלא נקב וכו' כ' הש"ך משמע אפ"י כולה ואע"פ דנחכר' אינה כשירה הלא כדי דביעו' כמ"ס הרב ס"ח כ"ל דגרע חסר במקום א' משנשכח' בקיתון: (ג) ומ"ס אם כמטובה שגדודות במקומן ולא ינוחלו כשירה וליכא למיחש שמה ניקב החד לחבירו או אפ"י שלא לחבירו דרס היתח דניקבו ה"י כינוחין הסימפונות ומ"ס רמ"א ומהר"ו כשירה כחכו כל הפוסקים דבטיבן שיעלה בנפיחה ולא מביי' זיקא. ומ"ס בבלי כ' ט"ז שהוא צאנר שהיא לבנה לפי שהלנן בהיר וניכ' שם שורייקה היורה עכ"ל: (ד) ביד' ס"י ל' ריאה שהרנישו בה מחט וכ"רמ"א בזמן הזה יש להטריף כל ריאה שנמצא בה מחט ואין דנין בה דין שלימה אם לא בהמסד מרובה או יש להקל ולבדוק פ"י נפיחה. וכ' הש"ך ונראה דהיבא דכפוח' ולא הרנישו עדיין במחט רק אח"כ מלאוהו בחתיכ' טריפה משום דלא מהכי בנפיחה אבל היבא שהרנישו המחט במשמוש היד נרדף בדיקה דהיינו נופחין אותה אם עולה בנפיחה בשילהי זאם לאו טריפה: (ה) כ' רמ"א ס"י מ"א ס"ח כסרך טהפס הכנד לבי' הכווא' יש לבדו' כנר' שאז בוודאי יש שם קוץ או מחט שנקבם ועי"ז בא הסירכה זו כן מלאתי ורמיתי מעשה והכי נהוג: (ו) ומאחר שראיתי הרבה שוחטים ובודקים שיודעים בדוחק הפשוטה מדיני מהר"ו באשר שדינים שחיטות ובעיקות הם דברי המסורים לכל והרב מהר"ו השמיט והביח לפוס חורפא כמה דברים שלא פ"י טעמם לכן חכמי אבות לחבוז למכיהם מ"ס מהר"ל היבא דמצינו פלוגתא בפוסקי' בדין שחיטה או בדיקה היינו ספק מיסור או ספק היתר הו"ל ליה ספק דאורייתא דקיימא בספק דכל כבילה וטריפה לא תאכלו או שנמצא חלוקי דיעות ומנהגים כאשר מצינו בבדיק' מהר"ו שכ' דיעות חלוקות שחלו במנהג' ולא ידעינן אך נוהגי' בענין דהיינו במקום שאין להם מנהג ידוע ויל' בזה המחמיר והם הוא אע"פ קדח כגון בע"ס או בעי"ט ולפולא בזה יש לילך אחר שיקול הדעת

הדימה עכ"ל. ואני אומר חלילה להשוחט ונודק. להורות דבר מקדושי ציננים כאשר כתבתי לעיל אלא שילך אלא ה"ל מ"ל והוא יורה לין לאחורו ועכ"פ יש לוהר כל שוחט ונודק שלא להורות שום דבר בספק טריפו' נבדל אלא יקח עוד חבירי' המקשיבו לקולו כי היכי דלמטי' שיצא מכשור יראם ועשה כן אשה לו בעולם הזה וטוב לו לעו' הב' נחבט עליו ברכ' טוב: (ז) בדיק מקט' הדימה ומק' תה' לא ידק' תע"ס שבדק' הרוב אין סומכין לומר כיון שבדוק הרוב והרוב יפה בלא לקותא גם חלק האחר אין בו דאגתא וניחיל צדק רובא להחזיק גם שאר בחוקת כקדמת מפני שבוב בהמות כשירות הן: אפ"ה אין סומכין פ"ז ולפני שמיטע טריפות מיעוט הרגיל הוא וכל מיעוט הרגיל כ' הרשב"א כמחלה על מחלה דמו ולא חמרו' אוליכין בשר רובא אלא בהמות רבות ולא בחלק בהמה אחד כי הטריפות אם לא נמצא רק באבר א' מיטריף כולו וא"כ ל"ל כמי שלא בדיק כלל: (ח) וגם בלתי להודיע שכל שוחט ונודק מחוי' להודי' ללעל הבית שלו באיזה טריפו' כערפה בהמתו מפני שאין טריפות זו דומה לזו כגון כמ"ס רמ"א בס"י פ"א אם כערף פ"י ניקב קרום של מוח או שהגל' פ"ע"י מב' אין לאסור הנביעות מה שנעשה מחלב טריפה רק מה שנעשה ממנה חודך שלשה ימים טריפה אבל מה שנעשה קודם לזה כשירה אבל אם נערפה פ"י טריפות הבא מן הבטן כל הנביעות שנעשה ממנה מעולם אסור ואם נקטרב חלבה עם חלב אחרות הולכים אחר שיעור ששים. וכ' רמ"א ודוקא שנתערב החלב אבל אם נקטרבו הנביעות אין בעיל' דהוי חתיכה הראויה להתכבד ואפ"י באלף לא בעיל'. וכ' ויש' אכרין החלב אפ"י שנערפה פ"י סירכ' מה שנחלב ממנה חודך נ' ימים וכן יש לנהוג אם אין הפסד מרובה. ככן כל הידא והחרד פ"ד ה' יזהר בדין זה שיניד לבעל הבית באיזה דין כערפה בהמתו כדי שיתכל לשאלו ע"ז להרב מורה שוראה האריך יש לנהוג כדין הראוי לכל בר ישראל כשר וישר. וכ"כ רמ"א בהג"ה בס"י פ"ו ואם נשחט התרנגולת ונמצא טריפה דין בטיס בדין חלב שנחלב מבהמה וילך למ"ל והוא יורה דין לקחתן. ואם יעשה כן אשרי לו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא:

ריאה שנשפכה בקיתון פ"י כמו נוד של מים כשירה ובלבד' שאין נימוחו הסימפונות והיאך אנו יודעין אם נימוחו הסימפונות ביאין כלי מחבת שהוא חלק או כלי חרס המחופה באבר שחלקה יפה ונוקבין הריאה אם נמצאו בכלי כמו קוטיין לבנים או ודאי נימוחו הסימפונות וטריפה ואם לאו כשירה:

סליק דיני הגהות גבול בנימין

דיני הגהות מהר"ן על ידי לקוטים בקצרה

דיכא תמצא ששחט רוב הקנה ולא רוב הגרנדת ויש לומר כגון שנתפסך הגרנדת בשחית' בבהמה שיוכל לשחוט רוב הקנה ולא רוב הגרנדת כאשר שהגרנדת פתוחה למטה: (ה"ח) קנה וקנה וכשר. וי"ל כגון בר אווה הזכרים שנתפסד' הקנה שלסה לשני חלקים א"כ הוי שני קנות וכשר: (ה"ח) ששחט ה' רביעית סימנים והוא כשר ואם שחט שבעה רביעית והוא טריפה. וי"ל כגון ששחט הקנה וכל העור החיטון של הוושט והעור הקנימ' לא שחט הרוב שהוא טריפ' א"כ הוי שבעה רביעי' אפ"ה טריפה אבל אם שחט שני חצאי סימנים הם ארבע רביעי' ולביעי' אחד על השנים והם שני רג' כשר: (ה"ח) ששחט כהונן בלא שחי' ואפ"ה אסור משום שהי"ו"ל פ"ס גמי בקנה או בוושט: (ה"ח) שהיה בוושט והוא כשר: וי"ל כגון שהתחיל לשחוט ונתהפכו הסימנים דהיינו שנתהפך אווושט בשחיטה וה"כ שחט נקבה ולא כגמר הוושט אפ"ה כשר: (ה"ח) ניקב הוושט וכשר. וי"ל כגון שניקב מעט לחבל' קר' סטריבן

אחת רבץ ואם בשר: (ה"ת) שחט ולא דרס ואם אסור משום דרסה ותיקן כגון שחט מלפניו
למעלה או שה' מניח אצבע על הסכין או שחט בשעת הדחק עם הסכין שיש לו עוקץ וסי' תחוב בו דגד
בגד-בל-השקן או שחט עוף צסכין גדול כל זה הוא דרס' ואסור: (ה"ת) שחט בצוף כל הקנה ואם ה'
ומבול דו"ל כגון שחט משהו בתורבץ: (ה"ת) שהסכין בדוק ויפה ואם אסור לשחוט בו וי"ל בגן שחט
ובסכין שהוא צד אחד מגל ובגד השני יפה אס' אסור לכתחילה לשחוט צד היפה: (ה"ת) שמהר
לשחוט בסכין פגום וי"ל כגון בשעת הדחק שמתיר לשחוט עם כרוך ממליח על הפגומה אם יש צורך
לצורך בשחי' לוותר על כל-פנימה: (ה"ת) שהסכין פגום לאחר השחיטה ואם אס' קשר וי"ל כגון שנפל הסכין
ועל השחוט על גבי חבני' או על גבי ירקרק קשה: (ה"ת) שחיטה הפשוטה כדון ואם אס' פאולה וי"ל כגון שחט
ובלתי בח גברא שכי' ויקח-אברהם את המאכלת ויבחולין דף לא ילפינן כח גברא מחצת מה טעמה ונבא
לאהת' אובל: (ה"ת) עונת שליט מומחה וליטו יודע הלכות שחיטה ואם אס' שחיטתו כשירה וי"ל בן-קפיש
ועל חי שנמלא בנשי' מרה' אחר שנשחטם ונלכד שינמו' לו כל נורחו וכלו לו חדשו: (ה"ת) שחט עוף
ואסור לכסות דמי אחר השחיטה וי"ל לחולה בשנת שאז אסור לכסות דדוקא שחיטה מותר ולא כיומי' ז'
(ה"ת) ששחט אסור לברך על השחיטה ועל הכושי' וי"ל כגון שחט ערום או לבו רוחה אס' סעודה: פי'
בז"ל הו' לך פיל' יפס לחמשת דינים פסולים אחר השחיטה ותמן הראו לשחיטה וזהו כל השוים כשרים
לשחיט' חוץ משע' ת"ד כי היה כחש' מה לנה פיל' ולרמו': ע"תיה: וטריקין ערבית ית' תשעה
יו"ס כיסוד מנוח' מיל' פירושו: ע"ר בית פיל' ילנה דתנן האוחז בגל' שחיטתו כשירה: י"מדה כי
י"ס במשמו שהוא זמן שחיטת קדשים שחומר וזיוס ונחיתס יאכל ואמרינן פרק שני דתנינה מלמד טען
שוחטין קדשים רק כיוס: תשעה פ"תשעה באב דל' אפ"ג שאסור לאכול צד נס בלילה צמלתי תש'
באב חסילו הכי שחיטתו כשירה: יום כפור כמשמו: מניחה פ"תשנה דתנן השוחט צדנת וביו"ב
שחיטתו כשירה: מוך משעה חד' טריקין שהיה עיקר הגרמ' חלדה דרס' ובי' הו' ג' חשדי'
בטריקין כעקר חלדה שהיה דרסה הגרמ' הא לך סימניס לחמשה הלכות הפולין את השחיטה
עם זמן הכשר לשחיטה כראוי: (ה"ת) שנקלף דק קרום העליון ואם אס' טריפה וי"ל אס' כמא'
בושה על המקום הנקלף: (ה"ת) שחמרה אונה אחת ואם אס' כשר וי"ל ת' ש דרוקח אם חסר אונה אחת
ואחד מן האונות במרה וצמחך כשיעור שני אונות כדונות בשמים ובשרים א"כ שיש לאונה ב' סימטוטי':
(ה"ת) ג' אונות צמחך ב' בשמאל ואם אס' שריפה משום חסר' וי"ל בגין שיש צד ומין ב' אונות ובלים הדשך
האומה טען הבליטה משלמת הספרון: (ה"ת) ד' אונות בשמאל ונ' צמחין ואם אס' כשר וי"ל כגון שיש
בשמאל אונה אחד ונ' סדקים וסדק אחד מועיל להכשיר ושאר סדקים אינם נחשבים לכלום: (ה"ת) יתרת
שלא בדרי לאונה וכשר וי"ל כגון שאין לו צורה אונה א' כשקטנה מש' ד': (ה"ת) יתרת שלא בדרי
באונה שיש לה צור' אונה גדולה ממרה' דאס' ואם אס' כשר וי"ל באונה עליונת של ימין ששם בשר חפלו
יתר ממרה' דאס': (ה"ת) יתרת בדרי לאונה ועריפה וי"ל בגין שנוטה לך גבה: (ה"ת) יתרת בדרי
דלוק' ונוטה לך גבה ואם אס' כשר וי"ל כגון שהשורש פומך בשוח עם שתי אונות כח' כשר: (ה"ת) פיוול
על גבי תרומה ועריפה וי"ל אם הפיוול כחפול מעובי' של בשר והשורש פומך במוד של ריאה א"כ שפך
רחב מהנומה (ה"ת) פיוול מקמח וכשר ותיבן מ' א"ש צפ' שפך הפיוול מקמח עריס' אלה כשהוא כשר'
דאס': (ה"ת) יתרת מקמח עריס' עריפה וי"ל מקמח באונה עליונה א"כ שיש ליתרת פואר וודר'
(ה"ת) מד גב ועריפה וי"ל כגון שפך לו בוס א"כ שיש לו ב' ביטין א"כ שהוא קטנת ממרה' דאס'
א"כ שפך בשאר כנוס א"כ שפך לו תומר וודר' א"כ שה' שנתס או הפוכה א"כ שפומך על הכושה א"כ
שיש לו עריס' דאס' חריץ א"כ שהיוס גדולה מאונה חרובה וענת: (ה"ת) שני נגבים וכשר וי"ל חלל
פנות א"כ שיש להם שורש אחד כעצו לצבע חנה: (ה"ת) שני נגבים בשורש אחד ואם אס' טריפה וי"ל
כגון שנסרכה להדרי חסיו כמדת: א"כ שפך להם שורש כעובי אצבע אגודל א"כ שפחד חסס הפוך:
(ה"ת) ריפת דקויה לקוטח ואם אס' כשר וי"ל חלל גרי' ועלמים א"כ שפריחה עובת בתוך הקרום:

(ה"ת) חופתה טריפה אפי' כנדיים ועלמים וי"ל אם צד אחד יש לו אונות וצד השני אין לו אונות אז
היא טריפה: (ה"ת) שירכה כסדרן ואם אס' טריפה וי"ל כגון שנועה גדולה מסריד בין אונה לאונה א"כ
ששני עיטובתא בשורש אחד שנסרכו כקדרין ואם אס' טריפה: (ה"ת) שהסירב' אין לה בדקה כלל וטריפה
וי"ל כגון כנדיים ועלמים ועגלים א"כ כגון אטוס דאמרי' ומת' טריפה או מנגבץ טריפה משום סירכס
ואם לא מנגבץ טריפה משום אטוס: (ה"ת) שסירב' כנדיים ועלמים ואם אס' כשר וי"ל כגון כסדרן שפך
לריבה דרין לפי מנהגו: (ה"ת) שניקב נקב בחצר הכבד נקב מפולס וכשר וי"ל כגון במקום שפרוס על
סדוקן א"כ שנחסם אפי' עי' סירב' או גרב או חלב טמא היו סתימם מעלי' וכשר: (ה"ת) שניקב חצר
הכבד במקו' דמשמש ידא דענחא ואם אס' טריפה וי"ל כגון שנמל' סניב הנקב כמו חלב: (ה"ת) שסירב'
תל' טריפה וי"ל אם עומדת על הנוס' א"כ אם יש מכה בדופן כנגדה א"כ שהיא פולה כקנה א"כ סיוול'
וממקום זה ונסרכה לאותו אונת' ענמה שרין סירב' תל' וי"ל אם תקמיט קמטיט טריפה א"כ אם היא עבה
ותלויה צה כמו כפתור מלא חנה: (ה"ת) שהסירב' תלו' חמור' מסירב' הנסרך למקום אחר וי"ל אם יש
מכה בדופן כנגדה אם היא תלו' דאמרי' מן הריאה צלה הסירב' ונתפרק מן הדופן וטריפ' אכל אם כסרך
למכה בדופן אמריק מן המכה בל' הסירב': (ה"ת) שאין שום ריעותא גריאה ואם אס' טריפה וי"ל כגון
שנשבר הללע וחור ונקס' וכשאר עוקץ מן הללע כגד הריאה שטריפה: (ה"ת) שסירב' תל' על הנוס' אחר וכשר
וי"ל כגון שטפחין הריאה ונחכס' הנועה מש' כשירה: (ה"ת) סירב' על הנועה וי' צדד במקו' אחר וכשר
וי"ל כגון בין אונה לאונה א"כ שהסירב' יוצא ממקום זה ונסרך לאות' אונה ענמה אפי' על הנועה דמקו'
בדיקה אם כתכסה הנועה: (ה"ת) בושה אחר ונראת כשנים וכשמנכקין אחד מהן אז כל המוגלג יוצא
בנקב זה ואם אס' טריפה וי"ל שיש' ב' ביטין א"כ בושה מעבר לעבר: (ה"ת) בושות דסמיכי וכשר וי"ל
בין אונה לאונה א"כ שנתכסין הפגעות קטנות חריאה מש' כשירה: (ה"ת) ב' בושות ויש המרש קס
צניחה ואם אס' טריפה וי"ל כגון שאין להגדש מראה ריאה: (ה"ת) שהטערה חמורה מבושה וי"ל כגון
בין אונה לאונה כגד הנועה: (ה"ת) בושה של מים זבוס טריפה וי"ל כגון שנקלף קרום עליון א"כ על
החריץ באונה עליונה א"כ בין אונה לאונה כגד הנועה: (ה"ת) שבושה אחת טריפה וי"ל כגון בשאגלי'
וחין חוט כשר מקיף אותה א"כ מפ' א"כ על הבשושים א"כ על הקמט או שמשמעת קול א"כ שנקלף
קרום עליון א"כ על החריץ באונה עליונה או בין אונה לאונה כגד הנועה א"כ שהנכב פומך על הנוס'
א"כ שיש על הנועה במו' שחין (ה"ת) בושה ג' יחוי' שר מקיף אותה וטריפה וי"ל בעיטובת' במקו'
הדק א"כ בשפולי וכתפשט הנועה עד מקום סימטוט: (ה"ת) סיכרי טריפה כמו בושה וי"ל שיש צה
טיפס א' ליחה: (ה"ת) שניקב הריאה במקום דמשמש ידא דענחא ואם אס' טריפה וי"ל שיש אונה ריעות' כגד
הנקב בצלעות: (ה"ת) אם יש לריא' מרה' ריאה וטריפה אכל אם יש מרה' מוגל' כשר וי"ל כגון דו' שנתאססת'
(ה"ת) מרה' כשיר' וטריפ' וי"ל כגון שיש להמ' בין שתי בושו' מרה' כשיר' אס' טריפה משום שצריך להפיק
מראה ריאה: וה' אם כתכסו הנושו' אמר' כשיר' אס' טריפ' ככ"ל א"כ אם יש כגד המרה' מכה בדופן:
(ה"ת) מרה' פסולי' כשר וי"ל כגון על הנוס' א"כ שזו ממקום למקום א"כ שהמרה' כל מכה שער שחור
או מכה מוגל' או דס כצד: (ה"ת) שהריא' טריפ' וכשר ממות' הבנה' כשר וי"ל בנמ' הריא' שצריך לשנות
מע' אס': (ה"ת) שהריא' נקובה ואם אס' כשר וי"ל שנמלא מרנה על הריאה:

אזו המעשים שכתב מהרי"ך מה שבאו לידו ומעשים שבבו לידו

מעשה כל לדי בשורש' לו ב' כנדר' והיה' ה' היינו היתרת העומדת בסומכי היינו במקו' חיותה ב' כ'
גדול' כמו האחרת והטריף מו' משה איסרלם: עוד מעשה כל לדי כשר' שהי' לה ב' מרו' ולכל'
אחד ואם א"כ שיש צמח' וזו' דרוק' טימד ולקחתי סכין וחכתתי פ' מהן ונא' מרורי' מה' ויהי' כשר'
שנ' והטריף מו' משה איסרלם עכ' ד' אכל ב' מ' מ' ב' ס' ב' אס' נקבות ולא היו שופכות להדרי ואם א'
ג' חזוק

אלו המעשים שכתב מהר"ץ מה שבאו לידו ומעשים שבאו לידו

במחורו ועלמה גם חבירתה בלמית'ו או שהטילו מים בא' מהן ועי' ז' כתמלחת גם חבירתה עם מי' כסוף'
וב' הס' ומה שלא נשפ' דרך חבירת' כשקב' בתחל' מחמ' עזי' הליט' : עוד כ' מהר"ץ מעש' בא' לידו בכנס
שה' לו שני טחלי' והי' הא' דהיינו יחרת עומד' בסומכי והטריף לו' ה' ולעמו לפי שכל' יח' כנטול דמי
ומרושו אם נטול הי'ת' הוי נקב' וא' כ' הוי נקב' בסומכי וטריפ' וא' ג' שיש מסרש' שפירשו כל' יח' כנטול דמי
ופירשו כחלו אינו לפי זה הי' כשר והלא כשנטל' העמו' כולה הי' כשר עיין בי' ד' סי' מ' ג' וכן מסק' ב' ופ' א' ס'
אכל לפי סבר' הרשב"א טריפ' וכן מלא' בחשוב' א' שבה ג' כ' מעש' לכפי מו' א' אליעזר מברין והטריפוהו עכ' ל'
וכן בא' מעש' לידו בעגל' א' שה' לו ג' טחלי' ושני' דבוקי' בלד' העב' ושלישית הי' מונחת קמח' לחוק מן הב'
טחלים מה שמונחים על הכרס ואח' כ' בדרקתי' אוחו העגל והי' ג' כ' שינוי בריאה והטריפתי : עוד כ' מהר"ץ
מעש' בא' לידו בפר' שהי' לה שני לבנות הא' הי' עומדת כראוי והאחרת על גבה והי' גדול' יות' מהראשון'
וחתתי לשנים והי' בחוכה כמו דס' וג' כ' בוע' מליח' לונגל' והטריפוהו והראיתי לה' שלמה קלי' פארה הרופא
מומח' דק' ק' קראקא ואמר לי שברין הטריפתי עכ' ד' : וכן מעש' כזה בא' לידו בשור שהי' סמוך ללב דבוק' כמון
בוע' אח' והי' בוע' גדולה כמו הלב והי' בראה כשני לבבו' ופאלתי אח' פי אדוני מ' א' א' ד' נר' מ' דקהלתינו
ה' המפורס' כ' ש' מו' דוד' האפנהיים נר' ו' וזה לחת' הבוע' והי' מלא' מונגל' ודס' עכו' וקלף' אות' מהלב
והי' שלם בכל' ד' מבלי שום חסרון והכשי' אב' ד' הכל' מטע' ד' א' בוע' וסירב' מעריף' אלא בריאה וכדאי' בי' ד'
פי' ל' : ואף' לחות' פוסקי' שחוקי' וכל' דבוע' וסירב' צשא' לעברים שנקובחן במשהו וכן דעת מהרש"ל
שא' ע' סי' מ' א' וכן חוש' להחמ' בשנ' הי' כאל' דליכ' ריעות' באב' ע' א' רק בחוץ כה' סירב' ובו' א' להטריף
אליב' דכ"ע : וכ' כ' להדי' בס' ק' ס' ל' ו' ו' ומ' א' א' נסרך' הלב או הטחו' בסומכי' אין להטריף דמאן לימ'
לן שני' הנקב' עד מקום שמטריף' מאחר' דליכ' ריעות' אלא מבחוץ עכ' ל' : ובסי' מ' סוף' ס' א' כ' ח' ל' כתב
הריב"ש מעש' בא' לידו בלב תרנגול שהי' עליו כוס מלא מים והלב כול' בתוכו וקלפתי' אוחו ובדקתי' ולא הי'
צו נקב' והכשרתי' . ולמדתי' בן מדין הרי' עכ' ל' וכ' כ' מהרש"ל והונא ג' כ' בש"ך ובבאר הגולה סוף' סי' מ' ו'
דכשהו' תחתיו יפה אין טעם כלל להס' : מכל' הלין טעמ' הכשי' אב' ד' הגדון הכל' והאריף' עוד וקצרה
היריעה מהכיל ואמר שלא נשמע מהג' מהר"ץ מעש' שבה לידו שהטריף כה' כ' כל' ואפשר שמשו' שני
לבבו הטריף כמשמעו' תחל' לשונו שם ואף' גם שם סמוך על הרופא ובקמת' אין מדמין בעריפו' ובה' מאדס'
לא יליף . ואין לנו אלא דברי הסוכים שהכחנו כמשכין אחריו' עכ' תוכן דבריו : עוד כ' מהר"ץ מעשה
בא' לידו באוח' שני חששים ולמעלה ולמטה היו מחוברים ביחד ובאמצע הי' כחלק לשנים והראיתי למו'
משה איסרלס והטריף עכ' דברי מהר"ץ : וראיתי מעשה פלא והפלא בערב ו' כ' תעגל' ששחטו תרנגולת
אח' חלל' היקר כ' בערל שטן ז' ובחחו הוחה תרנגולת ולא כמא' בהוכה לא לב' ולא קורקנן ולה' מהר"ץ
מעט מבשר הכבד ובני מעיים שלה היו כמו שלחופיה ובחוק' השלחופית הי' מלאה מים והמרו' שהתרכנו'
היתה הולכת בחוק' הכי' בריאה כמו שאר תרנגול' כמו רביע שנה ושלחו למחותני הרב הגדול מו' הי' יעקב
דמ' ש' בעה' מ' מ' וחי' ברו' כי' אב' ד' ור' מ' כ' ר' ו' הי' באוחו כעס' בק' ק' הנוצר והטריף מחותני הרב הכל'
התרכנו' ואמר לי שהוא דבר פלא למאן כן : מעשה בא' לידו פעם אחד בדרקתי' שוב התד' ולא תלמתי' בלד'
ימין של הריאה שום חתיכות חונת' כלל ובפעם ההי' הי' אחי' מו' ליב' עלי' שוחט' ובדק' דקהלתי'
והולאתי הריאה מתוך הכה' ובדקתי' אותה עי' נפיהה ואעפ"כ לא מלאנו ורקינו בה שום חתוך ובדק' עד
שלקטנו ג' או ד' כרות והאירו בל' ה' של החונת' או ראינו בלד' השני הסדקים והי' הסדקים נראין מלכת
האור שהתיר מעבר לעצ' והאלנו ר' המפורס' מו' אברהם ברודא ז' ל' והכשר :

חם ונשקם שבת לאג בורא עולם
הי' הפועל העוסק במלאכת הקדש הועזר בהירר גבריאל שיץ בבה"כ
הי' שנה בן המטה בהירר נטע אושיץ ז' ל' טפראג :